

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ВЛАСЕНИЦА

2024-2030. ГОДИНА

Садржај

I Увод	6
II Стратешка платформа	7
II.1. Кључне историјске чињенице важне за идентитет подручја	7
II.2. Географске, просторне, природне и климатске особине подручја	8
II.2.1. Основне карактеристике подручја	8
II.2.2. Административно уређење	8
II.2.3. Удаљеност од других центара и саобраћајна повезаност	9
II.2.4. Карактеристике рељефа и надморска висина	10
II.2.5. Основне климатске одреднице	10
II.2.6. Преглед најзначајнијих природних ресурса на посматраном подручју са	14
степеном њихове изражености и експлоатације	14
II.3. Демографске карактеристике и кретања	14
II.3.1. Укупан број становника	14
II.3.2. Структура становништва	15
II.3.3. Просторни распоред становништва	15
II.3.4. Природни прираштај становништва	17
II.3.5. Миграције становништва	18
II.3.6. Процјена броја становника који живе у дијаспори	18
II.4. Стање и кретање на тржишту рада	19
II.4.1. Укупан број запослених	19
II.4.2. Укупан број незапослених	20
II.4.3. Просјечна нето и бруто плата	21
II.4.4. Укупан број пензионера	21
II.5. Стање привреде и економска кретања	22
II.5.1. Број и структура предузећа	22
II.5.2. Спољнотрговинска размјена и најзначајнији извозни производи и предузећа	25
II.5.3. Улагања у унапређење пословног амбијента	25
II.5.4. Пољопривредни потенцијали и производи	26
II.5.4.1. Мјере подршке за пољопривредне произвођаче	31
II.5.5. Најзначајнији туристички потенцијали и туристичка инфраструктура	32
II.5.6. Најзначајнији капацитети прерађивачке индустрије	38

II.5.7. Најзначајнији капацитети у области пружања услуга	38
II.5.8. Резиме стања, развојних изазова и перспектива у сектору економског развоја	39
II.6. Стање и кретање у области друштвеног сектора	40
II.6.1 Стање у сектору образовања	40
II.6.1.1 Предшколско образовање	40
II.6.1.2 Основно образовање	41
II.6.1.3 Средње образовање	43
II.6.1.4 Високо образовање.....	44
II.6.2 Стање у области културе и спорта	46
II.6.2.1 Култура	46
II.6.2.2 Спорт.....	48
II.6.3. Стање у здравству	50
II.6.4. Стање у социјалној заштити	52
II.6.5. Стање цивилног друштва.....	59
II.6.6. Стање капацитета управе	60
II.6.7. Стање безбједности грађана	63
II.6.7.1 Цивилна заштита	66
II.6.8. Резиме стања, развојних изазова и перспектива у сектору друштвеног развија	68
II.7. Стање просторно-планске документације, инфраструктуре и јавних услуга	70
II.7.1 Стање просторно-планске документације.....	70
II.7.2. Стање саобраћајне инфраструктуре	71
II.7.3 Стање техничке инфраструктуре.....	74
II.7.4. Стање комуналне инфраструктуре и услуга.....	77
II.7.5. Управљање отпадом	78
II.8. Стање животне средине	81
II.8.1. Земљиште	81
II.8.2. Квалитет ваздуха	81
II.8.3. Квалитет воде у водотоковима	83
II.8.4. Организовано управљање отпадом	85
II.8.5. Канализациона мрежа.....	86
II.8.6. Биодиверзитет.....	87

II.8.7. Енергетска ефикасност.....	88
II.8.8. Стање шумских екосистема.....	92
II.8.9. Заштита културно-историјског наслијеђа.....	96
II.8.10. Резиме стања, развојних изазова и перспектива у сектору животне средине.....	97
II.9. Стање и кретање јавних прихода и расхода.....	98
II.9.1. Анализа прихода Општине Власеница.....	98
II.9.2. Анализа расхода општине Власеница.....	101
II.9.3. Пројекција финансијских средстава потребних за имплементацију стратегије са.....	104
изворима.....	104
II.10. SWOT анализа.....	105
II.11. Развојни стратешки правци – стратешко фокусирање.....	107
II.12. Визија развоја.....	109
II.13. Стратешки циљеви са индикаторима.....	110
III Приоритети и мјере са индикаторима.....	111
III.1. Приоритети за Стратешки циљ 1.....	111
III.1.1. Опис мјера за Приоритет 1.1.....	112
III.1.2. Опис мјера за Приоритет 1.2.....	112
III.1.3. Опис мјера за Приоритет 1.3.....	113
III.2. Приоритети за стратешки циљ 2.....	113
III.2.1. Опис мјера за приоритет 2.1.....	114
III.2.2. Опис мјера за приоритет 2.2.....	115
III.2.3. Опис мјера за приоритет 2.3.....	115
III.2.4. Опис мјера за приоритет 2.4.....	115
III.2.5. Опис мјера за приоритет 2.5.....	116
III.2.6. Опис мјера за приоритет 2.6.....	116
III.2.7. Опис мјера за приоритет 2.7.....	116
III.3. Приоритети за Стратешки циљ 3.....	117
III.3.1. Опис мјера за Приоритет 3.1.....	117
III.3.2 Опис мјера за Приоритет 3.2.....	118
III.3.3 Опис мјера за Приоритет 3.3.....	118
IV Кључни стратешки пројекти.....	120
V Опис унутрашње и међусобне усклађености стратешког.....	125

документа	125
VI Оквирни финансијски план	131
VII Оквир за спровођење, праћење, извјештавање и вредновање	136
стратешког документа	136
VIII Прилози стратешког документа:	139
VIII.1. Сажет преглед стратешких циљева, приоритета и мјера у стратешком	139
документу	139
VIII.2. Детаљан преглед мјера	155

I Увод

Стратегија развоја општине Власеница за период 2024-2030. година (у даљем тексту: Стратегија) је кључни стратешко-плански документ општине Власеница, који треба да подстиче будући раст и развој заједнице. Стратегија обухвата економску, друштвену и сферу заштите животне средине, а израђена је као оквир за дефинисање заједничких циљева, подстицање локалних снага, али као и одговор на изазове будућег развоја локалне заједнице.

Стратегија је припремљена у складу са Законом о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 63/21) и Уредбом о стратешким документима у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 94/21).

Носилац израде Стратегије је Развојни тим са секторским групама, а учесници у процесу израде је Партнерство за развој општине Власеница као социо-економски партнер у локалној заједници. Стратегија је усклађена са релевантним стратегијама других нивоа власти у Републици Српској и БиХ, обавезама произашлим из процеса европских интеграција, те циљевима одрживог развоја Уједињених нација (SDGs).

Процес израде Стратегије започео је у марту 2023. године доношењем Одлуке о изради Стратегије развоја општине Власеница за период 2024-2023. година („Службени гласник општине Власеница“, број 4/23), затим именовањем Развојног тима за израду Стратегије развоја општине Власеница 2024-2030. година („Службени гласник општине Власеница“, број 5/23), као оперативног и координационог тијела задуженог за процес партиципативне израде Стратегије.

II Стратешка платформа

II.1. Кључне историјске чињенице важне за идентитет подручја

Околина Власенице је по свим познатим изворима била стално насељена од праисторије до данашњих дана. Према писаним изворима, власеничким просторима пролазио је римски пут Рагужа-Сирмијум, то јест Дубровник-Сремска Митровица. О томе свједоче и некрополе са хумкама на локалитету "Шошари" (данашња општина Милићи), те бројне некрополе (71), стећци (1.595, 65 рељефно декорисаних и један са натписом), остаци насеља старих градова, средњовјековних путева итд. Локалитети под називом "Црквина" налазе се у селима Вукшићи и Горњи Залуковик. У Цикотама, на десној обали Дрињаче према Власеници, на једном мањем вису званом "Рудиште", виде се трагови рударског насеља, а недалеко одатле на Варошишту и Ханишту, остаци старих насеља.

У вријеме босанске самосталности подручје данашње Власенице улазило је у састав средњовјековне жупе "Бирач", о којој се први писани трагови налазе 1244. године и данас се чувају у дубровачкој библиотеци. Овај крај је у то вријеме био углавном у посједу феудалних породица Павловића, Диничића, Златоносовића и Орловића који су у близини Власенице имали своја утврђења и замкове. Под Османлијску власт "Бирач" је потпао средином XV вијека (1463), када се већ јавља насеље Власеница, али под именом "Бирач" које ће се задржати до краја XVIII вијека.

О настанку данашњег имена Власеница постоји више прича и објашњења од којих су најприхваћенија слједећа два: насеље је име добило по трави власуљи која расте у овом крају и друга, име Власеница је настало по првим становницима тог подручја Власима.

У периоду под Османлијском, затим под Аустроугарском влашћу, те о дешавањима из I и II свјетског рата, Власеница је на њену несрећу била активни судионик свих крупних историјских дешавања, што је у свим случајевима резултирало огромном људском и материјалном деструкцијом.

Послије Другог свјетског рата, а посебно седамдесетих и осамдесетих година остварен је највећи привредни развој Власенице. Изграђен је рудник боксита, многе фабрике у области прерађивачке индустрије (дрвна индустрија, алуминијска и остало). Поред привредних објеката изграђени су и други значајни објекти друштвеног садржаја затим инфраструктура чиме је Власеница добијала карактеристике мјеста са квалитетним и угодним начином живота.

Подручје данашње општине Власеница је припадало различитим административним јединицама и државним цјелинама током историје, при чему је дошло до постепене концентрације привредних капацитета и инфраструктуре у насељеном мјесту Власеница, као општинском центру и једином градском насељу.

II.2 Географске, просторне, природне и климатске особине подручја

II.2.1. Основне карактеристике подручја

Територија општине Власеница обухвата површину од 225,47 km², што чини 0,93% Републике Српске и 0,46% Босне и Херцеговине. Налази се у источном дијелу Републике Српске, припада сарајевско-зворничкој регији, у дијелу средњег Подриња, на сјеверним обронцима планине Јавор. Увучена је у дио регије која се зове Бирач.

Граничи са 3 јединице локалне самоуправе – Хан Пијесак, Шековићи и Милићи и градом Зворник.

II.2.2. Административно уређење

Општина Власеница је територијална јединица локалне самоуправе у којој грађани задовољавају своје потребе и учествују у остваривању заједничких и општих интереса, непосредно и посредством демократски изабраних представника. Општина Власеница се налази у саставу ентитета Република Српска, у држави Босна и Херцеговина.

Према административно-територијалној подјели општину Власеницу чине 39 насељена мјеста која су у саставу 14 мјесних заједница.

Насељена мјеста су: Власеница - град, Пустоше, Друм, Куљанчићи, Симићи, Мајсторовићи, Драгасевац, Грабовица, Кљештани, Туралићи, Јасен, Мишари, Тугово, Кулина, Оџак, Врли Крај, Бакићи, Брда, Цемат, Градина, Дураковићи, Рашића Гај, Мршићи, Дурићи, Поцрквина, Плакаловићи, Пешевина, Рогосија, Неђељишта, Пијукe, Тикварићи, Којчевина, Шадићи Доњи, Шадићи Горњи, Церска, Гобелје, Рача, Козја Раван, Власеница.

Мјесне заједнице су: Власеница, Пискавице, Симићи, Грабовица, Мишари, Горњи Залуковик, Бакићи, Градина, Цикоте, Доњи Залуковик, Шадићи, Церска, Тишчино Врело и Топлик.

Органи општине Власеница су:

- Скупштина општине Власеница – представнички орган, орган одлучивања и креирања политике општине Власеница
- Начелник општине Власеница – извршни орган, заступа и представља општину, руководи Општинском управом општине Власеница и одговоран је за њен рад.

Према степену развијености, општина Власеница спада у неразвијене јединице локалне самоуправе.

II.2.3 Удаљеност од других центара и саобраћајна повезаност

Општина Власеница је смјештена у источном дијелу Босне и Херцеговине и Републике Српске. Налази се између центара Београда и Новог Сада у Републици Србији и Сарајева и Тузле у Босни и Херцеговини и представља међупросторну везу од унутрашњих континенталних простора РС и БиХ, те Србије и Хрватске ка Јадранском приморју.

Власеница се налази на раскрсници магистралних путева М-19 (Београд – Сарајево) и М19.2 (Власеница-Кладањ).

Магистрални пут М19 се спаја са аутопутем Е70 (Београд -Загреб) односно Паневропским коридором 10 недалеко од граничног прелаза Рача (БиХ-Република Србија), међународни гранични прелаз I категорије за лица и терет, 145 km од Власенице што представља најкраћу везу региона са ова два града и преко њих са западном/средњом Европом и југом/истоком Балканског полуострва.

Власеница је повезана са Паневропским коридором 5ц (Будимпешта-Сарајево-Плоче) магистралним путем М-19.2, 90 km од Власенице, што представља везу са западном/средњом Европом и Јадранским морем.

Власеница је удаљена 50 km од граничног прелаза и царинског терминала Каракај код Зворника (БиХ-Република Србија), међународни гранични прелаз I категорије у друмском саобраћају, као и жељезничке станице за теретни саобраћај Зворник (пруга Тузла-Зворник-Лозница-Рума).

Удаљеност од великих центара, аеродрома и лука

Република Србија

Београд – удаљеност 221 km, аеродром

Нови Сад – удаљеност 202 km

Република Хрватска

Загреб – удаљеност 394 km, аеродром

Плоче – удаљеност 283 km, поморска лука

Босна и Херцеговина

Бањалука – удаљеност 221 km, аеродром

Сарајево – удаљеност 89 km, аеродром

Тузла – удаљеност 74 km, аеродром

Зворник – удаљеност 48 km

Брчко – удаљеност 130 km, ријечна лука

Шамац – удаљеност 152 km, ријечна лука

II.2.4. Карактеристике рељефа и надморска висина

Власеница као градско насеље налази се на сјеверним обронцима планине Јавор на 680 м н.в., са запада је планина Соколина 1.314 м н.в., а на сјеверу и истоку су благо заталасане висоравни, прошаране бјелогорицом и црногорицом, пашњацима, ораницама, ријекама и потоцима. Висински интервали су од 200 до 1.400 м н.в. Овај геопростор припада сливном подручју ријеке Дрине, а налази се на климатској преломници хладних ваздушних маса са планине Јавор и нешто топлијих ваздушних маса које долазе долином ријека Дрињаче, Тишче и Јадра, што ово подручје чини врло вјетровитим поготово у прољеће и јесен када су ваздушна струјања најизраженија. Математичко–географски положај је изражен координатама: 44°11' сјеверне географске ширине и 18°57' источне географске дужине. Површина општине Власеница је износила 532 km², да би настанком нове општине Милићи, површина општина Власеница смањена је на 225,47 km², што чини 0,93 % Републике Српске и 0,46 % Босне и Херцеговине.

Власеничка општина је геопростор комплексног природног система са разноврсним природно-географским и друштвено-економским одликама. Просторно припада Динарској рељефној макро цјелини са највећим врхом Жеп 1.537 м н. в. и Велика Игришта 1.405 м н.в. на планини Јавор која се пружа у дужини преко 60 km од средњег тока ријеке Дрине до почетног тока ријеке Дрињаче и као таква спада у најдуже подсистеме у источном дијелу Републике Српске.

II.2.5. Основне климатске одреднице

Општина Власеница се налази у источном дијелу Републике Српске и припада сарајевско-зворничкој регији. На подручју општине разликујемо благо заталасане висоравни, ријечне токове и шумске површине. Овај геопростор припада сливном подручју ријеке Дрине, а налази се на климатској раскрници хладних ваздушних маса са планине Јавор и нешто топлијих ваздушних маса које долазе долином ријека Дрињаче, Тишче и Јадра, што ово подручје чини врло вјетровитим у прољеће и јесен када су ваздушна струјања најизраженија.

На подручју општине Власеница не постоји класична метеоролошка станица у посједу Републичког хидрометеоролошког завода која мјери и осматра метеоролошке параметре. За потребе ове анализе, кориштени су подаци са најближих метеоролошких станица у Републици Српској, а то су: Хан Пијесак, Вишеград и Сребреница. Такође су кориштени и подаци са оближњих метеоролошких станица Љубовије и Бајине Баште сличног климата, а које су под надлежности Републичког хидрометеоролошког завода Србије. Захваљујући подацима са наведених станица извршена је просторна интерполација података и добијени су подаци за Власеницу. Дакле, подаци на којима се заснива ова анализа нису измјерени подаци, него су добијени интерполацијом са подацима са сусједних

метеоролошких станица. С обзиром да се ради о математичко-статистичкој методи, она никада не може у потпуности пресликати стварне вриједности параметара у атмосфери добијене поузданим осматрањем и мјерењем. У Власеници је, од 2017. године, постављена аутоматска падавинска станица која биљежи температуру ваздуха, влажност и количину падавина. АПС Власеница је смјештена на 44.18 степени сјеверне географске ширине и 18.94 степени источне географске дужине. Надморска висина на којој се налази станица износи 687 метра.

Температура ваздуха

Као основни показатељ топлотног стања неког простора узима се средња годишња температура ваздуха. Средња годишња температура ваздуха за подручје Власенице износи 8.5°C. Негативне вриједности средња температура биљежи у децембру и јануару. Најхладнији мјесец је јануар са средњом температуром од -2.2°C, док је најтоплији мјесец јул са просјечном температуром од 17.9°C. Дакле, присутан је правилан годишњи ход температура ваздуха са минимумом у јануару и максимумом у јулу мјесецу, сходно инсолацији која има исти годишњи ход. Највиша средња температура представља највећу мјесечну вриједност средње температуре забиљежене у датом периоду за дати мјесец, док најмања средња температура представља најмању мјесечну вриједност средње температуре у датом низу. Највиша средња температура за јул мјесец је 21.8°C и забиљежена је 2021. године, док је друга по реду највиша средња температура евидентирана у августу 2019. године и износи 20.8°C. Најниже вриједности средње температуре по мјесецима карактеристичније су за период од 1961-1990. године. Најмања средња температура има негативну вриједност од децембра до марта. Најнижу вриједност биљежи у јануару 1963. године када је измјерена средња мјесечна температура од -7.8°C, а потом у фебруару 2012. године када је средња температура износила -6.0°C. Посматрајући највише и најниже вриједности средње температуре ваздуха од 1961. године за подручје Власенице може се уочити да су превазиђени претходни температурни екстреми у посљедњих 30 година. Из табеле 1 такође можемо видјети да су учесталији рекорди топлих екстрема, али да су присутни и хладни екстреми у посљедње двије-три деценије.

Табела: Годишњи ход средњих температура ваздуха за Власеницу, референтни период 1961-2022. година

		јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год
Средња температура ваздуха	највиша средња температура	2,4	5,2	8,9	13,3	16,8	20,0	21,8	20,8	17,0	13,3	9,9	3,8	10,7
	година највише средње температуре	2014	2016	2001	2018	2018	2012	2021	2019	1994	2019	2019	2020	2019
	средња температура	-2,2	0,2	4,3	8,6	13,1	16,3	17,9	17,6	13,7	9,3	4,1	-0,8	8,5
	најнижа средња температура	-7,8	-6,0	-1,2	3,9	9,9	13,7	15,5	13,7	10,4	5,7	-1,5	-4,9	6,9
	година најниже средње температуре	1963	2012	1987	1997	1991	1976	1969	1976	1971	1972	1988	1962	1976

Извор: Републички хидрометеоролошки завод, Бањалука

Средња температура ваздуха осредњена над климатском нормалом 1991-2020. година износи 9.2°C. То значи да је температура у посљедње три деценије за 0.7°C већа у односу на просјечну температуру ваздуха добијену над референтним периодом 1961-2022. година. Можемо да уочимо да се покретни тридесетогодишњи средњак температуре ваздуха налази унутар граница горње (0.75 перцентил) и доње нормале (0.25 перцентил).

У наредној табели приказане су вриједности средње температуре ваздуха за Власеницу, за период 2018-2022. година. Подаци су добијени са аутоматске падавинске станице Власеница која врши десетоминутна мјерења.

Табела: Средња температура ваздуха за Власеницу, 2018-2022. година

	јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год
2018.	0,9	-0,4	3,7	13,3	16,8	17,7	19,1	20,2	15,1	11,3	5,6	-0,7	10,2
2019.	-3,0	1,1	6,1	10,3	11,3	19,9	19,7	20,8	16,1	13,3	9,9	3,4	10,7
2020.	1,0	5,0	5,4	10,5	13,3	16,9	18,9	20,4	16,4	11,5	5,1	3,8	10,7
2021.	1,1	4,8	3,4	7,2	13,9	19,8	21,8	20,2	15,9	8,3	6,1	2,0	10,4
2022.	0,2	3,7	3,3	8,8	15,7	20,3	21,4	19,9	14,7	13,2	7,3	5,0	11,1
просјек	0,0	2,8	4,4	10,0	14,2	18,9	20,2	20,3	15,6	11,5	6,8	2,7	10,6

Извор: Републички хидрометеоролошки завод, Бањалука

Падавине

Просјечна годишња количина падавина за подручје Власенице износи око 991 литар по квадратном метру. Примарни максимум падавина је у јуну са просјечно 117 mm. Секундарни максимум се постиже најчешће у мају када просјечно падне 105 mm, док је трећи најкишнији мјесец јул са 97 литра по метру квадратном. Из годишње расподеле падавина произилази да ово подручје има континентални плувиометријски режим падавина.

Табела: Годишњи ход количине падавина за Власеницу добијен осредњавањем над референтним периодом 1961-2022. година

	јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год
Количина падавина [mm]	67	63	69	75	105	117	97	84	81	75	80	79	991

Извор: Републички хидрометеоролошки завод, Бањалука

Табела: Мјесечна сума падавина за Власеницу, 2018-2022. година

	јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год
2018.	96	90	76	61	69	180	150	48	53	49	57	111	1041
2019.	101	95	33	93	106	82	116	36	22	39	66	110	898
2020.	36	107	57	33	113	164	59	156	20	86	31	92	956
2021.	143	68	106	60	60	40	81	54	20	116	214	144	1105
2022.	42	81	33	62	84	88	52	202	93	25	101	103	966
просјек	84	88	61	62	87	111	92	99	42	63	94	112	993

Извор: Републички хидрометеоролошки завод, Бањалука

Максимална годишња количина падавина евидентирана је 2014. године, када је забиљежено 1.323 литра по квадратном метру. Највећи допринос укупној количини падавина дале су мајске падавине када је у једном мјесецу пало 379 литара кише. Континуиране падавине у мају 2014. године изазване су циклоналном активношћу која се тада простирала изнад Балкана.

Влажност ваздуха

Релативна влажност ваздуха условљена је одређеним факторима као што су: количина водене паре у ваздуху, температура ваздуха, вјетар, облачност, падавине и сл. Средње мјесечне релативне влажности ваздуха за подручје Власенице су изнад 78% у току читаве године. Максималну вриједност влажност достиже у зимским мјесецима и износи у просјеку око 85%. На годишњем нивоу средња релативна влага износи око 82% и према томе убраја Власеницу у подручје са умјерено влажним ваздухом.

II.2.6. Преглед најзначајнијих природних ресурса на посматраном подручју са степеном њихове изражености и експлоатације

Најзначајнији природни ресурси општине Власеница су пољопривредно земљиште чија површина износи 8.310 ха, шумско богатство 14.975 ха, велика количина питке воде, хидроенергетски потенцијал и снага вјетра за производњу обновљивих извора енергије и одлични услови за улагање у сектор туризма.

Структура пољопривредног земљишта је повољна јер преовлађују оранице и ливаде, што уз климатске услове представља велики потенцијал за развој пољопривреде. Густе, високе шуме највишег квалитета (јавор, буква, храст и граб), традиција са просјечном годишњом сјечом од преко 60.000 м³ и значајно искуство у дрвопреради отвара огромне могућности за развој дрвног сектора. Шума је већинским процентом (74,50%) у државном власништву.

Подручје општине је богато водама и изворима питке воде доброг квалитета које представљају потенцијал за изградњу фабрика воде. Процијењени хидроенергетски потенцијал на више од 60GWh и могућност акумулисања више од 100 милиона м³ воде чини одличне услове за градњу мини-хидроелектрана.

Постоје изузетни потенцијали за развој зимског спортско-рекреативног центра на планини Јавор ски-центар „Игришта“, затим богатство и разноликост биљног и животињског свијета, ријеке, историјски споменици чине Власеницу атрактивном дестинацијом за зимски, авантуристички, спортски, здравствени и излетничко-рекреативни туризам, лов и риболов.

II.3 Демографске карактеристике и кретања

II.3.1. Укупан број становника

Табела: Кретање броја становника

Година	1991.	2013.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Укупно	33.942	10.657	10.283	10.168	10.027	9.904	9.803

Извор: Републички завод за статистику, *Градови и општине Републике Српске*, Бањалука

Из наведене табеле је видљиво да је број становника на подручју општине Власеница значајно мањи у односу на 1991. годину, јер је 1992. године формирана Општина Милићи. Поред осталих фактора који су утицали на тренд пада становништва на подручју општине Власеница, издвајање готово половине територије некадашње општине Власеница и

стварање нове општине Милићи, чини тешко упоредивим податке из два упоредна пописа – 1991. и 2013. година.

II.3.2. Структура становништва

Табела: Старосна и полна структура становништва

Старосне групе	2013.			2018.			2019.			2020.			2021.			2022.		
	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ
0-14	800	726	1.526	704	660	1.364	681	635	1.316	652	612	1.264	631	590	1.221	616	566	1.182
15-64	3.885	3.955	7.840	3.662	3.606	7.268	3.599	3.525	7.124	3.571	3.409	6.980	3.536	3.297	6.833	3.479	3.239	6.718
65+	508	783	1.291	668	983	1.651	707	1.021	1.728	735	1.048	1.783	773	1.077	1.850	805	1.098	1.903
Σ	5.193	5.464	10.657	5.034	5.249	10.283	4.987	5.181	10.168	4.958	5.069	10.027	4.940	4.964	9.904	4.900	4.903	9.803

Извор: Републички завод за статистику, *Градови и општине Републике Српске*, Бањалука

Структура становништва по полу показује да је становништво женског пола благо бројније посебно у старосној групи преко 65 година.

Када је у питању старосна структура становништва, током посматраног периода евидентан је тренд смањења популације у старосној групи до 14 година, док је популација 65 и више година у сталном порасту.

Табела: Етничка структура становништва

Етничка структура	1991.	2013.
Срби	14.359	7.190
Бошњаци	18.727	3.360
Хрвати	39	29
Остали	817	78

Извор: Републички завод за статистику, *Резултати пописа градови, општине и насељена мјеста*, Бањалука, 2017. година

Из претходне табеле је видљиво да је према Попису из 2013. године, већинско становништво у општини Власеница српске националности.

II.3.3. Просторни распоред становништва

Према попису становништва који је спроведен 2013. године, општина Власеница има укупно 10.657 становника, што чини 0,9% становништва Републике Српске. Становништво је значајно смањено у односу на прије тридесетак година, а смањује се и у постпописном периоду на шта указују званичне процјене броја становника Завода за статистику Републике Српске.

Дошло је до промјене броја становника, промјене у структури становништва (нарочито старосној и структури према активности) и израженим миграционим кретањима.

Табела: Број становника у урбаним и руралним насељима

Географска распооређеност	2013. ¹		
	М	Ж	Σ
Урбано	2.953	3.275	6.228
Рурално	2.240	2.189	4.429
Укупно	5.193	5.464	10.657

Извор: Републички завод за статистику, *Резултати пописа градови, општине и насељена мјеста*, Бањалука, 2017. година

На подручју општине Власеница већи дио становништва живи у урбаном подручју, и последњих година је присутан тренд демографског пражњења, нарочито насеља која су значајно удаљена од урбаног подручја и која су лоше повезана са центром.

Кретање броја домаћинстава прати кретање броја становника. Укупан број домаћинстава 2013. године је 3.712, а просјечан број чланова по једном домаћинству је 2,87. Удио самачких домаћинстава у укупном броју домаћинстава је 21%, а проценат домаћинстава са два члана 27%, што значи да готово половину домаћинстава чине један или два члана.

Табела: Упоредни преглед броја становника по насељеним мјестима према попису 2013. године

Редни број	Насељено мјесто	Број становника 2013. године
1	Бакићи	59
2	Брда	17
3	Власеница	6.228
4	Врли Крај	51
5	Гобеле	145
6	Грабовица	342
7	Градина	395
8	Драгасевац	57
9	Друм	142
10	Дураковићи	52
11	Дурићи	121
12	Јасен	95
13	Кљештани	25
14	Козја Раван	44
15	Којчевина	79
16	Кулина	83
17	Куљанчићи	93
18	Мајсторовићи	49
19	Мишари	163
20	Мршићи	68
21	Неђељишта	354
22	Оџак	20

¹ Републички завод за статистику не прикупља податке о броју становника према насељеним мјестима и не врши њихову процјену по општинама, не располаже се новијим подацима, осим подацима из Пописа 2013. године

23	Пешевина	45
24	Пијуке	66
25	Плакаловићи	34
26	Подцрквина	122
27	Пустоше	208
28	Рача	56
29	Рашића Гај	42
30	Рогосија	1
31	Симићи	169
32	Тикварићи	44
33	Тугово	117
34	Туралићи	16
35	Церска	689
36	Џемат	199
37	Шадићи Горњи	44
38	Шадићи Доњи	123
	Укупно	10.657

Извор: Републички завод за статистику, *Резултати пописа градови, општине и насељена мјеста*, Бањалука, 2017. година

Према административно-територијалној подјели општину Власеница чини 39 насељених мјеста која су у саставу 14 мјесних заједница.

II.3.4. Природни прираштај становништва

Табела: Природно кретање становништва

Година	Рођени	Умрли	Природни прираштај	Стопа на 1000 становника		
				Рођени	Умрли	Природни прираштај
2013.	69	105	-36	6,5	9,8	-3,3
2018.	78	95	-17	7,6	9,2	-1,6
2019.	66	138	-72	6,5	13,6	-7,1
2020.	68	121	-53	6,8	12,1	-5,3
2021.	65	130	-65	6,6	13,1	-6,5
2022.	54	117	-63	5,1	11,0	-5,9

Извор: Републички завод за статистику, *Градови и општине Републике Српске*, Бањалука

Анализа природног кретања становништва општине Власеница указује на константан негативан природни прираштај. Наталитет је низак и постоји велика разлика у броју рођених и умрлих, гдје број рођених стагнира, а број умрлих се повећава. Разлог оваквог стања је у уској вези са неповољном старосном структуром и све израженијим процесом старења становништва општине Власеница.

II.3.5. Миграције становништва

На основу званичних публикација надлежних институција БиХ и РС које се баве анализом миграционих кретања могуће је анализирати само стање у области унутрашњих миграција а оне су за подручје општине Власеница приказане у сљедећој табели.

Табела: Унутрашње миграције

Година	Досељени у општину	Одсељени из општине	Миграциони салдо
2013.	83	142	-59
2018.	76	143	-67
2019.	78	151	-73
2020.	114	199	-85
2021.	73	115	-42
2022.	90	122	-32

Извор: Републички завод за статистику, *Градови и општине Републике Српске*, Бањалука

На основу података из претходне табеле може се закључити да је миграциони салдо негативан, односно сваке године општину Власеница напушта више становника него што се досели.

II.3.6. Процјена броја становника који живе у дијаспори

Не постоје званични подаци о миграционим кретањима на подручју општине Власеница, али је евидентно да су значајне миграције у иностранство присутне још од периода деведесетих прошлог вијека што је значајно утицало на смањење броја становника и промјену структуре становништва. То су деведесетих биле миграције због рата и посљедица рата а сада су углавном миграције економског карактера (становништво млађе животне доби одлази у потрази за послом). Процјењује се да преко 5.000 становника са подручја општине Власеница живи и ради у иностранству.

У периоду 2018-2022. година присутан је тренд смањења броја становника, при чему је, током цијелог наведеног периода, евидентан тренд смањења популације у старосној групи до 14 година, док је популација 65 и више година у сталном порасту.

Становништво српске националности чини 67,50% становништва, Бошњаци 31,53% и мали проценат чине Хрвати и остали.

Општину Власеница карактерише да већи проценат становништва живи у урбаном подручју, јер је последњих тридесетак година присутан тренд демографског пражњења нарочито насеља која су значајно удаљена од градског језгра и која имају лошу повезаност са урбаним подручјем.

Кретање броја домаћинстава прати кретање броја становника, а удио самачких и домаћинстава са два члана чини готово половину домаћинстава.

Природни прираштај је у посматраном периоду негативан, као и миграциони салдо, што имплицира да становништво млађе животне доби интензивно одлази са подручја општине.

II.4. Стање и кретање на тржишту рада

II.4.1. Укупан број запослених

2018.			2019.			2020.			2021.			2022.		
М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ
760	580	1.340	753	604	1.357	715	595	1.310	722	593	1.315	747	637	1.384

Извор: Републички завод за статистику, *Градови и општине Републике Српске*, Бањалука

Табела: Број запослених у привредним друштвима - класификовани по дјелатностима

ВРСТА ПРИВРЕДНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Пољопривреда, шумарство и риболов А	108	98	109	114	111
Вађење руда и камена Б	-	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија Ц	257	273	264	258	271
Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација Д	86	84	69	54	56
Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатност санације (ремедијације) Е	56	45	27	57	42
Грађевинарство Ф	28	27	29	33	33
Трговина на велико и мало; поправка моторних возила и мотоцикала Г	217	228	217	207	262
Саобраћај и складиштење Х	31	32	32	30	33
Дјелатност пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство И	55	58	60	61	59
Информације и комуникације Ј	9	10	12	11	10
Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања К	17	17	15	15	20
Пословање некретнинама Л	-	-	-	-	-
Стручне, научне и техничке дјелатности М	20	18	22	22	22
Административне и помоћне услужне дјелатности Н	4	5	4	5	6
Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање О	170	188	183	179	189
Образовање П	133	134	135	133	130
Дјелатност здравствене заштите и социјалног рада	107	101	98	100	99

Q					
Умјетност, забава и рекреација Р	10	13	10	11	18
Остале услужне активности С	32	26	24	25	23
Дјелатности домаћинства код послодавца; дјелатност домаћинства која производе различиту робу и обављају различите услуге за споствену употребу Т	-	-	-	-	-
Дјелатности екстериторијалних организација и органа У	-	-	-	-	-
Укупно	1.340	1.357	1.310	1.315	1.384

Извор: Републички завод за статистику, *Градови и општине Републике Српске*, Бањалука

II.4.2. Укупан број незапослених

Табела: Број регистрованих незапослених особа према образовној структури

Образовна структура	2018.			2019.			2020.			2021.			2022		
	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ
НК	316	261	577	281	243	524	54	36	90	57	28	85	68	32	100
ПК	17	30	47	16	25	41	8	7	15	4	6	10	4	3	7
КВ	242	203	445	231	179	410	108	75	183	85	64	149	107	65	172
ССС	190	293	483	164	274	438	90	154	244	65	130	195	64	123	187
ВКВ	1	1	2	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0
ВШС	7	9	16	5	8	13	2	6	8	4	4	8	2	3	5
ВСС-180 ECTS	3	9	12	3	6	9	3	7	10	2	7	9	1	4	5
ВСС-240 ECTS	36	79	115	46	90	136	32	67	99	26	71	97	13	45	58
Магистри, доктори наука	2	5	7	4	5	9	2	4	6	4	3	7	2	5	7
Укупно	814	890	1.704	751	830	1.581	300	356	656	247	313	560	261	280	541

Извор: ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске, Пале

Табела: Број регистрованих незапослених особа према старосној структури

Старосна структура	2018.			2019.			2020.			2021.			2022		
	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ
18-19	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	11	3	14
20-23	16	8	24	26	7	33	21	14	35	17	17	34	17	10	27
24-26	42	37	79	36	33	69	13	17	30	10	15	25	7	18	25
27-29	49	51	100	48	66	114	28	36	64	21	35	56	13	23	36
30-34	65	103	168	53	103	156	26	58	84	21	45	66	14	44	58
35-39	78	118	196	76	105	181	24	47	71	17	47	64	21	37	58
40-45	85	124	209	82	109	191	43	54	97	31	44	75	37	36	73
45-49	110	103	213	99	97	196	33	44	77	28	36	64	39	38	77
50-54	97	102	199	91	92	183	45	33	78	42	30	72	38	36	74
55-59	79	99	178	77	91	168	32	30	62	36	28	64	41	22	63
60-64	91	94	185	84	85	169	22	17	39	19	14	33	21	13	34

65 година	102	51	153	79	41	120	13	6	19	5	2	7	2	0	2
Укупно	814	890	1.704	751	830	1.581	300	356	656	247	313	560	261	280	541

Извор: ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске, Пале

II.4.3. Просјечна нето и бруто плата

Табела: Просјечна нето и бруто плата

Година	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Просјечна нето плата	832	840	878	911	1.034
Просјечна бруто плата	1.322	1.307	1.363	1.410	1.567

Извор: Републички завод за статистику, *Плате, запосленост и незапосленост*, Бањалука 2023.
година

II.4.4. Укупан број пензионера

Табела: Полна структура и структура по врстама пензије

Година	Укупно	Према полу		Према врсти пензије			Просјечна пензија (КМ)			
		М	Ж	старосна	инвалидска	породична	Укупно	старосна	инвалидска	породична
2018.	1.695	780	333	850	263	582	369,55	427,75	339,03	298,35
2019.	1.702	800	350	883	267	552	385,48	442,05	351,17	311,57
2020.	1.716	804	374	926	252	538	399,67	455,16	359,04	323,19
2021.	1.736	840	385	974	251	511	423,94	476,39	380,41	345,35
2022.	1.764	870	396	1.020	242	502	484,76	540,68	434,73	395,27

Извор: Фонд ПИО Републике Српске, Бијељина

У посматраном периоду уочава се благи пораст лица која примају пензију, гдје расте број лица која примају старосну пензију док број лица која примају инвалидску и породичну пензију незнатно варира.

Посматрајући полну структуру израженији је број мушких особа који примају пензију у односу на женску популацију. Износи пензија су повећани и усклађивани су општим растом цијена.

Број запослених у посматраном периоду је на константном нивоу и највећи број запослених је у прерађивачкој индустрији, трговини на велико и мало, јавној управи и дјелатности здравствене заштите, пољопривреди и шумарству.

Број незапослених се смањује, а највише је КВ и средње стручне спреме, док је према старосној структури највише незапослених у старосној групи од 40 до 60 година. Просјечна нето плата се благо повећава и у 2022. години износи 1.034 КМ што је и даље мање од републичког просјека.

Број пензионера се благо повећава у дијелу старосних пензија. Износи пензија су у оквиру републичког просјека.

II.5 Стање привреде и економска кретања

II.5.1. Број и структура предузећа

Врста предузећа	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Микро (до 9 запослених)	0	0	0	21	25
Мала (од 10 до 49 запослених)	38	35	32	11	10
Средња (50-250 запослених)	1	2	3	2	3
Велика (преко 250 запослених)	2	2	2	2	2
Укупно	41	39	37	36	40

Извор: LRC BIS, Сарајево (на основу података АПИФ)

ВРСТА ПРИВРЕДНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Пољопривреда, лов и рибарство	4	1	4	11	15
Вађење руда и камена	-	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	13	15	16	15	15
Водоснабдијевање, отпадне воде и управљање отпадом	1	1	1	1	1
Производња и опскрба електричном енергијом, плин	-	-	-	-	-
Грађевинарство	3	4	4	7	7
Трговина на велико и мало и одржавање	63	60	60	63	59
Пружање услуга смјештаја, припрема и услуживање хране	29	30	32	32	33
Превоз и складиштење	11	14	14	15	15
Информације и комуникације	1	2	3	4	5
Финансијско посредовање	1	1	1	1	1
Некретнине, изнајмљивање и пословне услуге	-	-	-	-	-
Стручне, научне и техничке дјелатности	4	5	7	8	8

Административне и помоћне услужне дјелатности	1	1	1	1	1
Јавна управа и одбрана	-	-	-	-	-
Образовање	1	1	1	1	2
Здравство и социјални рад	-	-	-	-	-
Умјетност, забава и рекреација	-	1	-	2	1
Остале услужне активности	15	14	18	17	15
Дјелатности домаћинства	-	-	-	-	-
Екстериторијалне организације и тијела	-	-	-	-	-
Укупно	147	150	162	178	178

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

Табела: Приходи привредних друштава - класификован по дјелатностима

ВРСТА ПРИВРЕДНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Административне и помоћне услужне дјелатности	101.274	68.428	316.067	57.852	175.950
Дјелатности здравствене и социјалне заштите	1.599.416	1.570.849	2.098.641	2.122.343	2.418.688
Грађевинарство	1.923.562	2.408.456	739.457	1.988.097	1.891.337
Остале услужне дјелатности	130.795	828.116	21.955	147.515	91.122
Пољопривреда, шумарство и риболов	1.207.006	979.511	1.008.527	1.097.728	1.502.085
Прерађивачка индустрија	23.883.247	25.521.992	25.375.454	40.644.323	39.380.306
Превоз и складиштење	15.945	7.911	131.201	8.000	14.988
Производња и снабдијевање електричном енергијом, паром и климатизација	0	0	0	0	0
Снабдијевање водом, уклањање отпадних вода, управљање					

отпадом	950.645	352.549	2.561.431	1.106.190	1.278.445
Стручне, научне и техничке дјелатности	112.502	86.674	84.810	87.281	88.122
Трговина на велико и мало, поправка моторних возила и мотоцикала	17.516.009	19.431.497	16.472.048	21.493.283	25.070.906
Умјетност, забава и рекреација	0	3.265	0	0	0

Извор: LRC BIS, Сарајево (на основу података АПИФ)

Табела: Нето профит привредних друштава - класификован по дјелатностима

ВРСТА ПРИВРЕДНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Административне и помоћне услужне дјелатности	2.123	1.372	99.846	-6.538	-25.290
Дјелатности здравствене и социјалне заштите	-259.296	-469.625	97.521	86.477	777.831
Грађевинарство	193.963	608.737	83.698	561.873	279.166
Остале услужне дјелатности	-9.251	216.180	-5.339	34.147	-85.004
Пољопривреда, шумарство и риболов	668.220	467.941	551.290	529.885	564.391
Прерађивачка индустрија	215.154	27.946	112.484	2.518.197	459.742
Превоз и складиштење	1.733	1.452	15.320	-6.200	1.852
Производња и снабдијевање електричном енергијом, паром и климатизација	0	250	24	0	0
Снабдијевање водом, уклањање отпадних вода, управљање отпадом	-200.438	-355.476	418.622	227.058	119.594
Стручне, научне и техничке дјелатности	1.359	-14.710	-411	7.266	5.542
Трговина на велико и мало, поправка моторних возила и					

мотоцикала	1.077.277	1.472.529	713.425	462.732	1.067.752
Умјетност, забава и рекреација	-7.429	-7.487	0	0	0

Извор: LRC BIS, Сарајево (на основу података АПИФ)

II.5.2. Спољнотрговинска размјена и најзначајнији извозни производи и предузећа

Табела: Спољно-трговинска размјена општине Власеница у 000 КМ

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
УВОЗ (КМ)	11.840	16.122	1.751	32.562	32.638
ИЗВОЗ (КМ)	12.376	10.417	8.165	14.110	12.657

Извор: Привредна комора Републике Српске, Бањалука

Према подацима за петогодишњи период увоз биљежи раст, а извоз је на истом нивоу уз благе осцилације. Главни извозни сектори су дрвопрерађивачки, алуминијска индустрија и позамантерија. Земље у које се извози су: Аустрија, Италија, Њемачка, Словенија, Француска, Србија и Хрватска.

II.5.3. Улагања у унапређење пословног амбијента

Пословне зоне и привлачење инвеститора

На подручју општине Власеница постоје атрактивне инвестиционе локације за улагање инвеститора.

- **Индустријска зона „Кула Зебан“**, укупна површина 37,13 ха, уз могућност спајања парцела и проширење зоне до 100 ха. Налази се 300 м сјеверно од урбаног подручја и изграђен је приступни пут који води до магистралних путева М-19 и М19.2. Зону је потребно у наредном периоду опремити неопходном инфраструктуром (електрична енергија, водовод и канализација, телекомуникације).
- **Пословна зона „Брегови“**, укупна површина 8,34 ха, директан излаз на магистрални пут М19.2, са комплетном изграђеном инфраструктуром. Зона је погодна за малу привреду и производне дјелатности који својом основном намјеном као и начином кориштења не утичу негативно на животну средину.
- **Пословна зона у оквиру комплекса „Нови Еластик-ДИВ-Бирач“**, укупна површина 8,63 ха, директан излаз на магистрални пут М-19 и М-19.2. Зона је комплетно опремљена инфраструктуром и у њој послују трговински ланци, текстилна индустрија, грађевинска

фирма и сједиште је шумског газдинства. Постоји могућност за даља улагања у изградњу привредних субјеката.

- **Пословна зона „Дрински корпус“**, укупна површина 1,68 ha, директно повезана са магистралним путем М-19. Зона је комплетно опремљена инфраструктуром и погодна је за улагања у дрвну индустрију, текстилну и металну индустрију.

Продаја парцела је регулисана општинским актима који осигуравају повољне услове за продају или изнајмљивање парцела у оквиру пословних зона (посебни услови испод тржишне цијене, величину парцела је могуће прилагодити свим потребама инвеститора, плаћање по посебним погодностима и сл.).

Реализацијом пројекта Регулаторне реформе инвеститорима је омогућено смањење трошкова и ризика пословања кроз поједностављење административних поступака у надлежности општине и смањења цијене услуга општинске администрације, скраћење рокова рјешавања захтјева, те транспарентан приступ информацијама кроз успоставу **e-регистра** доступног на званичној интернет страници општине. За инвеститоре је израђен инвестициони профил у коме се налазе сажете информације о могућностима инвестирања у Власеница и исти је доступан на званичној интернет страници као и на страници Инвестирајте у Српску.

II.5.4. Пољопривредни потенцијали и производи

Како на подручју општине Власеница постоје агроеколошки и други потенцијали за развој пољопривреде она представља стратешку одредницу економског развоја општине. Као прилог тој чињеници су и значајне инвестиције у развој пољопривреде на подручју општине Власеница као и инвестиције у јачање капацитета пољопривредних произвођача што је резултирало повећањем обима пољопривредне производње, повећањем броја пољопривредних произвођача и у коначном повећањем прихода од пољопривредне производње.

Развој пољопривреде на подручју општине је конципиран тако да подржава прилагођавање европским интеграцијама у складу са приоритетима развоја и то у оне видове производње који имају капацитет ширења прије свега сточарска производња, повртларска и воћарска производња, ратарство у смислу обезбјеђења хране за људе и исхрану домаћих животиња односно мање као посебна робна производња.

Пољопривреда

Одјељење за привреду и друштвене дјелатности Општинске управе општине Власеница обавља административне послове и има савјетодавну и едукативну улогу, односно пружа стручне савјете пољопривредним произвођачима, организује предавања, одласке на

сајмове у регији и иностранство, организује сајам пољопривреде и гастро понуде на подручју општине Власеница, организује изложбе и научне скупове за пољопривредне произвођаче, као и еколошко-едукативни аспект бављења пољопривредом у смислу начина употребе заштитних средстава у овој области према принципима заштите пољопривредних усјева.

Према евиденцији Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске у Регистар пољопривредних газдинстава и Регистар корисника подстицајних средстава закључно са 31.12.2022. године регистровано је укупно 422 пољопривредна газдинства, што представља континуиран раст посматрано у последњих десет година. Број предузетника у области пољопривреде је 5, а привредних субјеката 2.

Према евиденцији Одјељења за привреду и друштвене дјелатности Општинске управе општине Власеница на подручју општине регистрована је једна пољопривредна задруга „ЗДРАВО“ чија је основна дјелатност пружање консултативних услуга пољопривредним произвођачима и реализација пројеката којима се јачају капацитети пољопривредних произвођача.

Стање земљишних ресурса

Табела: Стање земљишних ресурса по катастарским културама и власничкој структури у хектарима

Категорија земљишта	Површина (ха)					
	Приватно	%	Јавно/Државна и општинска својина	%	Укупно	% у односу на укупну површину земљишта
1	2	3=2*100/6	4	5=4*100/6	6	7=6*100/24.000
Оранице	3.339	99,38	21	0,62	3.360	14,00
Воћњаци	621	91,59	57	8,41	678	2,82
Виногради	0	0	0	0	0	0
Ливаде	2.718	95,27	135	4,73	2.853	11,89
Пашњаци	1.262	88,94	157	11,06	1.419	5,91
Рибњаци	0	0	0	0	0	0
Трстици	0	0	0	0	0	0
Укупно пољопривредно земљиште	7.940	95,55	370	4,45	8.310	34,63
Шуме	3.819	25,50	11.156	74,50	14.975	62,40
Неплодно земљиште	161	22,52	554	77,48	715	2,97
Укупно:	11.920	49,67	12.080	50,33	24.000	100,00

Извор: Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске, ПЈ Власеница, 2018. година

Од укупне површине Власенице пољопривредно земљиште заузима 8.310 ха, што чини 34,63% укупне земљишне површине. Највећи дио пољопривредних површина заузимају оранице и ливаде и већином су у приватном власништву.

Општа карактеристика пољопривредних газдинстава је велика уситњеност посједа, што у значајној мјери ограничава спровођење агротехничких мјера на великим површинама и интензивну пољопривредну производњу. Земљиште се и даље дијели и уситњава механизмом наслеђивања.

Укупна површина шума износи 14.975 ha односно 62,40% укупне земљишне површине, а остало представљају неплодне површине.

Шумовитост општине се повећава и резултат је великог демографског кретања према урбаним подручјима, напуштањем и старењем села и одустајањем од пољопривредне производње.

Сточарство

Сточарство као пољопривредна грана има знатне потенцијале за развој на подручју општине Власеница. Према подацима Одјељења за привреду и друштвене дјелатности за 2022. годину у овој пољопривредној грани највише је заступљен узгој: оваца (1.989), говеда (226), товних свиња (213), живине (815), коза (32), коња (21) и магараца (120).

Табела: Преглед фарми говеђих музних грла на подручју општине Власеница са пет и више грла за 2022. годину

РБ	Број грла на фармама	Број фарми	Број грла на фармама
1	До 5	7	28
2	6 -10	11	66
3	10-20	2	40
4	20-50	0	0
5	Више од 50	0	0
	Укупно	20	134

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности Општинске управе општине Власеница

Иако производња млијека и меса у општини Власеница има велике потенцијале у наредном периоду је потребно извршити велика улагања у повећање сточног фонда како би се задовољила растућа тражња.

На подручју општине Власеница три мљекаре врше организован откуп млијека: М199 Градацац, Милкос Сарајево и Пађени Билећа.

Према подацима о исплати премије Одјељења за привреду и друштвене дјелатности у 2022. години је млијеко откупљивано од 36 произвођача и откупљено је укупно 341.325 литара.

На подручју општине Власеница постоји фарма магараца у приватном власништву која броји 70 магарица које дају 4-5 литара млијека на дневном нивоу. Фарма биљежи континуиран раст у последњих пет година јер је присутна растућа тражња за магарећим млијеком у фармацеутској индустрији.

Пчеларство биљежи раст на подручју општине и на подручју општине је према подацима Одјељења за привреду и друштвене дјелатности евидентирано 1.182 кошнице, 50 пољопривредних произвођача, гдје годишња производња меда просјечно износи 15 тона.

Ратарство

Ова производња обезбјеђује неопходне количине хране за људску исхрану као и сточну храну неопходну за исхрану сточног фонда у власништву пољопривредних произвођача. Преглед засађених површина и остварених приноса ратарских култура на подручју општине Власеница за 2022. годину је дат у сљедећој табели:

Табела: Преглед засађених површина и остварених приноса ратарских култура на подручју општине Власеница у 2022. години

РБ	Ратарска култура	Површина, ha	Укупан принос, t	Просјечан принос, kg/ha
1	Пшеница	40	250	5.000
2	Кукуруз	550	2.500	390
3	Јечам	6	20	3.100
4	Зоб	8	192	3.500

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности Општинске управе општине Власеница

Повертларство

Производња поврћа на подручју општине Власеница биљежи тенденцију раста јер осигурава брз поврат средстава кроз пласман производа на локалном тржишту. Сама производња обухваћена је мрежом подршке од стране Општине и осталих донатора за производњу у заштићеним условима – подстицај за набавку пластеника, набавку ситне механизације, садног и осталог материјала.

На основу поднесених захтјева за подстицајна средства у 2022. години општини Власеница, евидентирана је производња поврћа у заштићеним просторима на површини од 14.000 m² и 90.000 m² на отвореним површинама уз обезбјеђење прописаних минимума.

Табела: Преглед укупно засађених површина и остварених приноса повртларских култура на подручју општине Власеница у 2022. години

РБ	Повртларско биље	Површина (ha)
1	Кромпир, меркантилни (рани и касни)	352
2	Мрква	7
3	Лук црни	15
4	Лук бијели	10
5	Пасуљ за зрно и махуну	30
6	Грашак за зрно и махуну	7
7	Леће (сочиво)	0
8	Купус и кељ	9
9	Парадајз	20
10	Паприка	15
11	Краставац	10
12	Салата зелена	2
13	Диње	0
14	Лубенице	0
15	Карфиол	0
16	Шпинат	1
	Остало (тиква, тиквица, патлиџан, першун)	19

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

Воћарство

Агроклиматски услови за производњу јабучастог, коштичавог, јагодичастог, бобичастог и језграстог воћа на подручју општине су изразито повољни и значајне површине се налазе под воћњацима.

Велика је потражња за воћарским производима тако да расте интерес пољопривредних произвођача за њихов узгој.

Општина помаже пољопривредним произвођачима у узгоју воћа кроз инвестиције у набавку садница воћа, система за наводњавање и остале ситне механизације.

Табела: Преглед засада воћа за 2022. годину

РБ	Врста засада	Број засађених интензивних засада воћа
1.	Крушка	5.000
2.	Јабука	12.000
3.	Шљива	57.000
4.	Трешња	16.000
5.	Вишња	500
6.	Љешник	9.600
7.	Орах	3.600

8.	Малина	98.400
9.	Дуња	650

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

II.5.4.1. Мјере подршке за пољопривредне произвођаче

У циљу унапређења пољопривредне производње Скупштина општине усваја Програм подстицаја активности и набавке репроматеријала за развој пољопривредне производње последњих 15 година. Овим Програмом дефинисане су подстицајне мјере за директно подстицање инвестиционог улагања у пољопривредну производњу и средства за подстицање производње. Новчана средства утврђена Програмом се користе за следеће намјене:

- Подстицај за биљну производњу – јагодичасто воће, јабучасто и коштичаво воће, повртларство – набавка расада, производња и откуп свјеже малине – премија.
- Сточарска производња – набавка и обнављање сточног фонда пољопривредних произвођача, подстицај за набавку репроматеријала у сектору пчеларства, производња и откуп свјежег млијека – премија.
- Подстицаји у систему органске производње – подстицаји за инвестиције и стандардизацију у систему органске производње.
- Унапређење знања и вјештина у пољопривредној производњи – подршка анализама и фитопатолошкој контроли, стручно усавршавање пољопривредних произвођача и подршка организацији сајама, изложби и других видова промоције потенцијала пољопривредне производње на подручју општине Власеница.

Из године у годину број корисника подстицаја из општинског буџета се повећавао:

Табела: Број корисника подстицаја из буџета Општине Власеница

Година	Број корисника
2018.	186
2019.	257
2020.	221
2021.	222
2022.	263

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

Број корисника подстицаја из републичког буџета са подручја општине Власеница за 2022. годину износи 89 у укупном износу од 261.864,41 КМ.

У последњих десет година су извршена значајна улагања у јачање капацитета пољопривредних произвођача чиме је повећана понуда пољопривредних производа као и приходи од пољопривредне производње. Инвестирана су директно средства

пољопривредним произвођачима путем пројеката и премија као и индиректно кроз едукацију, организацију сајмова, консултантске услуге и сл.

Табела: Преглед инвестираних средстава за унапређење пољопривредне производње

Година	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	Укупно 2018-2022.
Износ средстава (КМ)	224.172	180.411	377.384	266.215	172.652	1.220.834

Извор: АПИС, Одсјек за развој Општинске управе општине Власеница

II.5.5. Најзначајнији туристички потенцијали и туристичка инфраструктура

Природне туристичке вриједности Власенице чине²:

- геоморфолошке туристичке вриједности;
- клима као туристичка вриједност;
- хидрографске туристичке вриједности;
- биљни и животињски свијет као туристичка вриједност.

Природне туристичке вриједности општине Власеница се огледају у разноликости и многобројности, па је и њихова валоризација кроз туризам повољна, а произилази из геоморфолошких различитости геопростора, повољне климе, богате хидрографске мреже, разноврсне флоре и фауне и природних ријеткости. Јављају се као самосталне, комплексне и комплементарне вриједности које дају основу за развој више врста туризма.

Уважавајући разне типологије географско-туристичке регионализације, општину Власеница треба посматрати са одликама и специфичностима сврстане у комплексни просторни систем потенцијалних и дијелом активираних природних и антропогених туристичких мотива. Међусобном интеракцијом између одређених дијелова регије и међусобно повезаних и зависних елемената долази до повезаности унутар регије и међуопштинске и међурегионалних интеракција. Повезаност се манифестује као кретања становништва, роба, информација... Као посљедица тих кретања настаје и економска и социјална трансформација.

Систем туристичких потенцијала Власенице треба посматрати у њеном регионалном окружењу, имајући у виду њихово функционисање, планирање, унапређење и организацију простора. На тај начин ће се добити потпунији и детаљнији увид у могућности туристичке валоризације. Валоризацијом туристичких потенцијала овог геопростора дошло би до стварања повољнијег привредног амбијента и бржег развоја

² др Видомир Обрадовић, доктор географије, Висока школа за туризам и хотелијерство Требиње

туристичке привреде.

При развоју природних туристичких мотива битна компонента је и еколошка заштита природне средине, а посебно изворишта питке воде, биљног и животињског свијета, земљишта и ваздуха.

Са повољним природним условима прожимају се антропогене туристичке вриједности, као што су: археолошке туристичке вриједности (археолошки локалитети, средњовјековни стећци, средњовјековни градови), вјерски туризам, еко и етно-туризам, ловни и риболовни туризам, спортско-рекреативни и излетнички туризам, планинарење, алпинизам... У туристичкој афирмацији антропогених вриједности неопходна је већа пропагандна активност.

Са становишта економско-географских одлика територије општине Власеница и развоја туризма, уочавају се ограничавајући фактори, међу којима се истичу проблеми отежане саобраћајне повезаности, те отежан приступ тржишту и проблеми укупне тржишне интеграције.

Анализа економско-географских одлика територије општине Власеница и оцјена природних и антропогених вриједности, туристички развоја може бити важан сегмент будућег одрживог развоја ове општине. Намеће се потреба за стратешким смјерницама ка успостављању и дефинисању просторног и временског овира и анализе појединих природно-географских и друштвено-географских одлика битних са економско-географског аспекта и предлога валоризације туристичких вриједности. На основу тога може се закључити да у новоуспостављеним друштвено-економским условима, туризам, по својим предусловима, има реалне шансе да постане једна од важнијих привредних и развојних дјелатности у општини Власеница.

Основне стратешке задатке треба базирати на комплексној анализи природних и антропогених вриједности и њиховог значаја у функцији развоја туризма. Акцент планирања усмјерен је на утврђивање међусобних детерминанти и диференцијација карактеристичних дијелова општине Власеница, подразумијевајући евалуацију развоја. Инвентаризацијом и систематизацијом природних и антропогених вриједности, размјештаја и густине туристичких вриједности, врсте туристичких кретања, стање животне средине уз анализу појава и процеса који ће настати развојем туризма, успоставиће се основе за реалне и одрживе стратешке смјернице.

Најзначајнији туристички потенцијали на подручју општине Власеница

Јавор планина: На планини Јавор налази се ски-центар „Игришта“ који носи назив по истоименом највишем врху ове планине на 1.406 м/нв. Ски-центар „Игришта“ има велики

потенцијал да буде атрактивна туристичка дестинација на планини Јавор. Важећим регулационим планом је предвиђена зона скијалишта (27 ха), зона хотела (5.000 м²), зона адреналин парка у дужини од 750 м, зона кампова и спортско-рекреативних садржаја за љетње садржаје, зона смјештаја и остала инфраструктура. ОЦ „Јахорина“ који управља ски-центром врши улагања у изградњу скијашке инфраструктуре и осталих садржаја и очекује се да ски-центар почне са радом у предстојећој зимској сезони. Овакав пројекат отвара шансу Јавор планини и заједничким пројектима општине Власеница и других општина да се уз скијање развијају различити садржаји током цијеле године што представља снажан утицај на развој цијеле регије.

Ловни туризам: Ловни туризам је дефинисан као пружање услуга заинтересованим лицима за организовану посјету ловишту ради одстрела (прибављања жељених ловачких трофеја) или посматрања и фотографисања дивљачи уз одређену накнаду. Ова врста туризма подразумијева висок ниво услуге и алтернативне туристичке садржаје који омогућују дужи боравак. Развој ловног туризма подразумијева уз одстрел дивљачи и остварење економских ефеката кроз ловне таксе, наплату трофејних узорака дивљачи, пансионску и ванпансионску потрошњу... Истовремено подразумијева и унапређење ловне основе и правилно газдовање ловиштем како не би дошло до угрожавања одређених врста животиња. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, које газдује ловиштима Републике Српске, ловишта даје на управљање ловачким удружењима или шумским газдинствима на одређени период. Ловачка удружења су чланови кровног „Ловачког савеза Републике Српске“, а тај савез је члан Међународног савјета за лов и заштиту дивљачи (CIC) и Европског савјета за ловство (FACE). Посебно је битна заштита ријетких врста дивљачи које су на овом простору скоро истребљене (дивокоза, медвјед). Битно је и спречавање превеликог размножавања дивљачи које се убрајају у штеточине и пријете истребљењу других врста, у првом реду смањење броја вукова који у вријеме високих сњегова уништавају срне. У смислу успостављања одрживе равнотеже животињских врста потребне су прихране угрожених врста и организовање лова на штеточине. Организација масовног лова на вукове је значајна туристичка манифестација („Хајка на вукове“) у којој учествују домаћа ловачка друштва и гостујућа друштва из окружења и иностранства. Свако ловачко друштво у оквиру годишњих планова својих активности организују и „Ловачко вече“. То је манифестација на којој се сумирају резултати рада у протеклој години, награде заслужни чланови друштва, организује ловачка вечера са оригиналним ловачким гастрономским специјалитетима и уз музичко-забавни програм и наградне игре приреди се забава, која представља традиционалну туристичку манифестацију. Да би лов као врста спорта и рекреације имао пуну афирмацију не само за локална ловачка удружења него и за ловни туризам, потребно је побољшати и инфраструктуралне услове као пропратне садржаје ловног туризма. У том погледу на пажљиво бираним локацијама потребно је правити ловачке куће, ловачке чеке, гатере за

обуку паса, хранилишта за дивљач... Усклађивањем општинских ловно-привредних основа са републичким стратешким документима у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде потребно је оплеменити и унаприједити ловни труризам са ловно-техничком инфраструктуром, развијати и афирмисати комерцијални лов, одржавати биолошку равнотежу дивљачи, развијати и унаприједити ловство као привредну и спортско-рекреативну дјелатност, развијати сарадњу са ловачким удружењима у циљу преношења искустава и унапређења лова и ловног туризма, развијати научно-истраживачки рад у области ловства и екологије, заштитити природу и унаприједити животну средину, организовати стручно образовање ловаца и развој ловне етике, развој ловне кинологије и ловног стрелаштва, као и друге активности везане за ловство. Наведене активности имају за циљ пропаганду ловства и развој ловног туризма.

Риболов: као дио спортско-рекреативног туризма, због богатства планинским ријекама дио је туристичке понуде коју додатно треба валоризовати због разноврсности и богатства рибе у ријекама. Атрактивност тока ријеке Дрињаче и њених притока, као и кањони и клисуре употпуњују туристички дојам и чине амбијенталну цјелину туристички привлачном. Потребно је подржавати и додатно афирмисати риболовна друшта која се баве порибљавањем ријека, формирају службе за заштиту рибљег фонда, уређују просторе за спортски риболов и организују такмичења. Риболовци су организовани у оквирима општинских риболовних удружења која су уједињена у кровни републички савез „Спортски риболовни савез Републике Српске”. Инфраструктурни садржаји техничке и друштвене инфраструктуре уз ријечне сликове морају да испуњавају међународне еколошке стандарде. Изградњом колектора и филтера омогућиће се смањивање хемијског и биолошког загађења вода што ће погодовати бољој афирмацији риболова у функцији развоја туризма. Незагађеност планинских ријечних брзих токова, атрактивност њихових уздужних профила са слаповима, водоскоцима, вировима и клисурама и богатством рибљих врста, пружају оптималне услове за развој спортског риболова и уопште риболова у функцији развоја туризма. Поједине атрактивне рибље врсте представљају изазов за риболовце и као трофејне врсте повећавају интерес домаћих и страних туриста. Развој и афирмацију спортског риболова дефинишу хидролошке и иктиолошке претпоставке, традиција, понуда и конкурентност тржишта. Активностима риболовних друштава врше се порибљавања појединих ријека, формирају се службе за заштиту рибљег фонда, уређују се простори за спортски риболов и организују такмичења. Због повољних предуслова потребно је радити на пропаганди и популаризацији спортског риболова и одређивању календара такмичења за риболов за поједине врсте риба и таква такмичења претварати у традиционална. Од рибљих врста најчешће су: поточна пастрмка (*Salmo truttamorpha fapuos*), калифорнијска пастрмка (*Salmo truttamorpha lacustris*), липљен (*Thymallus thumallus*), младица (*Hucho hucho*), шкобаљ (*Chondrostoma nasus*), клен (*Leuciscus cephalus*)... Значајним смањењем или престанком

рада многих индустријских постројења уз водотоке умањио се утицај хемијског и биолошког загађивања вода. Потребно је уређивати и штитити ријечне токове, њихов приобални простор и излетишта, ангажовањем риболовних удружења, еколошких организација и других љубитеља природе и на тај начин би ријечни токови добили на атрактивности и привлачности за посјетиоце. Презентовањем риболовних потенцијала фото и видео записима, интернетом, промоционим пакетима, учешћем на сајмовима туризма и сл. унаприједио би се риболовни туризам општине Власеница.

Вјерски туризам: Анализом Стратегије туризма Републике Српске процјењује се да око 20% укупне туристичке привреде је оријентисано ка развоју вјерског туризма. Потребно је развојну експанзију ове врста туризма плански искористити уз комплементарност са вјерским манифестацијама и посјетама манастирима у општинама регије Бирач. Пратећи сегменти додатних прихода се остварују понудом и продајом вјерских реликвија (икона, сувенира, духовне литературе, историографских монографија, љекобиља, меда, вина, ракије траварице...). Уз истицање значаја меморијалних комплекса из ослободилачких ратова на Хан Погледу, Рашића Гају у Власеници и другим локалитетима, комплементарним приступом са вјерским туризмом могуће су и додатне афирмације вјерског туризма. Указивањем на духовне и архитектонско-грађевинске вриједности цркве у Власеници Светих апостола Петра и Павла и цркве Светог пророка Илије на Рудиштима дају се елементи планске активности у циљу развоја вјерског туризма и отварање могућности да се на организован начин прихвате поклоници чији су преци некада живјели на простору општине Власеница. Потребно је наставити позитивну праксу у којој црквене институције узимају своје учешће у обиљежавању манифестација и изван вјерских празника као и њихово учешће у укупном креирању световног и духовног живота. Општинске институције требају да подржавају идеје црквених институција које се усмјерене на градњу нових објеката, обиљежавању вјерских манифестација, обиљежавању и подизању обиљежја и споменика на стратиштима српског становништва (јаме на Хан Погледу, Рашића Гај, спомен биста проти Душану Бобару...).

Планинарење, алпинизам и спелеологија: Простор општине Власеница са својом околином има природне предуслове које треба више користити у виду спортско-рекреативног туризма. Постојеће Планинарско-еколошко друштво „Ацер“ које покреће акције из овог вида туризма, створило је добру основу за развој и популаризацију свих видова планинарских дисциплина и очување природне средине. Одређене су најинтересантније планинарске стазе и алпинистички смјерови. Стазе су обиљежене планинарским маркацијама и воде најинтересантнијим природним дијеловима у власеничкој општини и околини. Одређен је календар планинарских и алпинистичких тура и еколошких акција. У склопу тих акција организују се и планинарски слетови републичког карактера и предузимају акције и путовања међународног карактера. Иако

је овај вид туризма у успону, неопходно је и даље развијање. Сечени су услови за организовање више такмичења: оријентационо планинарење, планинарски маратон, алпинистички курсеви и такмичења, планинарски слетови и трансверзале, камповање и преживљавање у природи, па чак и за неке видове других спортова (параглајдинг, планинарски бициклизам...). Потребно је и истраживање пећина и јама овог простора којих има на више мјеста у циљу развоја спелеологије као сегмента који би обогатио туристичку понуду.

Еко и етно-туризам: Етно и еко-туризам имају приоритетну улогу у чувању традиције, културног наслеђа и нетакнуте природе. Шире гледано, све је мање на Земљи сачуваних простора на којима човјек није испољио свој негативан утицај, најчешће кроз неконтролисан и брз привредни развој који има за посљедицу загађење животне средине. Због оваквог приступа указује се потреба за широм презентацијом простора који су успјели великим дијелом да сачувају своју природну средину по свом природном, амбијенталном и архитектонском изгледу.

Простор Власенице и околине у овим видовима туристичких вриједности има олакшавајућу околност, јер као слабо привредно развијена средина, није ишла у корак са брзом урбанизацијом, па се рурално становништво дуго задржало са традиционалним начином привређивања и организације живота на селу. Још увијек је значајан број сеоских кућа са старим стилем планинске архитектуре. Уз куће су пратећи објекти који су саставни дио сеоског домаћинства. Оваква домаћинства по свом садржају су интересантна за туристе са становишта одмора у таквим амбијенталним цјелинама. Анализирајући све предуслове које има овај крај, етно и еко-туризам, уз друге садржаје, могу употпунити туристичку понуду. Сачуване сеоске средине би могле послужити као добра основа за планско разматрање, формирање и градњу етно-села у оквиру кога би се презентовала и осликала културна баштина сеоске архитектуре, традиционалне гастрономије, сеоске игре и фолклора... Значај функционисања овог вида туризма се огледа у запошљавању сеоског становништва у оквиру кућне радности, прихватању туриста у домаћинства, запошљавању становништва за опслуживање етно-села, повећању економске основе становништва, чувању и његовању историје и културног наслеђа, правилном чувању и заштити животне средине.

Општина Власеница има значајан потенцијал за развој туризма, а како су тренутно у току велике инвестиције у опремање ски-центра „Игришта“ очекује се у наредном периоду да туризам представља окосницу развоја како општине Власеница тако и сусједних општина.

За унапређење туристичке услуге у наредном периоду, поред постојећих инвестиција потребно је радити на повећању профитабилности ове дјелатности кроз:

- унапређење укупног маркетиншког приступа и презентацији туристичких атрактивности подручја;
- изградњу туристичке инфраструктуре за смјештај;
- подизање нивоа и приступа у организацији рада у туристичкој дјелатности;
- категоризација приватног смјештаја.

Табела: Број ноћења и броју гостију (по земљама поријекла)

Остварен број ноћења					
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Домаћи туристи	193	416	288	1.026	286
Страни туристи	302	293	46	78	305
Укупан број ноћења	495	709	334	1.104	591
Остварен број долазака					
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Домаћи туристи	103	188	164	466	132
Страни туристи	114	140	42	57	148
Укупан број	217	328	206	523	280

Извор: Републички завод за статистику Бањалука, Градови и општине Републике Српске, 2023. година

II.5.6. Најзначајнији капацитети прерађивачке индустрије

Када су у питању индустријски капацитети, највише привредних субјеката је у области прераде дрвета и производње намјештаја и алуминијске индустрије. Од укупних прихода 55% прихода општине Власеница се остварује од прерађивачке индустрије. Привредни субјекти из прерађивачке индустрије су највећи послодавци и запошљавају 20% од укупног броја запослених ради у прерађивачкој индустрији. Главни извозни сектор је прерађивачка индустрија.

II.5.7. Најзначајнији капацитети у области пружања услуга

Општина Власеница има незнатне капацитете у области услуга, али постоје велики потенцијали и планови за развој туризма тако да је наредном периоду планирана изградња туристичке инфраструктуре што ће позитивно утицати на пружање туристичких и осталог низа комплементарних услуга на подручју општине Власеница.

II.5.8. Резиме стања, развојних изазова и перспектива у сектору економског развоја

Према броју запослених највећи је број микро и малих привредних субјеката на подручју општине Власеница и то у области прерађивачке индустрије, трговине на велико и мало и осталих услужних дјелатности.

Број регистрованих предузетничких радњи показује благи тренд раста у последњих 5 година а највећи број предузетника је регистрован у области трговине на велико и мало, пружања услуга смјештаја и припреме хране, превоза и складиштења, прерађивачке индустрије и осталих услужних дјелатности. Када је у питању раст предузетничке дјелатности у области пољопривреде, лова и рибарства је повећан број предузетника 4 пута, а у области стручних, научних и техничких дјелатности 2 пута посматрано у периоду 2018-2022. година.

Највећи приходи су остварени у области прерађивачке индустрије, потом слиједи трговина на велико и мало.

На подручју општине су расположиве пословне зоне и предузимају се значајне институционалне и маркетиншке активности на привлачењу инвеститора.

Поједностављене су административне процедуре за оснивање пословних субјеката и уведен низ олакшица и ослобађања за инвеститоре.

Повољни услови за развој пољопривреде и значајна улагања у јачање капацитета пољопривредних произвођача су имали за резултат повећање броја пољопривредних газдинстава као и предузетника у овој области. Постоје изузетно повољни услови за развој сточарства, тако да је у наредном периоду планирано интензивирање развоја ове пољопривредне гране. Повећана је повртларска производња у заштићеним условима и постоји велики простор за повећање воћарске производње.

Када је у питању индустријска производња, највећи приход, профит и извоз биљежи прерађивачка индустрија – алуминијска, прерада дрвета и производња намјештаја.

Велики потенцијал и значајне инвестиције су планиране у наредном периоду у ски-центар „Игришта“, којим управља ОЦ „Јахорина“. Поред скијашке инфраструктуре планирана је изградња хотелских и осталих туристичких капацитета, што би требало представљати окосницу развоја како општине Власеница тако и сусједних општина.

II.6. Стање и кретање у области друштвеног сектора

II.6.1 Стање у сектору образовања

Образовање је основно људско право загарантовано Уставом Републике Српске и Уставом БиХ. Остварење овог права је од пресудног значаја за развој друштва у цјелини, па тиме и локалне заједнице. Кључан елемент права на образовање је обавезно, бесплатно, основно образовање. Савремене тенденције у свијету иду ка увођењу елемента обавезности у систем средњег образовања, те је у том смислу неопходно повећати број становника који има завршена оба нивоа образовања и смањити број дјеце која напуштају основно, обавезно образовање. У општини се дјелатност образовања остварује кроз предшколско, основно, средње и високо образовање.

II.6.1.1 Предшколско образовање

Настава у оквиру предшколског васпитања и образовања одвија се у предшколској установи "Први кораци" Власеница. Предшколска установа „Први кораци“ је смјештена у објекат површине 1.112,38 m² који је саграђен 1980. године и чине га двије етажне - сутерен и високо приземље. Капацитет обданишта је до 140 дјеце. У јуну 2020. године реализован је пројекат реконструкције дјечијег вртића „ПРВИ КОРАЦИ“ у Власеници који за резултат има комплетну санацију унутрашњег простора, уређење вањског простора и опремање установе у складу са савременим стандардима у области предшколског образовања и васпитања. Пројекат је у потпуности остварио очекиване ефекте и за најмлађу популацију на подручју општине су створени предуслови за квалитетан и свеобухватан раст и развој, те су на овај начин ојачани капацитети и унапријеђена енергетска ефикасност предшколске установе „Први кораци“ Власеница. Још један од значајних пројеката јесте пројекат уградње соларних колектора за топлу воду на објекат предшколске установе који унапријеђује енергетску ефикасност објекта и повећава учешће обновљивих извора у производњи енергије.

Рад са дјецом организован је три васпитно-образовне групе: јаслице које су уведене 2020. године, млађа мјешовита васпитно-образовна група и старија мјешовита васпитно-образовна група. У вртићу је запослено 11 радника, а број наставног особља са одговарајућом стручном спремом је 5.

Број дјеце у предшколском васпитању и образовању је имао циклично кретање, а број дјеце у 2022. години (74) је био за једно дијете мањи у односу на 2018. годину. У 2021. годни се биљежи највећи број дјеце у предшколској установи (96).

Табела: Преглед предшколских установа у општини Власеница

Назив установе	Број подручних јединица	Број учионица у функцији	Број дјеце										Број наставног особља		Број дјеце са посебним потребама
			2017/18		2018/19		2019/20		2020/21		2021/22		2021/2022		
			М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	
ЈУ предшколска установа "Први кораци" Власеница	1	4	44	31	46	31	44	45	61	35	44	30	0	5	2
Укупно	1	4	75	77	89	96	74	5	2						

Извор: Предшколска установа „Први кораци“ Власеница

II.6.1.2 Основно образовање

Основно образовање на подручју општине Власеница одвија се кроз рад једне централне деветоразредне основне школе „Вук Караџић“ Власеница и три подручна одјељења: Мишари, Цикотска Ријека и Церска.

Табела: Преглед основношколских установа у општини Власеница

Назив установе	Број подручних школа	Број учионица у функцији	Број ученика										Број наставног особља		Број дјеце која до школе путују више од 4 km	Број дјеце са посебним потребама
			2017/18		2018/19		2019/20		2020/21		2021/22		2021/2022			
			М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж		
ОШ "Вук Караџић" Власеница	3	23	362	348	348	353	335	341	329	320	318	324	12	40	119	0
Укупно	3	23	710	696	676	649	642	52	119	0						

Извор: Основна школа „Вук Караџић“ Власеница

Из претходне табеле је видљиво да број ученика постепено опада. У школској 2021/22 години број ученика је 642, што је за 68 ученика мање него школске 2017/2018. године (710). За све ученике који су удаљени од школе више од 4 km је обезбијеђен превоз који финансирају Министарство просвјете и културе Републике Српске и Општина Власеница. Школа посједује 2 сопствена минибуса, 1 аутобус и 1 комби.

Табела: Преглед централних школа са подручним одјељењима

Р.Б.	ЦЕНТРАЛНА ШКОЛА	ПОДРУЧНО ОДЈЕЉЕЊЕ
1.	ОШ „ВУК КАРАЏИЋ“ ВЛАСЕНИЦА	ПО Мишари
		ПО Цикотска Ријека
		ПО Церска

Извор: Основна школа „Вук Караџић“ Власеница

Основну школу у школској 2021/22. години је похађало 642 ученика, од чега је 318 дјечака и 324 дјевојчице. Годинама уназад број ученика у основним школама има тенденцију опадања.

Табела: Број уписаних у први разред у школама на подручју општине Власеница

	2017/18		2018/19		2019/20		2020/21		2021/22	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Основно образовање	31	33	36	43	44	28	32	24	32	39
сеоске школе	5	4	3	9	4	4	2	1	5	2
градске школе	26	29	33	34	40	24	30	23	27	37
Средње образовање	41	42	51	45	55	60	43	56	49	43

Извор: Основна школа „Вук Караџић“ Власеница, СШЦ „Милорад Влачић“ Власеница

У први разред школске 2021/22. године уписано је 71 дјете, што је за 15 дјеце више него школске 2020/21., а за 1 првака мање него 2019/20.године. У наставном програму учествује 52 наставника, а стручна заступљеност је на задовољавајућем нивоу.

Стање школских објеката у смислу расположивости и уређености простора је на задовољавајућем нивоу. Значајна материјална средства су уложена у реконструкцију, санацију и опремање школских објеката. Извори финансирања су различити (општина Власеница, Влада Републике Србије, Влада Републике Српске). У току 2018. саниран је кров на основној школи „Вук Караџић“ Власеница, а 2019. године извршена је санација учионица и мокри чворови у ОШ „Вук Караџић“ Власеница, те је на тај начин основна школа обезбједила опремање учионица за одвијање наставе ученика првог разреда који су у претходном периоду наставу похађали у импровизованим просторијама у оквиру предшколске установе. Пројекат је остварио очекиване ефекте и најмлађи ученици основне школе су добили модеран, функционалан и у складу са њиховим потребама опремљен простор. У току 2018. године извршене су санације подручних школа Мишари и Цикотска Ријека и створени квалитетни услови за боравак и рад дјеце и наставника. 2020. године извршена је набавка аутобуса и комбија за осигурање бесплатног превоза ђака из мјесних заједница и сусједних општина.

Табела: Стање и опремљеност основношколских објеката

Образовна установа	Број санитарних чворова унутар објекта	Спортска дворана у објекту (ДА/НЕ)	Библиотека (ДА/НЕ)	Број рачунара на располагању	Омогућен физички приступ дјечи са посебним потребама (ДА/НЕ)
Ош „Вук Караџић“ Власеница	10 тоалета у Централној школи (25 кабина), ПО Церска 2 кабине, ПО Цикотска Ријека 1 тоалет, ПО Мишари 1 тоалет	Фискултурна сала	да	26 укупно од чега 13 за ученике	Испред школе постоји уређен прилаз, у школи не постоји.

Извор: Основна школа „Вук Караџић“ Власеница

II.6.1.3 Средње образовање

Средње образовање на подручју општине одвија се кроз рад средњошколског центра „Милорад Влачић“ Власеница. Средњошколски центар “Милорад Влачић” Власеница, располаже са 4.900 m² корисног простора, капацитета 1.400 ученика, који је евидентно неискориштен. Број ученика средњег образовања има континуирани тренд раста, а у 2022. години је било 361 ученика што је за 75 ученика више него у 2018. години (286).

ЈУ СШЦ “Милорад Влачић” Власеница има неколико образовних профила: гимназија, економија, шумарство, пољопривреда, машинство и здравство. Смјер здравство (физиотерапеутски техничар) почео је са реализацијом 2017. године. Пољопривредна струка је укинута 2018. године због незаинтересованости ученика за овај профил. Средњошколски центар „Милорад Влачић“ Власеница у сарадњи са локалном заједницом приликом одабира образовних профила исте усклађује са тражњом на тржишту рада што има за резултат тренд раста броја ученика у последњих 5 година. Највећа заинтересованост је исказана за профил физитерапеутски техничар. У наставном процесу средњошколског образовања учествује укупно 46 професора.

2014. године у потпуности је санирана фискултурна сала Средњошколског центра „Милорад Влачић“ Власеница што је власеничким ученицима и спортистима омогућило одличне услове за тренирање. Власенички спортисти су у претходном периоду постигли одличне резултате. 2016. године на објекту средњошколског центра замијењена је комплетна вањска и унутрашња столарија, фасада, извршена је санација мокрих чворова, санитарија и плочица, замјена подова у учионицама, као и замјена крова и изолације на крову фискултурне сале.

Иако је објекат школе релативно добро уређен и опремљен школским намјештајем, постоји потреба за инсталирањем видео надзора у школском дворишту, а и у самом објекту средње школе. Неопходно је извршити санацију система гријања, уз кориштење обновљивих извора енергије.

Табела: Стање и опремљеност средњошколских објеката

Образовна установа	Број санитарних чворова унутар објекта	Вода за пиће (ДА/НЕ)	Спортска дворана у објекту (ДА/НЕ)	Библиотека (ДА/НЕ)	Број рачунара на располагању	Омогућен физички приступ дјечи са посебним потребама (ДА/НЕ)
ЈУ СШЦ „Милорад Влачић“ Власеница	13, 30 кабина	да	да	да	52	да, у школи и у холу школе

Извор: СШЦ „Милорад Влачић“ Власеница

Табела: Преглед профила и смјерова средњошколских установа у општини Власеница

Назив установе и врста образовања (сви профили за које се врши образовање појединачно)	Број учионица у функцији	Број ученика										Број наставног особља	
		2017/18		2018/19		2019/20		2020/21		2021/22		2021/22	
		М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Гимназија	24 учионице, радионице и ученички клуб	45	56	46	49	42	40	33	39	28	44	18	28
економија		37	39	42	39	34	38	25	27	31	22		
шумарство		39	9	47	8	32	5	25	10	21	7		
пољопривреда		8	4										
машинство		0	0	0	0	28	0	42	0	37	0		
здравство		20	29	29	51	44	84	54	123	49	122		
УКУПНО:			286		311		347		378		361		

Извор: СШЦ „Милорад Влачић“ Власеница

II.6.1.4 Високо образовање

Студијски програм Шумарство, у оквиру Пољопривредног факултета Универзитета у Источном Сарајеву, дјелује у Власеници од 2011. године. Број студената ове установе је имао тренд раста у периоду 2019-2020. године са 144 на 152, да би у 2022. години се број студената смањио на 136. Већина студената долази из општина Милићи, Шековићи, Соколац, Хан Пијесак, Фоча, Рогатица, а што се тиче западног дијела РС Котор Вароши, Рибника, Кнежева и Мркоњић Града али и из читаве ФБиХ. Студенти који долазе из Црне Горе углавном долазе из општина са сјевера државе: Пљевља, Бијело Поље, Беране и Рожаје. Студенти са запада Србије претежно долазе из општина Прибој и Пријепоље, а задње двије године имамо и ванредне студенте из Хрватске.

За извођење наставе ангажован је 31 професор и није било значајних промјена у броју наставног особља, а омогућено је несметано одвијање образовног процеса у којем у посматраном периоду није било увођења нових смјерова.

Табела: Стање и опремљеност високошколских објеката

Образовна установа	Број санитарних чворова унутар објекта	Вода за пиће (ДА/НЕ)	Спортска дворана у објекту (ДА/НЕ)	Библиотека (ДА/НЕ)	Број рачунара на располагању	Омогућен физички приступ дјечи са посебним потребама (ДА/НЕ)
Пољопривредни факултет – СП Шумарство	15	ДА	НЕ	ДА	14	ДА

Извор: Пољопривредни факултет Универзитета у Источном Сарајеву

Табела: Преглед профила и смјерова високошколских установа у општини Власеница

Назив установе и врста образовања (сви профили за које се врши образовање појединачно)	Број учионица у функцији	Број студената										Број наставног особља	
		2017/18		2018/19		2019/20		2020/21		2021/22		2021/22	
		М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Пољопривредни факултет – СП Шумарство (општи смјер)	7												
Основне студије		81	67	71	67	78	66	86	66	80	56	19	12
УКУПНО ОСНОВНЕ СТУДИЈЕ:		148		138		144		152		136			
Мастер студије		0	0	6	3	4	6	9	10	8	6		
УКУПНО МАСТЕР СТУДИЈЕ		0		9		10		19		14		31	

Извор: Пољопривредни факултет Универзитета у Источном Сарајеву

Од полазне 2018. године, па до данас примјетан је тренд раста броја студената на мастер студијама. У полазној 2018. години број студената на мастер студијама био је 0, да би у 2022. години број студената на мастер студијама био 14. Највећи број студената забиљежен је 2021. године (19).

Табела: Број и износ додијељених високошколских стипендија из буџета општине Власеница

Високошколско образовање	2017/2018.		2018/2019.		2019/2020.		2020/2021.		2021/2022.	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Број стипендија	37	55	33	50	22	43	21	42	20	42
Укупно:	92		83		65		63		62	
Појединачни износ стипендија	100		100		100		100		100	
Укупан износ стипендија	59.900		52.200		41.200		42.400		41.500	

Извор: Одјељење за финансије Општине Власеница

Број додијељених високошколских стипендија из буџета општине Власеница у 2022. години износио је 41.500 КМ, што представља смањење у односу на почетак посматраног периода, а резултат је смањење броја студената са подручја општине Власеница.

Услови у којима се реализује предшколско васпитање и образовање, основно образовање и средњошколско образовање су на задовољавајућем нивоу и капацитети су значајно већи од њихове искориштености. Узрок наведеног је константан тренд смањења броја становника на подручју општине уз пад популације у доби до 14 година и раст удјела популације изнад 65 година.

Узимајући у обзир развој дрвне индустрије, као најзначајније индустријске гране на овим подручјима, уз тенденцију даљег развоја, намеће се неопходност извођења средњошколског и високошколског образовања у општини Власеница увођењем додатних смјерова, сродних области образовно-научног поља биотехничких наука.

Такође, потребно је завршити започету изградњу студентско-ћачког дома како би се обезбиједили смјештајни капацитети за ђаке и студенте са подручја других општина, те наставити са финансирањем трошкова превоза за ђаке и студенте са подручја других општина.

II.6.2 Стање у области културе и спорта

II.6.2.1 Култура

Основни носиоци свих културних дешавања на подручју општине Власеница су ЈУ Центар за културу Власеница и ЈУ Народна библиотека Власеница.

Јавна установа Културни центар Власеница основана је 2016. године и има пет запослених радника. Објекат располаже кино салом капацитета 365 мјеста, као и са мањим салама у којима се реализује низ културних садржаја али и семинари, промоције, радионице и слично. У Центру за културу у току 2022. године одржано је 19 догађаја. Најпосјећеније су биле манифестације: Предавање о коришћењу наркотичких средстава и опојних дрога, негативан утицај друштвених мрежа, Ликовна колонија, те Фолклорно вече. И поред значајних капацитета за обављање различитих културних програмских активности, Културни центар је ограничен на рад само у топлијем периоду (април-октобар) јер је систем гријања изузетно лош (парцијално гријање просторија) што представља проблем у зимском периоду. Установа има значајне губитке топлотне енергије, а посебан узрочник високих трошкова гријања објекта представља кориштење електричне енергије као енергента. Капацитети објекта су неискориштени (кино сала, умјетничка галерија) што значајно умањује културну понуду на подручју општине Власеница.

У оквиру Културног центра од 2017. године дјелује Инфо портал “Власеница 24”, који представља својеврсни информативни водич кроз актуелна дешавања у општини Власеница. Културни центар је оснивач, односно покретач портала и одговоран је за уређивање истог. У току 2020. године почео је са радом Радио Власеница, који има локалну фреквенцију и који је кадровски и технички опремљен за нормално функционисање.

У току 2022. године у ЈУ Културни центар извршена је набавка косе степенишне платформе за особе са умањеном тјелесном способношћу и санирани су мокри чворова и прилагођени особама са умањеном тјелесном способношћу, а средства су обезбјеђена од Министарства просвјете и културе Републике Српске. На овај начин је олакшан приступ особама са умањеном тјелесном способношћу и пружена им је могућност да посјећују ЈУ Културни центар Власеница и ЈУ Народна библиотека Власеница. У току исте године извршена је и замјена дијела столарије на објекту ЈУ Културни центар Власеница.

Јавна установа “Народна библиотека” Власеница, смјештена у просторијама Културног центра, као установа од посебног интереса за општину Власеница, основана је 1959. године, а данас ова установа броји шест запослених и располаже богатим књижним фондом, који се сваке године обнавља, како ријетким домаћим и страним насловима, тако и школском лектиром и актуелним књижевним дјелима. Читаоница пружа веома угодан амбијент, погодан за одржавање књижевних вечери и промоцију књига. У 2022. години књижни фонд је обogaћен са 260 нова наслова, а укупан број наслова којим располаже библиотека износи 29.460. ЈУ Народна библиотека Власеница је током 2022. године имала 16.900 посјета.

Табела: Установе културе

Назив установе	m ² корисног простора у функцији	Број регистрованих запослених														
		2018.			2019.			2020.			2021.			2022.		
		М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ
ЈУ Културни центар Власеница	4.500 m ²	3	1	4	4	2	6	1	4	5	1	4	5	1	4	5
ЈУ Народна библиотека Власеница	333 m ²	3	3	6	3	3	6	3	3	6	3	3	6	3	3	6

Извор: ЈУ Културни центар и ЈУ Народна библиотека Власеница

Табела: Финансирање установа за културу

Назив установе	Годишњи буџет установе (KM)					Износ дотација из општинског буџета (KM)				
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
ЈУ Културни центар Власеница	96.589	115.834	82.348	98.564	115.744	45.600	98.815	52.253	61.616	71.800
ЈУ Народна библиотека Власеница	114.202	116.939	125.697	127.566	138.526	8.096	7.714	6.911	8.734	8.876

Извор: ЈУ Културни центар Власеница и ЈУ Народна библиотека Власеница

С циљем да се што већем броју становника омогући коришћење услуга ових установа, додјељују им се дотације из буџета којима покривају највећи дио својих оперативних и материјалних трошкова.

У посматраном периоду годишњи буџет ЈУ Културни центар Власеница је флукутирао. Износ дотација из општинског буџета је порастао у односу на почетак посматраног периода, јер су вршене значајне инвестиције у унапређење рада Културног центра.

Финансирање Јавне установе Народна библиотека Власеница врши се дијелом из локалног буџета, а већином из буџета Министарства просвјете и културе Републике Српске. Из претходне табеле видљиво је да се укупни буџет повећавао у посматраном периоду.

II.6.2.2 Спорт

На подручју општине Власеница дјелује девет спортских клубова, мото клуб и планинарско друштво. Општина, у складу са својим могућностима, даје велику подршку спортским клубовима и њиховим активностима, у циљу укључења што већег броја младих и активиста у спортске активности.

Табела: Финансирање спортских клубова у периоду 2018-2022. година

Р.бр.	Назив клуба	Број чланова	Износ дотација из општинског буџета				
			2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
1.	Фудбалски клуб „Власеница“ Власеница	180	48.710	53.900	32.376	45.307	69.722
2.	Кошаркашки клуб „10 август“ Власеница	100	10.350	8.700	9.500	16.051	18.792
3.	Бицикличички клуб „КПЛ Власеница“ Власеница	18	6.100	32.945	27.380	31.486	27.641
4.	Скијашки клуб „Игришта“ Власеница	20	300	0,00	0,00	1.000	0,00
5.	Теакwandoo клуб „Специјалац“ Власеница	85	2.750	3.400	2.350	3.650	4.000
6.	Карате клуб „Младост“ Власеница	60	3.200	3.100	2.050	3.500	4.300
7.	Џудо клуб „Власеница“ Власеница	30	2.800	3.050	2.650	2.700	1.000
8.	Атлетски клуб „Власеница“ Власеница	31	2.200	3.600	2.650	2.700	5.800
9.	Одбојкашку клуб „НЕТ“ Власеница	50	4.650	4.500	3.300	4.900	4.300
10.	Планинарско-еколошко друштво „АЦЕР“ Власеница	40	2.000	2.500	0,00	1.500	2.500
12.	Мото клуб „Ортодок“ Власеница	15	0,00	0,00	0,00	1.500	1.000

Извор: Одјељење за финансије Општине Власеница

Из претходне табеле примјетно је да износ дотација из општинског буџета има раст. Највише средстава издвојено је у 2022. години, а најмање 2020. године. Примјетно је да је у задњих неколико година дошло до смањења издвајања за џудо клуб и скијање. Издвајања за остале спортове су повећана, прије свега како би се обезбиједили бољи услови за развој ових спортова и пружила подршка спортистима за учешће на одређеним турнирима и такмичењима, те ради организације турнира на подручју града.

На подручју општине Власеница налази се укупно 12 спортских објеката: три физкултурне сале, фудбалски стадион и 8 терена на отвореном, што је непромијењено у односу на 2018. годину. Градска насеља Брегови и Сушица, која укупно броје око 1.500 становника тренутно немају изграђене терене за мале спортове. 2020. године извршена је санација кошаркашког игралишта у склопу градског стадиона површине 100 m², инсталирано је 260 сједишта и набављени су рефлектори за кошаркашко градско игралиште. 2021. године извршена је санација спортских терена у насељу Рудиште површина 425 m².

ЈУ Културни центар Власеница тренутно управља једном физкултурном салом, у чијем саставу се налазе још сауна и теретана.

Основни носиоци културних збивања на подручју општине Власеница су ЈУ Културни центар Власеница и Народна библиотека Власеница. Задњих година знатно је обogaћен књижни фонд библиотеке набавком нових наслова. Општина Власеница подржава рад ЈУ Културни центар Власеница и ЈУ Народна библиотека Власеница са циљем да би се што већем броју становника омогућило коришћење услуга ових установа, додјељују им се дотације из буџета којима покривају највећи дио својих оперативних и материјалних трошкова.

Ниво искоришћености капацитета постојећих културних установа је незадовољавајући. Оно што је потребно јесте анимирати грађане да се укључе у јавни и културни живот Власенице, нарочито мјештана руралних подручја који су ускраћени за било какав вид културних дешавања.

У циљу укључивања што већег броја грађана Власенице, а првенствено дјеце и младих у спортске активности неопходно је даље радити на обнови постојећих капацитета и изградњи нових садржаја. Посебно је значајно реализовати у будућем периоду изградњу Спортске дворане и наставити са активностима организовања спортских манифестација на подручју општине.

II.6.3. Стање у здравству

Примарна здравствена заштита становништва општине Власеница остварује се преко ЈЗУ Дом Здравља Власеница. Дом здравља Власеница располаже опремом која је неопходна за рад, те посједује возни парк који се састоји од 1 теренског возила, 1 комбија за превоз пацијената на дијализу и 3 санитарска возила.

У оквиру здравствене установе постоји организовано неколико служби: породична медицина, здравствена заштита дјеце, здравствена заштита жена (гинекологија), стоматолошка здравствена заштита, лабораторијска дијагностика, RTG дијагностика, хигијенско-епидемиолошка заштита, те Центар за ментално здравље и Центар за физикалну рехабилитацију. У оквиру службе породичне медицине налази се и служба хитне помоћи. Примарна здравствена заштита обавља се у 6 тимова породичне медицине, те је примјетно да је број тимова већи него 2018 године (5). Најближа болница налази се у Зворнику на удаљености од 45 км.

У ЈЗУ Дом здравља Власеница, на крају 2022. године било је запослено 61 радника. У укупном броју запослених, 41 радник је медицинске струке и 20 немедицинских радника.

Неопходно је истаћи да је 21. маја 2023. године отворен Хиспа центар, који превасходно има за циљ унапређење квалитета рада и унапређење пружања здравствене заштите. Кроз Хиспа центре повезују се породични доктори и остале љекари када је у питању примарна медицина. Од отварања Хиспа центра у Власеници корист ће имати љекари, пацијенти и цијела заједница, а све кроз континуиран рад и за све старосне категорије корисника.

Табела: Запослени радници у здравству

	2018.			2019.			2020.			2021.			2022.		
	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ
Укупно здравствених радника	5	45	51	4	43	47	3	41	44	3	39	42	3	38	41
Доктори опште праксе	2	3	5	2	3	5	2	5	7	2	5	7	1	4	5
Укупно специјалиста	0	6	6	0	5	5	0	4	4	0	3	3	0	2	2
Гинеколози	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Стоматолози	0	2	2	0	1	1	0	1	1	0	2	2	0	2	2
Медицински техничари	1	20	21	1	20	21	0	17	17	0	14	14	1	18	19
Остало особље	8	12	20	9	13	22	9	12	20	8	10	18	8	12	20

Извор: ЈЗУ Дом Здравља Власеница

Табела: Финансирање здравства

Извори финансирања	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Остварени буџет	1.295.401	1.262.136	1.748.476	1.769.941	2.663.989
Износ дотације из општинског буџета	19.340	27.000	162.879	50.859	47.044

%учешћа Завода за здравствено осигурање и грађана	81,80	81,25	73,95	75,76	63,32
% учешће Општине	1,49	2,14	9,32	2,87	1,77
% учешћа других извора	16,71	16,61	16,73	21,37	34,91

Извор: ЈЗУ Дом Здравља Власеница

Из табеле је видљиво да се буџет ЈЗУ Дом здравља 2022. године повећао у односу на почетак посматраног периода, уз нешто мање учешће Завода за здравствено осигурање, те смањење учешћа корисника здравствене заштите у покрићу дијела трошкова. Из табеле је видљиво да је повећан износ дотације из општинског буџета, а највећи износ дотација је био 2020. године када је општина највише средстава издвајала током пандемије изазване вирусом COVID-19.

Табела: Покривеност становништва општине здравственим осигурањем

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Укупно осигураника	7.773	7.541	7.339	6.991	6.601

Извор: ЈЗУ Дом Здравља Власеница

Покривености становништва здравственим осигурањем је имао тенденцију опадања, тако да се у 2022. години број осигураника смањио за 1.172 лица (6.601) у односу на 2018. годину када је било 7.773 лица која су покривена здравственим осигурањем.

Табела: Преглед стања пренаталне и постнаталне здравствене заштите

	2018.			2019.			2020.			2021.			2022.		
	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ
Број новорођенчади	45	39	84	31	33	64	20	34	54	35	23	58	28	21	49
Број новорођенчади уз стручну помоћ	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Број дјеце до 5 година која су примила обавезне вакцине	43	38	91	31	33	64	20	34	54	34	23	57	28	21	49

Извор: ЈЗУ Дом Здравља Власеница

Из претходне табеле је видљиво да се број новорођенчади смањио, тако да је у 2022. години рођено 49 дјеце, што је за 35 дјеце мање него 2018. године (84).

У Дому Здравља Власеница у току 2020.године извршена је набавка санитетског возила, опремање карантина и других просторија у функцији сузбијања COVID 19, едукација

љекарског и другог медицинског особља, видео надзор, набавка дезинфекционог тунела, апарата за тестирање, набавка заштитне опреме и других средстава за рад у отежаним условима током епидемиолошке ситуације - COVID 19. Техничко опремање здравствене установе у 2021. години обухватило је набавку дигитализатора за ренген, апарата за крвну слику, опреме за стоматолошку службу и опреме за физикалну терапију. Током 2022. године извршена је набавка санитетског возила, набавка зубарске столице набавка мобилног РТГ апарата, набавка сензора за РТГ апарат, апарат за галванизацију, ултразвук, фрижидер за вакцине, замјена столарије те су на овај начин стечени услови како би се могле правовремено пружати квалитетне услуге.

На подручју општине Власеница послује пет апотека које су на услузи грађанима. Три су смјештене у близини дома здравља, а двије су у градском језгру. На подручју општине Власеница послује приватна здравствена лабораторијска установа.

Примарна здравствена заштита становништва општине Власеница остварује се у јавној здравственој установи Дом Здравља Власеница и у неколико приватних здравствених институција. Проблем представља недостатак љекара специјалиста посебно за дјецу и удаљеност здравствених центара од Општине.

У претходном периоду су реализована значајна улагања у унапређење рада здравствене установе али је у наредном периоду потребно наставити даље улагати како би се осигурала квалитетна прва помоћ и примарна здравствена заштита на подручју општине Власеница.

II.6.4. Стање у социјалној заштити

Центар за социјални рад Власеница основала је Скупштина општине Власеница као установу социјалне заштите са јавним

овлаштењима у области социјалне, дјечије, породичне заштите и старатељства, извршавања васпитних мјера и мјера заштитног надзора. Основну дјелатност Центра представљају непосредни облици социјалне, дјечије и породичне заштите. Објекат у коме је смјештен Центар не испуњава стандарде и норме у погледу приступачности инвалидним лицима и недозвољава обављање дјелатности дневног центра за којом постоји изражена потреба.

Табела: Корисници права и услуга Центра за социјални рад Власеница

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Број корисника услуга и права	1.078	828	787	834	1.158

Извор: Центар за социјални рад Власеница

Из наведене табеле је уочљиво да се број корисника услуга и права Центра за социјални рад Власеница стално мијењао, највећи број корисника био је 2022. године (1.158), а најмањи број 2020. године (787).

Табела: Новчана давања корисницима од стране Центра за социјални рад и Јавног фонда за дјечију заштиту

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Број корисника новчаних давања од стране општине	667	532	477	407	571
%	66	60	61	57	66
Број корисника новчаних давања од стране ЈФДЗ	338	354	309	308	297
%	34	40	39	43	34

Извор: ЈУ Центар за социјални рад Власеница, Јавни фонд за дјечију заштиту

Центар за социјални рад Власеница има укупно 13 запослених, а број стручних радника је 8. Број стручних радника је 8 од којих су два дипломирана социјална радника, два дипломирана психолога, два дипломирана педагога, један дипломирани социолог и један дипломирани правник.

Анализа потреба рањивих група

Центар за социјални рад Власеница има основну мисију да доприноси изградњи заједнице пружањем мјера и услуга социјалне и породично правне заштите својим грађанима, са свим својим могућностима и капацитетима. Центар у складу са својим могућностима и капацитетима, обезбјеђује и пружа заштиту појединаца и породица, који се налазе у стању социјалне потребе.

Центар за социјални рад је смјештен у зграду „старе гимназије“, те се суочава са великим проблемима у функционисању приликом обављања свакодневног рада јер је смјештен у неусловне и неадекватне просторије. Због неадекватних услова за рад, Центар је ограничен радним простором и током организовања пријема корисника. Како Центар за социјални рад ради са осјетљивим групама из социјалне заштите, неопходно је да се обезбједни радни простор у којем се може несметано обављати основна дјелатност и грађанима општине Власеница пружити сва неопходна помоћ и социјална заштита. Неопходно је радити на изналажењу рјешења за санацију постојећег простора да би ЈУ Центар за социјални рад могао да повећа квалитет пружања услуга из социјалне заштите и да својим корисницима обезбједи адекватне услове током пријема странака.

Табела: Видови помоћи који се исплаћују путем Центра за социјални рад и Јавног фонда са бројем корисника помоћи

Врста помоћи	Број корисника														
	2018.			2019.			2020.			2021.			2022.		
	М	Ж	С	М	Ж	С	М	Ж	С	М	Ж	С	М	Ж	С
Стална новчана помоћ	22	34	56	20	32	52	18	30	48	21	30	51	20	33	53
Новчана накнада за помоћ и његу друге особе	105	165	270	93	159	252	107	168	275	110	159	269	95	161	275
Друга материјална помоћ	170	127	297	89	102	191	32	70	103	14	20	34	83	102	185
Смјештај у другу породицу	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Смјештај у установе социјалне заштите	8	2	10	4	2	6	5	5	10	5	5	10	4	7	11
Једнократне новчане помоћи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Здравствено осигурање			34			31			41			43			46
Услуге социјалног рада и другог стручног рада	150	115	265			248			252			371			530
Лична инвалиднина	23	23	46	25	23	48	30	28	58	31	25	56	28	29	57
Дјечији додатак	82	119	201	3	173	176	4	153	157	4	136	140	4	149	153
Матерински додатак-незапослене породиље	0	45	45	0	57	57	0	51	51	0	47	47	0	44	44
Рефундација накнаде плате завријеме породилског одсуства-запослене породиље	0	22	22	0	26	26	0	20	20	1	20	21	0	19	19
Право на помоћ за опрему новорођенчету			88			69			64			63			53

Пронаталитетна накнада за треће и четврто дијете			19			15			11			14			13
Укупно особа	1.353			1.171			1.090			1.119			1.440		

Извор: ЈУ Центар за социјални рад Власеница, Јавни фонд за дјечију заштиту

Табела: Износ исплаћене помоћи путем Центра за социјални рад

Врста помоћи	Износ помоћи у КМ/мјесечно (просјек)				
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Стална новчана помоћ	6.926	6.776	6.833	7.017	8.054
Новчана накнада за помоћ и његу друге особе	39.401	36.258	45.263	47.303	52.485
Друга материјална помоћ	507	136	210	110	304
Смјештај у установе социјалне заштите	5.013	5.237	4.426	5.191	5.779
Здравствено осигурање	1.825	1.985	2.960	3.132	2.822
УКУПНО	53.672	50.392	59.392	62.753	69.444

Извор: ЈУ Центар за социјални рад Власеница

Табеле: Рањиве групе

Малољетници												
	Дјеца без родитељског старања			Одгојно занемарена и запуштена дјеца			Дјеца чији је развој ометен породичним проблемима			Дјеца са менталним и физичким сметњама		
	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ
2018.	5	1	6	3	0	3	0	0	0	13	4	17
2019.	5	1	6	1	3	4	0	0	0	11	6	17
2020.	5	1	6	2	0	2	1	0	1	11	6	17
2021.	5	1	6	1	0	1	0	0	0	7	9	16
2022.	5	1	6	0	0	0	0	0	0	11	8	19

Извор: ЈУ Центар за социјални рад Власеница

Одрасли															
	Особе ометене у психичком и физичком развоју и особе са инвалидитетом			Материјално неосигуране и за рад неспособне особе			Старе особе без обитељског старања			Особе друштвено негативног понашања			Особе и породице у стању социјалне потребе којима је услјед посебних околности потребна помоћ		
	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ
2018.	105	165	270	22	34	56	0	1	1	3	1	4	47	98	145
2019.	93	159	252	21	31	52	0	0	0	0	0	0	104	156	260
2020.	98	160	258	18	30	48	0	0	0	7	3	10	129	82	211
2021.	103	150	253	21	30	51	0	2	2	8	0	8	96	174	243
2022.	95	161	275	20	33	53	0	2	2	7	0	7	158	226	384

Извор: ЈУ Центар за социјални рад Власеница

Табела: Приходи Центра за социјални рад

Приходи	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Остварени приходи (КМ)	883.971	903.401	954.232	999.714	1.157.414
Износ средстава Општине	546.306	536.673	577.746	600.964	715.993
Износ средстава Републике	325.038	366.728	366.728	385.638	426.315
Износ средстава учешћа прихода остварених властитом дјелатношћу установе	12.627	9.758	1.958	13.117	15.186
Износ средстава учешћа других извора	0	0	0	0	0

Извор: ЈУ Центар за социјални рад Власеница

Табела: Расходи Центра за социјални рад

Расходи	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Планирани расходи	883.971	903.401	954.232	999.719	1.157.494
Остварени расходи	883.971	903.401	954.232	999.719	1.157.494
Трансфери корисницима	591.622	659.035	714.011	753.066	833.350
Трошкови Центра за социјални рад (плате и накнаде запосленим, струја, итд)	292.349	244.366	240.221	246.653	324.144

Извор: ЈУ Центар за социјални рад Власеница

Табела: Новчана давања само од стране Центра за социјални рад

Врста помоћи	Износ помоћи у КМ/мјесечно (просјек)				
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Стална новчана помоћ	3.163	3.388	3.416	3.508	4.027
Новчана накнада за помоћ и његу друге особе	19.700	18.129	22.631	23.651	26.242
Друга материјална помоћ	567	136	209	110	304
Смјештај у установе социјалне заштите	5.013	5.237	4.426	5.191	5.779
Здравствено осигурање	912	992	1.481	1.556	1.411
Укупно средстава	29.355	27.882	32.163	34.016	37.763

Извор: ЈУ Центар за социјални рад Власеница

Табела: Број корисника новчаних давања која се исплаћују путем Центра за социјални рад из буџета општине

Врста помоћи	Број корисника														
	2018.			2019.			2020.			2021.			2022.		
	М	Ж	С	М	Ж	С	М	Ж	С	М	Ж	С	М	Ж	С
Стална новчана помоћ (50% износа)	22	34	56	20	32	52	18	30	48	21	30	51	20	33	53
Новчана накнада за помоћ и његу друге особе (50%)	105	165	270	93	159	252	107	168	275	110	159	269	95	161	275
Друга материјална помоћ (прехранбени пакети и трошкови сахране)	170	127	297	89	102	191	32	70	103	14	20	34	83	102	185
Смјештај у друге породице (сродничко хранитељство)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Смјештај у установе социјалне заштите	8	2	10	4	2	6	5	5	10	5	5	10	4	7	11

Здравствено осигурање		34		31		41		43		46
Укупно:		667		532		477		407		571

Извор: ЈУ Центар за социјални рад Власеница

Табела: Видови помоћи који се исплаћују путем Јавног фонда за дјечију заштиту

Врста помоћи	Број корисника				
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Дјечији додатак	201	176	157	140	153
Матерински додатак - незапослене породиље	45	57	51	47	44
Рефундација накнаде плате завријеме породиљског одсуства - запослене породиље	22	26	20	21	19
Право на помоћ за опрему новорођенчету	88	69	64	63	53
Пронаталитетна накнада за треће и четврто дијете	19	15	11	14	13
Укупно:	375	343	303	285	282

Извор: Јавни фонд за дјечију заштиту

У посматраном периоду примјетан је пораст броја становника општине за које Центар пружа неку од услуга у складу са законом или лица која остварују неко од права из Закона о социјалној и дјечијој заштити.

Износ исплаћене помоћи путем Центра за социјални рад у 2018. години износио је 53.672,00 КМ, а у 2022. години 69.444,00 КМ. Број корисника сталне новчане помоћи и новчане накнаде за помоћ и његу друге особе није се значајно мјењао. Сталну новчану помоћ у 2018. години примало је 56 особа, док се 2022. године тај број смањио за три корисника (53). Код новчане накнаде за помоћ и његу друге особе присутан је раст корисника, у 2018. години број корисника је био 270, док се у 2022. години тај број повећао за пет корисника (275). Број регистрованих особа ометених у физичком и психичком развоју и особа са инвалидитетом износи 275, што је за пет особа више у односу на 2018. годину (270). Број особа и породица у стању социјалних потреба којима је услјед посебних околности потребна помоћ износи 384, што је за 239 особа или породица више него 2018. године (145).

Приход који је остварио Центар за социјални рад у 2018. години износи 883.971,00 КМ, од чега је 61,80 % из буџета Општине, док је приход у 2022. години износио 1.157.414,00 КМ, што је за 273.443,00 КМ више у односу на 2018. годину. Приходи у посљедњих 5 година су континуирано расли, што је назнака да је број особа у социјалној потреби у порасту у односу на 2018. годину.

Број корисника којима се исплаћују видови помоћи путем Јавног фонда за дјечију заштиту износи 282, што је за 93 корисника мање него 2018. године (375). Неопходно је

напоменути да се по истим давањима повећао исплаћени новчани износ, тако да је у 2022. години исплаћено 817.031,52 КМ, док је за иста давања у 2018. години исплаћено 502.855,03 КМ. Највеће повећање је примјеђено за додатак на дјецу који износи 379.242,00 КМ, што је за 205.771,55 КМ више него 2018. године (173.470,45 КМ), док је број корисника 2022. године мањи за 48 (153) него 2018. године када је број корисника био 201.

Пензионери

Табела: Полна структура и структура по врстама пензије

Година	Укупно	Према полу		Према врсти пензије			Просјечна пензија (КМ)			
		М	Ж	старосна	инвалидска	породична	Укупно	старосна	инвалидска	породична
2018.	1.695	780	333	850	263	582	369,55	427,75	339,03	298,35
2019.	1.702	800	350	883	267	552	385,48	442,05	351,17	311,57
2020.	1.716	804	374	926	252	538	399,67	455,16	359,04	323,19
2021.	1.736	840	385	974	251	511	423,94	476,39	380,41	345,35
2022.	1.764	870	396	1.020	242	502	484,76	540,68	434,73	395,27

Извор: Фонд ПИО Републике Српске, Бијељина

Број пензионера 2018. године износио је 1.695, а у 2022. години 1.764 што значи да је број пензионера у порасту, а самим тиме су повећане и социјалне потребе за ову рањиву групу становника. Висина просјечних пензија биљежи тенденцију раста у односу на 2018. годину, када је висина просјечне старосне пензије износила 427,75 КМ, инвалидске пензије 339,03 КМ, а породичне 298,35 КМ. У 2022. години висина просјечне старосне пензије је износила 540,68 КМ, инвалидске пензије 434,73 КМ, а породичне 395,27 КМ што и даље није довољно за задовољење основних животних потреба. На подручју општине Власеница егзистира Удружење пензионера, које се поред Центра за социјални рад, брине о овој рањивој групи становништва. Поред средстава која Удружење остварује по основу чланарине, Општина Власеница издваја одређена буџетска средства као подршку овој категорији становништва. У 2018. години за ове намјене исплаћено је 8.600 КМ, док је 2022. године исплаћено 5.900 КМ.

Повратници и расељена лица

На подручју општине Власеница у 2022. години је регистровано 3.572 повратника и расељена лица који су кроз различите пројекте у периоду имплементације Стратегије били обухваћени у оквиру подршке запошљавању и социјалном збрињавању, затим повећању квалитета живота кроз пројекте изградње стамбених објеката, електрификације и изградње комуналне инфраструктуре. С обзиром на обавезу затварања колективних центара и омогућавање повратка које су проистекле из међународних конвенција у току 2022. године завршена је изградња зграде социјалног становања и 20 породица су ријешиле своје стамбено питање. У току исте године завршена је реконструкција 28 стамбених јединица за социјално угрожене категорије.

У периоду од 2018. примјетан је сталан пораст броја становника општине који остварују неко од права из закона о социјалној и дјечијој заштити, а расте и износ исплаћене помоћи путем Центра за социјални рад. Поред повећања становника којима је потребна појачана социјална заштита, евидентан је и податак о проширењу обухвата становника који могу користити различите видове социјалне помоћи јер је усвојен низ нових стимулативних прописа. У посматраном периоду смањио се број корисника додатка на дјецу али се знатно повећао износ доплатака по сваком дјетету. Центар за социјални рад се суочава са проблемима на чијем је рјешавању потребно радити у наредном периоду, а који се односе на недовољан простор у којем раде и неадекватна материјало-техничких средстава за рад. У наредном периоду, потребно је посебну пажњу посветити инклузији рањивих категорија становништва у свим сегментима живота. За побољшање услуга за старија лица, потребна је изградња Дома за боравак старијих и немоћних лица на подручју општине.

II.6.5. Стање цивилног друштва

Препознајући значај организација цивилног друштва за развој локалне заједнице, Општина је подржала програме, пројекте, разне активности и уступила просторије на коришћење борачким, културним, спортским као и организацијама која се баве хуманитарним радом, питањима дјеце, младих, популацијом жена и старијих лица, лица са инвалидитетом и др. На подручју општине Власеница регистровано је 52 удружења грађана која окупљају значајан број чланова. Међу регистрованим удружењима на подручју општине доминирају удружења из области спорта, затим културе, а значајан број је и оних чија је основна дјелатност хуманитарни рад, али и разне друге дјелатности. Битно је нагласити да од 52 регистрованих удружења одређен број њих већ дуже вријеме није активан.

Табела: Структура невладиних организација

НВО	Регистровано
НВО из области спорта	17
НВО из области културе	4
Омладинске НВО	5
НВО националних мањина	1
НВО из области пољопривреде	1
НВО које окупљају осјетљиве и социјално искључене групе	13
Остале НВО	11
УКУПНО	52

Извор: Збирни е-регистар удружења и фондација у БиХ, Министарство правде БиХ

У посљедње вријеме, на подручју општине Власеница покренуте су значајније активности омладинских организација. Током 2021. године основан је Омладински центар Власеница

који дјелује у оквиру Удружења грађана „Алтруист“ Власеница, а који се бави побољшањем положаја и заштитом интереса младих. Када је у питању сектор цивилног друштва најактивније је мултиетничко Удружење жена „Подриња“, које је у сардњи са Општином Власеница и другим организацијама реализовало низ пројеката којима се побољшава економски положај и права жена.

Носиоци спортских активности на подручју општине Власеница су спортски клубови који обухватају широк спектар колективних и појединачних спортова. Општина Власеница редовно пружа подршку развоју спорта те се из буџета општине сваке године планирају и реализују средства за ове намјене. Поред редовних спортских активности, финансирају се и разне спортске манифестације по којима је општина Власеница препознатљива у региону и шире (фудбалски турнир Јуришни одред, Међународна бицикличка трка Београд-Бањалука, Турнир у баскету 3x3,...)

Општина додјељује средства на основу захтјева НВО који садржи план утрошка средстава, а на темељу расположивих средстава утврђује се пропорција расподеле пројеката. Локална самоуправа развија партнерски однос са организацијама цивилног друштва. Најмање два пута годишње начелник општине одржава састанке са представницима организација/удружења која дјелују на подручју општине. Новчана средства која се из општинског буџета издвајају за организације цивилног друштва нису довољна за њихов квалитетан рад. Ово за последицу има утицај на недовољан развој њихових капацитета. Неопходно је активније дјеловање сектора цивилног друштва када је у питању припрема и имплементирање пројеката и идентификовање могућих извора финансирања. Аплицирањем на јавне позиве за различите врсте пројеката код домаћих и међународних донатора обезбиједила би се средства за квалитетно функционисање цивилног сектора.

У посматраном периоду на подручју општине Власеница покренуте су значајније иницијативе омладинских организација као и Удружења жена „Подриња“ Власеница која су у посматраном периоду имплементирале значајне пројекте којима се унапређују капацитети категорија становништва чије интересе заступају.

II.6.6. Стање капацитета управе

Општина Власеница је јединица локалне самоуправе са правима и обавезама утврђеним уставом и законом. Општина самостално одлучује о пословима из свога дјелокруга и подлијеже надзору уставности и законитости овлашћених републичких и државних органа. Општина обавља послове којима се непосредно остварују потребе грађана и другим пословима од локалног значаја који нису искључени из њене надлежности, нити додијељени у надлежност неког другог нивоа власти. Општина има својство правног лица са правима и обавезама утврђеним Уставом, законима и Статутом општине. Органи

општине су: Скупштина општине, као орган одлучивања и креирања политике Општине и Начелник општине, као носилац извршне власти који заступа и представља Општину, руководи општинском управом и одговоран је за њен рад. За обављање послова из своје надлежности, у Општини постоји Општинска управа коју чини Кабинет начелника, 4 одјељења, Одсјек за развој и Одсјек за инспекције.

Примјеном савремених метода рада кроз информатизацију процеса и процедура и набавком савремене рачунарске опреме уз истовремену обуку и едукацију запослених допринијело је економичности и ефикасности рада Општинске управе што је директно утицало на повећање квалитета и доступности пружања услуга грађанима.

Табела: Општинске административне услуге					
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Износ финансијских улагања у техничко опремање (информатизација и сл.)	0,00	1.265	18.590	18.282	30.945
Број рачунара	52				
Износ финансијских улагања у обуку запослених	2.980	2.438	1.059	1.971	2.986
Број предмета	7.206	7.010	7.458	7.353	7.434
постотак (%) ријешених предмета	68,50%	62,31%	64,25%	60,73 %	55,70 %
постотак (%) пренесених предмета	31,10%	34,55%	44,19%	47,74 %	54,69 %

Извор: Одјељење за општу управу Општина Власеница

У напријед наведеној табели уочљив је ниво финансијских средстава који је током посматраног периода издвојен из буџета општине за информатизацију тј. набавку рачунара и одржавање информационог система у општинској административној служби.

Што се тиче капацитета за управљање развојем, Одсјек за развој (у даљем тексту: *Одсјек*) дјелује у оквиру Општинске управе као самостална организациона јединица која има кључну улогу у планирању, припреми и имплементацији пројеката интегрисаног развоја и редовних активности и по свом опису послова обухвата дјелокруг рада некадашње Јединице за управљање развојем, која је дјеловала као радно тијело именовано од стране начелника општине, с тим што дјелокруг рада Одсјека укључује редовне послове: јавне набавке, односе с јавношћу, дијалог међу локалним актерима, успостављање партнерских односа и одржавање редовне комуникације и координације између одјељења и служби у оквиру Општинске управе и битних актера (приватног сектора, привредних комора, удружења привредника, међународних организација, академских институција, и др).

Одсјек прикупља податке *од значаја за локални развој* из различитих извора, предлаже мјере за унапређење процеса провођења Стратегије развоја, подноси иницијативе органима Општинске управе за израду и реализацију пројеката из домена локалног економског и друштвеног развоја, као и пројеката заштите животне средине, прати доступне изворе финансирања, идентификује пројекте, координира стручну разраду

пројеката и припрему образаца за аплицирање ка домаћим и међународним изворима финансирања, те предлаже мјере за унапређење подручја општине Власеница као повољног пословног окружења и повољне локације за инвестирање. Као што и сам назив каже, овај Одсјек је задужен за управљање развојем, односно представља кровну организациону јединицу која координира планирање и реализацију развојних активности и пројеката у локалној заједници и активно сарађује са свим одјељењима у оквиру Општинске управе и екстерним актерима, односно задужен је за вођење процеса развоја у координацији са свим кључним актерима.

Табела: Преглед мјесних заједница

Назив мјесне заједнице	Број активних чланова савјета	Број жена активно укључених у рад савјета	Затворени простор за организовање јавних и културних садржаја	Број уређених спортских полигона
МЗ ВЛАСЕНИЦА	7	3		4
МЗ ПИСКАВИЦЕ	5	2	1	
МЗ СИМИЋИ	5	2		
МЗ ГРАБОВИЦА	5	2		
МЗ МИШАРИ	5	2		
МЗ ГОРЊИ ЗАЛУКОВИК	5	2		
МЗ БАКИЋИ	5	2		
МЗ ГРАДИНА	5	3	1	
МЗ ЦИКОТЕ	5	2		2
МЗ ДОЊИ ЗАЛУКОВИК	5	2	1	1
МЗ ШАДИЋИ	5	2		
МЗ ЦЕРСКА	5	2		
МЗ ТИШЧИНО ВРЕЛО	5	2		1
МЗ ТОПЛИК	5	2		1

Извор: Одјељење за општу управу, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности Општина Власеница

На подручју општине Власеница је формирано 14 МЗ које функционишу поштујући просторне, економске и културне специфичности и у истима су изабрани предсједници и чланови савјета у складу са изборним законом Републике Српске. Као и у осталим локалним заједницама концепт мјесне заједнице као облика грађанског организовања је у послератном периоду доста запостављен и исте више немају активну улогу у одлучивању и организовању рада локалне заједнице а већина их је остала и без простора у коме би организовали своје активности.

Извјестан помак у функционисању мјесних заједница је постигнут 2021. године кроз реализацију пројекта „Јачање улоге мјесних заједница у БиХ“ и на подручју општине Власеница формиран је и опремљен **Друштвени центар**, као јавни простор свих мјесних заједница и успостављени су механизми за партиципативно учешће грађана у одлучивању. Друштвени центар се налази у згради ЈУ Културни центар Власеница, а просторија Друштвеног центра је укупне површине 52 m². У оквиру пројекта „Јачање улоге МЗ у БиХ“ набављена је рачунарска и остала опрема за опремање Друштвеног центра Власеница, као централне канцеларије за рад органа мјесних заједница.

Примјеном савремених метода рада кроз информатизацију процеса и набавку рачунарске опреме уз истовремену обуку и едукацију запослених је унапријеђен квалитет и ефикасност рада Општинске управе општине Власеница.

Постигнути су значајни резултати у посматраном периоду у погледу квалитета рада МЗ, како кроз едукацију чланова Савјета тако и кроз унапређење услова за њихов рад.

II.6.7. Стање безбједности грађана

Клизишта

Један од највећих ризика за сигурност на подручју општине Власеница односи се на појаву клизишта, а најзначајнији узрочници клизишта су неконтролисана сјеча шуме и огољавање стрмих и брдовитих локалитета. Цијело подручје, а посебно МЗ Пискавице, МЗ Доњи Залуковик, МЗ Горњи Залуковик, МЗ Градина и МЗ Церска су подложни клизиштима. Активирање клизишта у општини Власеница најчешће се дешава услед повећане количине подземних вода у прољетним и јесењим периодима, али неријетко је узрокована незаконитом и непланском градњом. На територији општине Власеница констатовано је 5 клизишта. Четири клизишта су формирана у дијелу распрострањења карбонских седимената док је једно клизиште констатовано у дијелу распрострањења неогенских туфова.

На подручју општине Власеница 2010. године регистрована су 4 клизишта, а у 2011. години 7 клизишта. Број грађана угрожених овим клизиштима се са 18 у 2010. години попео на 44 у 2011. години. Иако се многи различити фактори наводе као узрочници појаве клизишта, ипак најзначајнији је неконтролисана сјеча шума и огољавање стрмих и брдовитих локалитета. На подручју општине Власеница 2014. године регистровано је 60 активних клизишта, односно 22 угрожена домаћинства, док је 2017. године број клизишта био 88, односно 37 угрожених домаћинстава³.

На основу потписаног Протокола о сарадњи између Општине Власеница и Програма за опоравак од поплава-стамбено збрињавање које проводи Развојни програм УН БиХ, у

³ *Процјена угрожености од елементарних и других несрећа општине Власеница*

2019. години завршена је изградња 3 објекта и саниран је један објекат који су уништени клизиштима. У склопу истог програма у 2020. години завршена је изградња још три објекта која су била уништена клизиштима. Санација и изградња објеката који су изграђени у склопу овог пројекта реализовани су у МЗ Топлик, МЗ Пискавице, насељено мјесто Луке и Драгасевац. У 2022. години извршена је санација клизишта у МЗ Церска, насеље Гобеље.

Ризик од мина

Табела: Земљиште контаминирано минама

Категорија	Површина (ha)	% укупне површине општине
I - Локалитети који су у свакодневной цивилној употреби, локације репартијације избјеглица и расељених лица, локације за обнову и реконструкцију инфраструктуре и економије	67,0412 ha	0,15 %
II – Локалитети који су повремено у употреби или су у контакт-зони са локацијом из I категорије, економски ресурси	39,2701 ha	0,088 %
III – Периферни локалитети	3,9447 ha	0,009 %
Укупно:	110,256 ha	0,246 %

Извор: Центар за уклањање мина у БиХ „БХМАЦ“ Пале

Законом о заштити и спашавању у ванредним условима Републике Српске, регулисана су основна питања која се односе на вршење послова у односу на проналажење мина и неексплодираних убојитих средстава. Према тренутном стању на основу досадашњих сазнања у погледу минкосумњиве површине на подручју општине Власеница 0,246 % земљишта је контаминирано минама. 2021. године завршен је пројекат МСП (минкосумњиве површине) Власеница који обухвата све сумњиве површине у општини Власеница. Пројекат МСП Власеница је према новој методологији. Пројекат МСП Власеница састоји се из 19 појединачних локација за техничку истрагу (циљану и систематску) и са процијењеним очекиваним бројем од најмање 100 мина у обухвату пројекта.

Овим минским пољима нису директно угрожени људски животи. Минска поља која су угрожавала људске животе су деминирана. У току 2022. године осам лица је пријавило неексплодирана убојита средства из рата и успјешно је извршено уклањање истих од стране тима за деминирање (РУЦЗ тим А за деминирање), док је у току 2021. године само једно лице пријавило неексплодирана убојита средства која су такође уклоњена од стране тима за деминирање. Према подацима Центра за уклањање мина „БХМАЦ“ општина Власеница спада у **НИЗАК** ниво минско сумњиве површине.

Криминалитет и јавни ред и мир

Табела: Криминалитет и јавни ред и мир: степен откривености

	Укупан број кривичних дјела	Укупан број пријављених починилаца	Број кривичних дјела по познатом починиоцу	Број кривичних дјела по непознатом починиоцу	Процент укупне расвјетљености	Број починилаца малољетника	Укупан број пријављених прекршаја
2018.	53	60	35	18	93,20	3	43
2019.	57	50	19	31	86,30	2	50
2020.	35	41	29	12	93,90	2	79
2021.	37	40	22	15	89,50	2	65
2022.	47	47	33	14	91,50	/	58

Извор: Министарство унутрашњих послова, Полицијска управа Зворник, Полицијска станица Власеница

Табела: Структура криминалитета

	2018.		2019.		2020.		2021.		2022.	
	Број	%	Број	%	Број	%	Број	%	Број	%
Крвни деликти	0	0	2	3,5	4	11,4	10	27	6	12,8
Организовани и привредни криминал	5	9,4	5	8,8	3	8,6	2	5,4	3	6,4
Имовински деликти	36	68	40	70,2	14	40	19	51,4	19	40,4
Наркоманија	2	3,7	2	3,5	0	0	0	0	0	0
Трговина људима - проституција	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Остала кривична дјела	10	18,9	8	14	14	40	6	16,2	19	40,4
Укупан број/постотак	53	0	57	0	35	0	37	0	47	0
Малољетничка деликвенција	2	3,6	2	3,4	1	2,8	2	5,2	0	0

Извор: Министарство унутрашњих послова, Полицијска управа Зворник, Полицијска станица Власеница

Када је ријеч о криминалитету и јавном реду и миру на подручју општине Власеница, присутан је тренд смањења броја почињених кривичних дјела у односу на 2018. годину. Укупан број кривичних дјела у 2022. години је 47, што је за 6 кривичних дјела мање у односу на 2018. годину, када је износио 53. У истом периоду смањен је укупан број пријављених починиоца са 60 на 47. Охрабрује податак да, у току 2022. године, није било

малољетника починилаца кривичних дјела, док их је 2018. године било 3. Процент укупне расвијетљености кривичних дјела у 2022. години износи високих 91,50%.

У структури криминалитета највише се издвајају дјела из области имовинских деликата и осталих кривичних дјела. У односу на 2018. годину када је укупан број прекршаја био 53, уочава се пад кривичних дјела. Генерално, оцјена безбједности на подручју општине је добра, самим тим и проценат расвијетљености кривичних дјела је у константном порасту, па је и сигурност грађана на вишем нивоу у односу на претходне године.

У циљу смањења ризика од клизишта, потребан је већи ангажман локалне управе и организација цивилног друштва, нарочито околишних организација и спортско рекреативних удружења, у јачању активности превенције неконтролисане сјече шума и заштите животне средине. Поред њих, кључну улогу у превенцији неконтролисане сјече шума има и Шумско газдинство.

Миниране површине се односи на периферне локалитете општине. Рјешавање овог проблема зависи од међународних донатора који финансирају активности деминирања и у потпуној је ингеренцији Државне агенције за противминско дјеловање – ВНАС.

Оцјена безбједности на подручју општине је добра, самим тим и проценат расвијетљености кривичних дјела је у константном порасту, па је и сигурност грађана на вишем нивоу у односу на претходне године.

II.6.7.1 Цивилна заштита

Систем цивилне заштите је плански организован дио јединственог система заштите од природних и других несрећа и обухвата: учешће грађана, предузећа и других правних лица, професионалних служби, организација и удружења у заштити и спасавању људи, материјалних добара и животне средине од елементарних непогода и других несрећа већих размјера. Организација заштите и спасавања становништва и материјалних добара врши се за процијењене профиле несрећа као што су:

- Природне непогоде које подразумијевају догађаје на које људски фактор не може утицати (земљотрес, поплава, олујни вјетар, град, сњежни нанос, суша, клизиште, масовна појава људских, животињских и биљних болести).
- Техничко-технолошке несреће које подразумијевају догађаје који су измакли контроли човјека и изазване су непажњом човјека у обављању својих дјелатности или управљању средствима за рад са опасним материјама.
- Друге несреће подразумијевају догађаје које проузрокује човјек својим активностима (несреће у саобраћају, пожари).

Јавне установе из области образовања, науке и културе, здравства, угоститељства, јавне установе као и друга правна лица у којима се окупља и борави већи број људи дужна су

да спроводе одговарајуће припреме, доносе планове цивилне заштите и упознају своје раднике са планираним активностима и мјерама цивилне заштите. Наведене установе су дужне да на видним мјестима истакну упозорења и упутства за поступање у појединим профилима опасности, а нарочито за опасност од земљотреса и пожара. Цивилна заштита, као носилац активности заштите и спасавања људи и материјалних добара, у свим друштвеним срединама, мора бити уткана у све елементе и структуре нашег друштва, почевши од појединца, породице, привредних друштава, мјесних заједница и шире.

За руковођење акцијама цивилне заштите на подручју општине Власеница, те за обављање других послова у заштити и спасавању, а у складу са Законом о заштити и спасавању у ванредним ситуацијама, основан је општински штаб за ванредне ситуације као оперативно стручни орган са Законом утврђеним надлежностима. Општински штаб за ванредне ситуације је обавезан придржавати се начела заштите и спасавања, а која се заснивају на сарадњи, солидарности, правовременом и усклађеном дјеловању субјеката система заштите и спасавања. На нивоу мјесних заједница општине Власеница, за координацију активности на подручју мјесних заједница и реализацију задатака по наређењу штаба за ванредне ситуације, формирано је 6 (шест) јединица за ванредне ситуације мјесних заједница, по принципу да је један штаб одређен за једну или више мјесних заједница, зависно од величине и географског положаја мјесне заједнице.

На основу процијењених врста и обима опасности и потреба општине, 2019. године израђен је План заштите и спасавања од елементарних и других несрећа општине Власеница у коме су разрађене све мјере заштите, као и начини организације и употребе снага и средстава цивилне заштите.

Штете настале од елементарних непогода

Када је 2014. године због обилних падавина дошло до поплаве, на територији општине Власеница није било значајних штета. Подручја МЗ Грабовица и МЗ Доњи Залуковик на територији општине Власеница су захваћена поплавама и бујичним водама за вријеме ранијих поплава. На основу свих досадашњих поплава, које су се десиле на подручју општине, видљиво је да је од 14 МЗ-а, 2 МЗ-е су биле захваћене поплавама и бујичним водама.

У општини Власеница у насељеном мјесту Доњи Залуковик, усљед падавина нанијета је већа материјална штета на категорисаним и некатегорисаним путевима, прилазима кући као и штете на објектима за држање стоке. У МЗ Грабовица поплавлјене су три куће које се налазе у близини ријеке Дрињаче. Осим ових подручја на општини Власеница усљед падавина није било других штета.

У децембру 2017. године општину Влаеница је захватило незапамћено невријеме, оркански вјетар је начинио велику материјалну штету јавним и приватним објектима. Олујни вјетар, који је достигао брзину и до 120 километара на час, причинио је огромне материјалне штете на стамбеним, јавним и привредним објектима и инфраструктури на

подручју општине Власеница. Најугорженија су била насеља Топлик, Пискавице, Тугово, Тишча, Друм, и ужи дио центра града гдје је и причињена највећа материјална штета на стамбеним објектима.

На основу процијењених врста и обима опасности и потреба општине, 2019. године израђен је План заштите и спасавања од елементарних и других несрећа општине Власеница у коме су разрађене све мјере заштите, као и начини организације и употребе снага и средстава цивилне заштите.

На подручју општине Власеница евидентирани су елементарне непогоде које су изазване падавинама и олујним вјетром.

II.6.8. Резиме стања, развојних изазова и перспектива у сектору друштвеног развоја

Услови у којима се реализује предшколско васпитање и образовање, основно образовање и средњошколско образовање су на задовољавајућем нивоу, док капацитети ових установа нису у потпуности искориштени. Разлог оваквог стања је смањење броја становника на подручју општине Власеница посебно становника који чине радно способно становништво.

И поред увођења смјерова у средњу школу који су усклађени са потребама тржишта рада, постоји велика потреба за радницима у дрвопрерађивачкој индустрији која је најзаступљенија на подручју општине и потребно је у наредном периоду планирати уписну политику која школује људске ресурсе у области дрвне индустрије.

Основни носиоци културних збивања на подручју општине Власеница су ЈУ Културни центар Власеница и Народна библиотека Власеница. Последњих година у оквиру подршке Општини од виших нивоа власти значајно су унапријеђени капацитети ових установа али постоји још значајан простор за унапређење садржаја ових установа.

У циљу развоја спорта на подручју општине реализовани су бројни пројекти подршке, који укључују како стварање услова за бављење различитим спортовима, тако и подршка учешћу на различитим спортским манифестацијама као и организација самих спортских догађаја. Обновљени су сви затворени простори и реконструисани простори за бављење спортом на отвореном. У наредном периоду је потребно даље улагати у изградњу и одржавање простора за бављење спортом, подржавати младе талентоване спортисте и одржавање спортских манифестација.

Здравствена заштита становништва општине Власеница остварује се у ЈЗУ Дом здравља Власеница и у приватним ординацијама на подручју општине Власеница. Проблем представља недостатак специјалистичких услуга као и значајна удаљеност општине од медицинских центара.

У протеклом периоду су уложена средства у јачање капацитета јавне здравствене установе, али и у наредном периоду треба наставити са даљом реализацијом пројеката у циљу осигурања боље доступности здравствене заштите.

У периоду од 2018. је примјетан сталан пораст броја становника општине који остварују неко од права из закона о социјалној и дјечијој заштити, а расте и износ исплаћене помоћи путем Центра за социјални рад. У посматраном периоду смањено се број корисника додатка за дјецу али се знатно повећао износ доплатака по сваком дјетету. Центар за социјални рад се суочава са проблемима на чијем је рјешавању потребно радити у наредном периоду, а који се односе на недовољан простор у којем раде и неадекватна материјало-техничких средстава за рад. У наредном периоду, потребно је посебну пажњу посветити инклузији рањивих категорија становништва у свим сегментима живота. Како постоје квалитетни предуслови како у просторном а тако и амбијенталном смислу, у наредном периоду је потребно уложити напоре ка реализацији пројекта отварања Дома за старија лица на подручју општине.

У посматраном периоду дошло је до повећања активности цивилног сектора на подручју општине Власеница гдје посебно треба истаћи организације које заступају права младих и жена. Реализовани су бројни пројекти и цивилни сектор све више постаје значајан партнер локалној самоуправи у свакодневном раду.

У циљу смањења ризика од клизишта, потребан је већи ангажман локалне управе и организација цивилног друштва, нарочито околишних организација и спортско рекреативних удружења, у јачању активности превенције неконтролисаних сјече шума и заштите животне средине. Поред њих, кључну улогу у превенцији неконтролисаних сјече шума има и Шумско газдинство.

Остатак минираног земљишта површине односи се на периферне локалитете општине. Рјешавање овог проблема зависи од међународних донатора који финансирају активности деминирања и у потпуној је ингеренцији Државне агенције за противминско дјеловање – ВНМАС.

Оцјена безбједности на подручју општине је добра, самим тим и проценат расвјетљености кривичних дјела је у константном порасту, па је и сигурност грађана на вишем нивоу у односу на претходне године.

На основу процијењених врста и обима опасности и потреба општине, 2019. године израђен је План заштите и спасавања од елементарних и других несрећа општине Власеница у коме су разрађене све мјере заштите, као и начини организације и употребе снага и средстава цивилне заштите.

На подручју општине Власеница евидентиране су елементарне непогоде које су изазване падавинама и олујним вјетром.

II.7. Стање просторно-планске документације, инфраструктуре и јавних услуга

II.7.1 Стање просторно-планске документације

Стање покривености планским документима

Општина Власеница је у потпуности покривена стратешким (Просторни план општине Власеница 2007–2020. година чији је рок важења продужен до 2030. године, Урбанистички план подручја Општине Власеница 2016-2036. година) и дијелом спроведбеним документима просторног уређења. Уже урбано подручје Власенице (центар) је већим дијелом покривено спроведбеним документима просторног уређења. Закон о уређењу простора и грађењу дефинише просторне и урбанистичке планове као дугорочне и стратешке планске документе којима се утврђују основни циљеви, правци и инструменти развоја у простору.

Стратешки документи су:

- Просторни план општине Власеница 2007-2020. година чији је рок важења продужен до 2030. године („Службени гласник општине Власеница“, број 13/10 и 8/21)
- Урбанистички план подручја Општине Власеница 2016-2036. („Службени гласник општине Власеница“, број 9/17)

Просторни план општине Власеница

Просторни план је основни развојни просторно-плански документ за изградњу и уређење општине Власеница. Просторни план општине Власеница 2007-2020. година усвојен је Одлуком бр. 01-022-118/10 дана 30.11.2010. године. Планом је обухваћен плански период од 13 (тринаест) година. Одлуком бр. 01-022-97/21 од 25.05.2021. године („Службени гласник Општине Власеница“ бр. 8/21) рок важења продужен је до 2030. године. Просторним планом Општине Власеница дефинисан је обухват плана површине 225,45 km², а посебно утврђују границе урбаних подручја насељених мјеста, привредна, комунална и друштвена инфраструктура од значаја за општину, подручја привредних дјелатности, културно-историјског и природног наслеђа, туризма, спорта, здравства и рекреације, те усклађује коришћење и уређење простора са потребама одбране и потребама заштите животне средине.

Урбанистички план Власеница

Обухвата подручје површине 525 ха. Плански период за који се доноси План је 2016-2036. година. Урбанистичким планом се дефинише концепција урбаног простора, ужег и ширег подручја града, затим критеријуме за формирање зона и распореда истих. Дефинишу се правила градње као и мјере за побољшање заштите животне средине, одвођење и третман отпадних вода (изградња постројења за пречишћавање), уређење водотока, скупљање комуналног отпада, дефинисање проширење водоводне мреже. Урбанистички план представља основу за израду спроведбених просторно – планских докумената

оперативног карактера - зонинг плана, регулационих планова, урбанистичких пројеката и планова парцелације.

Сprovedбени документи

Сprovedбени документи просторног уређења су техничко-регулативни документи просторног уређења на основу којих се дефинишу услови за пројектовање и извођење објеката. Доносе се на плански период од 10 година, а важе до његове измјене или доношења новог, а све како Закон о уређењу прописује.

Важећи Сprovedбени документи на територији општине Власеница су:

- Регулациони план дијела центра урбаног подручја Власеница („Службени гласник општине Власеница“, број 14/21),
- Регулациони план „Привредна зона“ – Сегмент А и Сегмент Б, на територији општине Власеница („Службени гласник општине Власеница“, број 8/20),
- Регулациони план зимско спортско-рекреативног центра „Игришта“ („Службени гласник општине Власеница“, број 4/23),
- Регулациони план за подручје „Центар“ општине Власеница („Службени гласник општине Власеница“, број 6/12),
- Регулациони план „Индустријска зона Кула-Зебан“ („Службени гласник општине Власеница“, број 12/10).

Општина Власеница посједује стратешке и већи дио спprovedбених докумената просторног уређења и то за урбано подручје, зимски спортско-рекреативни центар и пословне зоне.

II.7.2. Стање саобраћајне инфраструктуре

Саобраћајну мрежу чине саобраћајнице које су подијелене на: магистралне, локалне и некатегорисане путне правце. На подручју општине Власеница, дужина некатегорисаних путева износи 30,00 km (11,40 %), локални 202,30 km (76,90 %), магистрални 30,70 km (11,70 %). Као што се види, највећи проценат путне мреже заузимају локални путеви (76,90 %).

Опис	Дужина (км)	%	Стање (добро/лоше)
Некатегорисани	30,00	11,40	Лоше
Локални	202,30	76,90	Добро
Магистрални	30,70	11,70	Добро
Укупно	263	100	Добро

Извор: Одјељење за просторно уређење и стамбено – комуналне послове општине Власеница

Опис	Дужина укупна (км)					Асфалтирани (км)				
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Некатегорисани	30,00	30,00	30,00	30,00	30,00	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Локални	202,3	202,3	202,3	202,3	202,3	50,50	56,95	56,95	59,85	61,55
Укупно	232,3	232,3	232,3	232,3	232,3	51,00	57,45	57,45	60,35	62,05

Извор: Одјељење за просторно уређење и стамбено – комуналне послове општине Власеница

Општинску уличну мрежу чине улице чија укупна дужина износи 75 km. Због конфигурације терена, густе ивичне изграђености и великим подужним нагибом узрокован је и проблем недовољне ширине тротоара или њиховог потпуног недостатка дуж појединих дјелова уличне мреже.

Најзначајније саобраћајнице које пролазе кроз општину Власеница су магистрални пут М19.2 и магистрални пут М19 дионица Милићи-Власеница. Магистрални пут М19.2 улази у општину на њеној западној граници, преплиће се са сјеверозападном границом на три мјеста и његова дужина унутар територије општине је око 13,7 km. Магистрални пут М19 дионица Милићи Власеница долази са истока, паралелан је са границом општине у дужини око 960 m (на просјечној удаљености од границе општине око 10 m), а унутар граница општине дугачак је 6,3 km, док је дионица Власеница-Хан Пијесак истог магистралног пута дуга 11,2 km. На подручју општине Власеница нема аутопутева, брзих путева нити регионалних путева.

Аутопут Београд- Загреб је удаљен од општине Власеница 120 km, а најближи аеродром Тузла је удаљен 74 km од Власенице. Најближа жељезничка пруга је удаљена 45 km (Зворник). Што се тиче саобраћајне повезаности са окружењем, може се рећи да Власеница представља неку врсту моста између сарајевско-романијске регије и Семберије и Мајевце. Најближа жељезничка пруга је удаљена 45 km (Зворник), а постоје везе и према жељезницама Федерације Босне и Херцеговине (Сарјево и Тузла).

У градском језгру смјештена је аутобуска станица те простор на коме се налази паркинг за аутобусе. Аутобуска станица има функцију терминала на коме се обезбеђује пријем и отпрема аутобуса и путника. На подручју урбаног дијела општине налазе се двије станице

за снабдјевање горивом и два техничка прегледа возила. Наведени објекти лоцирани су уз магистрални пут.

Табела: Путна мрежа - финансијска улагања и повезаност					
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Износ финансијских средстава из општинског буџета који је уложен у санацију и изградњу локалних и некатегорисаних путева	900.389,00	690.509,00	1.026.359,00	697.633,12	1.720.865,25
Износ финансијских средстава из општинског буџета који је уложен у редовно одржавање путева	123.989,00	77.416,00	27.490,00	13.352,00	168.042,00
Износ финансијских средстава из општинског буџета који је уложен у изградњу и одржавање хоризонталне и вертикалне сигнализације	17.772,00	38.374,00	6.979,00	6.997,00	11.668,00

Извор: APIS, Општинска управа општина Власеница

Износ финансијских средстава из општинског буџета који је уложен у санацију и изградњу локалних и некатегорисаних путева имао је тенденцију раста па је у 2022. години износио **1.720.865,25** КМ, што је значајно повећање улагања у путну мрежу на подручју општине Власеница.

2022. године изграђена је кружна раскрсница у урбаном подручју општине уз финансијску и техничку подршку Јавног предузећа „Путеви Републике Српске“ чиме је осигуран безбједан проток саобраћаја на најфреквентнијем подручју општине.

У посматраном периоду су у сарадњи са Агенцијом за безбједност саобраћаја реализовани пројекти и мјере којима је унапријеђена безбједност у саобраћају свих учесника на подручју општине – израђена пројектно-техничка документација, студија провјере безбједности саобраћаја посебно за „школске путеве“, обновљена верикална и хоризонтална сигнализација, едукација становништва посебно дјеце и младих у области безбједности у саобраћају.

Као што се види из наведених података, санација и изградња саобраћајне инфраструктуре се реализује континуирано, из године у годину и посматрајући целокупну саобраћајну мрежу може се рећи да је стање задовољавајуће. Међутим, иако је последњих година уложено много средстава на реконструкцији и санацији путне мреже, потребно је наставити са овим активностима (нарочито код некатегорисаних и локалних путева) како би се обезбиједила што квалитетнија повезаност становништва са урбаним подручјем општине и осигурало повећање квалитета живота становништва у руралним подручјима.

Паркинг простори

У општини Власеница је евидентан проблем неорганизованог система паркирања у урбаном подручју општине. Зоне колективног становања у централној зони имају

најизразитији проблем недостатка паркинг мјеста, нарочито изражен јер постоји велики број пословних објеката који немају осигурано паркинг мјесто. Паркирање за путничке аутомобиле се обавља или у оквиру властитих парцела или на јавним паркинзима који не задовољавају потребе корисника или врло често на јавним зеленим површинама. Паркинг са наплатом не постоји на подручју општине Власеница.

На подручју општине Власеница, дужина некатегорисаних путева износи 30,00 km (11,40%), локалних 202,30 km (76,90%), магистралних 30,70 km (11,70 %). Као што се види, највећи проценат путне мреже заузимају локални путеви (укупно 76,90%).

Износ финансијских средстава из општинског буџета који је уложен у санацију и изградњу локалних и некатегорисаних путева имао је тенденцију раста.

У општини Власеница постоји проблем неорганизованог система паркирања у урбаном подручју.

II.7.3 Стање техничке инфраструктуре

Електро – дистрибутивни систем на подручју општине Власеница

Главно предузеће за снабдијевање електричном енергијом на подручју општине Власеница је зависно електродистрибутивно предузеће „ЕЛЕКТРО-БИЈЕЉИНА“ а.д. Бијељина. Подручје општине Власеница покрива Теренска јединица Власеница. Ова теренска јединица покрива територију која припада општинама Власеница, Милићи, Хан Пијесак и Шековићи. ТЈ Власеница, преко својих 276 трафо станица и далековода укупне дужине од око 470 km, НН мреже и прикључака дужине око 1.080 km, електричном енергијом снабдијева 13.000 мјерних мјеста.

Табела: Стање електро-дистрибутивне мреже на подручју општине Власеница

Опис	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
1. Дужина електро мреже	204,21	208,52	213,82	220,86	224,95
На високом напону (km)	119,21	119,28	119,28	119,28	119,28
На ниском напону (km)	85,00	89,24	94,54	101,58	105,67
2. Дужина изграђене електро мреже	204,21	208,52	213,82	220,86	224,95
На високом напону (km)	119,21	119,28	119,28	119,28	119,28
На ниском напону (km)	85,00	89,24	94,54	101,58	105,67

Извор: Зависно електродистрибутивно предузеће „ЕЛЕКТРО-БИЈЕЉИНА“ а.д. Бијељина

У односу на период из 2018. године када је дужина електро мреже на подручју општине Власеница износила 204,21 km, види се пораст у дужини електро мреже од 20,74 km што је задовољавајуће гледано са нивоа покривености. Видан је пораст дужине електро мреже на ниском напону, те у 2022. години износи 105,67 km, што је за 20,67 km више него у току 2018. године када је износила 85 km.

Табела: Број купаца/потрошача електричне енергије у општини Власеница

Опис	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
1. На високом напону	9	8	9	9	10
2. На ниском напону	4.220	4.219	4.265	4.276	4.334
а) Домаћинства	3.923	3.915	3.951	3.918	3.963
б) Јавна расвјета	23	24	24	24	27
в) Остала потрошња	274	280	290	334	344
Укупно	4.229	4.227	4.274	4.285	4.344

Извор: Зависно електродистрибутивно предузеће „ЕЛЕКТРО-БИЈЕЉИНА“ а.д. Бијељина

Теренска јединица Власеница на подручју општине Власеница у току 2022. године снабдијевала је електричном енергијом 4.344 купаца/потрошача различитих категорија потрошње, са укупном дужином мреже 224,95 km, од чега је 105,67 km НН водова, а 119,28 km водова високог напона. Број купаца/потрошача електричне енергије на подручју општине Власеница према најновијим подацима такође је у порасту па је тренутно стање 4.344 прикључака што у односу на период из 2018. године када је број прикључака био 4.229 представља увећање за 115 прикључака. Од тог броја на ниском напону је 4.334 корисника а на високом напону 10 корисника. Највећи број корисника ниског напона су домаћинства (3.963). Значајно је напоменути да број потрошача електричне енергије у категорији „домаћинства“ приближно одговара стварном броју домаћинстава у општини Власеница што практично значи да је електрификација комплетирана, изузев мањег броја повратничких кућа у ширем подручју Церске.

На подручју општине Власеница раде двије мале хидроелектране: ХЕ Тишча и ХЕ Власеница (Горњи Залуковик) које су интегрисане у електро-енергетски систем Републике Српске. МХЕ Власеница (Горњи Залуковик) је једна од првих хидроцентрали на простору Босне и Херцеговине, изграђена је прије шест деценија. Налази се у Горњем Залуковик у ријечи Студени Јадар и на релативно малој дужини тока остварује знатан пад. Производни агрегати и расклопно постројење 10 kW и 35 kW смјештени су у затвореном објекту. Инсталисана снага МХЕ Власеница је 2x0,65 MVA. Мала МХ Тишча налази се на ријечици Тишча чију хидро енергију користи за производњу електричне енергије. Инсталисана снага МХЕ Тишча је 2x1,32 MVA.

Телекомуникације

Када је у питању инфраструктура у области телекомуникација, генерално се може констатовати да је стање добро. У технолошком смислу телекомуникације на предметном подручју не заостају за свјетском технологијом. Развој мобилне телефоније је убрзанији тако да је број претплатника мобилне телефоније већи од броја претплатника фиксне телефоније. Подручја гдје није изграђена фиксна мрежа ријешени су CLL прикључцима. Што се тиче мобилне телефоније комуникације се обављају преко базних станица

постављеним на локацијама које су одредиле стручне екипе радиопланера. На подручју општине Власеница у континуиитету се улажу средства (компаније из ових области) у имплементацију и развој технологија с циљем пружања најсавременијих услуга приступа интернету, фиксне и мобилне телефоније. На овај начин је становништву општине омогућена комуникација по највишим стандардима, а привредним субјектима су створени предуслови за раст и развој пословања.

Поштански саобраћај

Предузеће за поштански саобраћај Републике Српске на подручју општине Власеница обавља дјелатност поштанског саобраћаја који обухвата пријем и слање свих врста пошиљка, пакета, брзе поште, робе, врши пружање финансијских услуга (уплате, трансфери новца у земљи и иностранству преко различитих сервиса за слање новца – пријем и слање, кредити и друго), маркетиншких услуга, филателије и друго. Пошта као предузеће у општини Власеница је организовано и функционише као једна од 13 радних јединица које територијално покривају подручје Републике Српске. Предузеће за поштански саобраћај Републике Српске организовано је и функционише у 264 поштанске јединице. Јединица поштанске мреже смјештена је у насељу Власеница и припада радној јединици са сједиштем у Зворнику. На подручју општине Власеница послује пошта 75440 Власеница. Поштоноше поште Власеница покривају подручје цијеле општине Власеница, а на подручју општине Власеница дјелује и брза пошта.

Стање јавне расвјете

На подручју општине Власеница у периоду од 2018. до 2022. године уложена су значајна финансијска средства на изградњи, одржавању и функционисању јавне расвјете. У току 2020. године извршена је комплетна замјена свјетиљки у урбаном подручју енергетски ефикаснијим лед свјетиљкама (637 свјетиљки). Поред урбаног подручја, замјена свјетиљки енергетски ефикаснијим свјетиљкама је започета и у руралном подручју: насеље Тишча (28 свјетиљки), Драгасевац (11 свјетиљки), Луке (6 свјетиљки), Сушица (10 свјетиљки), МЗ Симићи (58 свјетиљки) са тендецијом наставка ширења у руралном подручју у наредном периоду. Потрошња јавне расвјете се мјери за 27 мјерних мјеста.

На подручју општине Власеница постоји готово цјелокупна покривеност електричном мрежом и постоји велики хидропотенцијал за изградњу мини хидроелектрана.

Стање јавне расвјете је на задовољавајућем нивоу у урбаном подручју са тенденцијом ширења на рурална подручја.

Телекомуникације и поштански саобраћај су у складу са стандардима и постоји потпуна покривеност општине.

II.7.4. Стање комуналне инфраструктуре и услуга

Водоводним и канализационим системом на подручју општине Власеница управља предузеће комуналних дјелатности ЈКП „Власеница“ Власеница. Основна дјелатност предузећа је производња и дистрибуција питке воде, сакупљање и канализација отпадних вода те изградња и одржавање водоводне и канализационе мреже.

Водовод

ЈКП “Власеница“ Власеница врши снабдијевање воде са два изворишта Тишчино врело и Грабовица, са којих се врши комплетно водоснабдијевање општине Власеница. Дужина водоводне мреже (примарна, секундарна и прикључци) закључно са 2022. годином износи 300 km, број прикључака износи 2.061, а број потрошача 3.189. Начин на који се мјери количина произведене воде је комбиновани и даље, што би значило преко водомјера, броја радних сати пумпе, процјене и сл. Постотак становништва општине Власеница прикључених на систем јавног водоснабдијевања износи око 80%. Губици (разлика између захваћене и испоручене воде) износе 60%. Дистрибутивни систем водоводне мреже Власеница, представља комбинацију пумпног и гравитационог система. Извориште Тишчино врело је главни снабдијевач водом, а укупан капацитет изворишта је 600 l/s.

Канализација

Дужина канализационе мреже износи око 50 km, а број прикључака износи 1.281. Степен покривености општине канализационом мрежом је 34%. Стамбене јединице које нису прикључене на градску канализацију испуштају употребљену воду у индивидуалне септичке јаме, док дио сеоских домаћинстава врши директно испуштање употребљених вода у потоке, канале или на околно земљиште, што доводи до загађења. У наредном периоду је потребно планирати проширење канализационе мреже на подручју општине како због пољшања квалитета живота становника тако и због заштите човјекове околине.

У току 2020. године је изграђен дио канализационе мреже у насељу Топлик, а у току 2022. године извршена је изградња канализационе мреже у насељу Топлик 3, реконструкција канализационе мреже у улици Драшка Настића и реконструкција канализационе мреже у улици Слободана Принципа Сеље.

ЈКП “Власеница“ Власеница врши снабдијевање воде са два изворишта Тишчино врело и Грабовица, са којих се врши комплетно водоснабдијевање општине Власеница.

Дужина водоводне мреже (примарна, секундарна и прикључци) закључно са 2022. годином износи 300 km (због теренског рада на уцртавању старије мреже овај податак се стално повећава и повећаваће се док се комплетна мрежа не уцрта), број прикључака износи 2.061, а број потрошача 3.189 или 80% становништва је у систему јавног снабдијевања.

Дужина канализационе мреже износи око 50 km, а број прикључака износи 1.281. Степен покривености општине канализационом мрежом је 34%.

II.7.5. Управљање отпадом

Општина Власеница по свом географском положају припада простору регије Бирач, која је формирала регионалну санитарно-комуналну депонију на локалитету Црни Врх, на граници територија града Зворника и општине Осмаци. Удаљеност регионалне депоније од Власенице износи 43 km.

Прикупљање и одвоз чврстог комуналног отпада организовано је у урбаној градској зони и дијелу насеља Друм, Пискавице, Драгасевац, Мишари, Грабовица, Тишча, Јевтићи, Градина, Језеро, Тугово, Табана, Стари Топлик и Џемат. На подручју општине Власеница, КП „Чистоћа“ Власеница годишње прикупи у просјеку око 2.500 тона мјешовитог отпада. Неприкупљени отпад у руралним подручјима највећим дијелом заврши на дивљим депонијама, а само мањи дио се довози у контејнере постављене у граду.

Степен покривености општине услугом одвоза чврстог комуналног отпада на дан 31.12.2022. године је износио 59%, а број домаћинстава укључених у услуге одвоза отпада износи 2.207. Цијена услуге за домаћинства се није мијењала у претходном периоду, као ни степен наплате који износи око 80 %. Цијена одлагања отпада на регионалну депонију по тони износи 45,63 KM са ПДВ и није се мијењала у односу на почетак рада регионалне депоније.

На подручју општине Власеница организовано је само селективно прикупљање папира и картона на одређеним локацијама у центру града, и у току године се прикупи око 10 тона овог отпада.

У просјеку постоје 2-3 дивље депоније по једном насељу у којем не постоји организовано прикупљање отпада. Комунална полиција и комунално предузеће реагују по пријави грађана и врше санацију дивљих депонија у кратком року.

До краја 2016. године отпад је одлаган на привремено одлагалиште, које је представљало званичну депонију општине, а налази се у близини насеља Драгасевац, на подручју МЗ Симићи. Привремена градска депонија заузима површину од око 1,78 ha, а не испуњава ни минимум санитарно-хигијенских услова. Депонија није ограђена, није покривена стражом, нити посједује заштитни појас. Није снабдијевена потребним инсталацијама и уређајима за гашење пожара и дезинфекцију возила. Такође, не постоје објекти и уређаји за личну хигијену и заштиту радника. Процједне воде из депоније отичу директно у оближњи поток, који се улива у ријеку Тишчу неколико стотина метара даље. На депонији постоји простор на који је одлаган анимални отпад површине 500 m². Међутим, примјећено је одлагање анималног отпада и изван мјеста прописаног за те намјене. На градску депонију се одлагао и неутралисани муљ из уређаја за пречишћавање отпадних вода предузећа Алпро а.д. Власеница. Тај отпад се скупља у кругу фабрике гдје испарава течност, а затим се чврсти дио отпада одвози на градску депонију.

Битно је нагласити да је локална депонија од почетка 2018. године затворена за употребу и даље одлагање отпада, али да још увијек није извршена санација и рекултивација терена.

Један од проблема је питање збрињавања медицинског отпада који настаје приликом пружања медицинских услуга у Дому здравља Власеница. Ова врста отпада се сакупља на мјесту настанка и предаје трећем лицу ван општине Власеница, на даљи третман.

Поред наведених, присутни су и сљедећи проблеми у области прикупљања и депоновања чврстог отпада: непостојање система и опреме за селекцију и рециклажу отпада, недовољан број контејнера, неразвијена свијест код становништва о правилном управљању чврстим отпадом и одржању еколошки чисте животне средине, питање збрињавања опасног отпада и др.

У протеклом периоду, повећани су капацитети за одвоз отпада. У 2015. години, Општина Власеница добила је, од Шведске развојне агенције СИДА, два специјална возила (Волво ФЕЕ 62РХХ капацитета 9 т отпада и Ренаулт Д180 Мидлум капацитета 2 т отпада) које је уступила КП "Чистоћа" а.д. Власеница на кориштење, јер је расходовано 1 специјално возило (ФАП 14/14), капацитета 4,2 т отпада које је било у веома лошем стању. У 2014. години је у сарадњи са УНДП реализован пројекат „Прикупљање и селекција чврстог отпада на подручју Бинач регије“ у оквиру којег је извршена набавка пресе за картон и папир, као и 16 контејнера за ову врсту отпада. У 2021. и 2022. години комунално предузеће је извршило набавку комби путара, ровокопача, теретног моторног возила, погребног возила, пумпи за воду, моторног чистача за снијег, контејнере за смеће и остале опреме, што је значајно повећало квалитет пружања комуналних услуга на подручју општине Власеница.

Постојећи систем сакупљања отпада на територији је релативно добро организован са разрађеном динамиком сакупљања и одвоза на регионалну депонију али тај систем тренутно обухвата само мијешани комунални отпад.

Начин сакупљања комуналног отпада на подручју општине је организован по територијалном принципу гдје се одвоз врши према рејону града односно улицама свакодневно до једном седмично. Поред редовног одвоза отпада наведеног према програму врши се и одвоз отпада по позиву корисника комуналних услуга и постављање контејнера запремине 5 м³ и 1,1 м³.

Уз отпад из домаћинства, заступљен је и отпад из индустријског сектора те из услужних дјелатности, посебно отпад из продајних центара, бензинских станица, банака, ресторана, пословних објеката, административних објеката итд. Према подацима из комуналног предузећа покривеност одвозом привредних субјеката је 100% закључно са крајем 2022. године. Мањи објекти углавном одлажу отпад у контејнере предвиђене за домаћинства, док већи објекти као што су продајни центри и ресторани имају властите контејнере.

Комунално предузеће располаже потребним транспортним јединицама за сакупљање и превоз отпада до санитарне депоније, који је прилагођен успостављеном систему прикупљања. Према доступним информацијама, у наредном периоду је потребно обнављање опреме, те разматрање успостављања капацитета на подручју општине који би даље унаприједили стање у области управљања отпадом.

У протеклом периоду сакупљене су следеће количине отпада на територији општине:

Табела: Врсте и количине отпада за период 2020-2022. година			
Година	Бруто маса/ t/год	Број домаћинстава урбано подручје	Број домаћинстава рурално подручје
2020.	2.350	1.864	281
2021.	2.370	1.877	289
2022.	2.500	1.877	330

Извор: ЈКП „Власеница“ а.д. Власеница

Опрема и механизација: комунални контејнери (5 м³) – 14 ком, комунални контејнери (1,1 м³) – 69 ком, канте 120л – 800 ком, 240л – 600 ком, ауто-смећар – 2 ком, камион кипер – 1 ком, трактор са приколицом – 1 ком, комби путар – 1 ком, ровокопач – 1 ком, погребно возило – 1 ком.

На подручју општине Власеница не постоје регистроване уређене депоније за одлагање отпада. Отпад се са подручја општине одвози на регионалну депонију отпада на локацији Црни Врх. Предузеће ЈКП „Власеница“ а.д. Власеница је задужено за сакупљање и транспорт мијешовитог комуналног отпада на подручју општине. Планом и програмом одвоза комуналног отпада на територији општине Власеница обухваћено је 14 насеља. Постојећи систем сакупљања отпада на територији је релативно добро организован са разрађеном динамиком сакупљања и одвоза на регионалну депонију али тај систем тренутно обухвата само мијешани комунални отпад, без селекције и рециклаже. Неконтролисане дивље депоније регистроване су на већем броју локација. Потребно је извршити санацију привременог одлагалишта отпада које је представљало званичну депонију општине, а налази се у близини насеља Драгасевац.

II.8. Стање животне средине

Подручје општине Власеница није непосредно угрожено од великих загађивача тако да је стање животне средине релативно добро. Највећи број еколошких проблема на подручју општине егзистира због недостатка одређене комуналне инфраструктуре, те због нерјешених еколошких проблема производних капацитета. Многи еколошки проблеми узроковани су ниским нивом свијести грађана као и појединаца о потреби очувања квалитета животне средине.

II.8.1. Земљиште

Анализа квалитета земљишта је спроведена на појединим локалитетима у општини Власеница, приликом обнављања еколошке дозволе за поједина предузећа, као и приликом анализа пољопривредног земљишта, који су изван обухвата урбанистичког плана, те одређују квалитет земљишта у његовом ширем окружењу. Резултати мјерења параметара квалитета земљишта показују задовољавајуће стање, обзиром на граничне вриједности параметара одређених Правилником о утврђивању количина штетних и опасних твари у земљишту.

Одсуство загађивча и добар квалитет земљишта на подручју општине Власеница, пружају основу за развој органске производње у пољопривреди.

II.8.2. Квалитет ваздуха

Квалитет ваздуха на урбаном подручју Власенице је одређен концентрацијом загађујућих материја у ваздуху, као и различитим географским и метеоролошким факторима. Обзиром да су мјерења параметара квалитета ваздуха на предметном простору повремена, као таква нису релевантна за оцјену стања квалитета ваздуха на ширем подручју. Постојећи резултати мјерења параметара квалитета ваздуха (SO₂, CO, CO₂, NO₂, NO, CH₄ и количине укупних лебдећих честица) добијени су за потребе одређивања стања квалитета ваздуха приликом обнављања еколошке дозволе за поједина предузећа. Према овим резултатима, нису прекорачене граничне нити циљане вриједности прописане Правилником о граничним вриједностима квалитета ваздуха („Службени гласник Републике Српске“, број 39/05). Иако током досадашњих контрола мјерних параметара квалитета ваздуха нису евидентирана прекорачења дозвољених и граничних вриједности, неспорно је да негативан утицај на квалитет ваздуха има повећана концентрација

полутаната у ваздуху. Концентрације загађујућих материја и честица у ваздуху настају као посљедица различитих индустријских процеса, изградње инфраструктуре, експлоатације и прераде минералних сировина, разградње отпада и сагоријевања моторних горива у саобраћају. Стога се на предметном подручју разликују тачкасти, линијски и површински извори загађења ваздуха.

Загађење ваздуха настало сагоријевањем из котловница појединих објеката, индивидуалних ложишта и других објеката, представља један од најважнијих еколошких проблема општине Власеница, а нарочито је изражен током зимских мјесеци. Пошто систем централног гријања није у функцији већ дужи низ година, домаћинства свој проблем гријања рјешавају употребом дрвета за огрјев или угља у индивидуалним ложиштима. Постоје објекти који имају сопствене котловнице на угаљ, то су: СШЦ „Милорад Влачић“, ОШ „Вук Караџић“, хотел „Панорама“, поједини објекти ЗЕВ и др. У процесу сагорјевања фосилних горива поред оксида сумпора јављају се и оксиди угљеника, азотни оксиди и многи други, који штетно утичу на здравље људи.

Загађивачи ваздуха из индустријског сектора на подручју општине Власеница су углавном представници дрвне и металопрерађивачке индустрије. Штетни утицаји на квалитет ваздуха, настали као последица индустријске производње су: хемијски утицаји - емисије штетних издувних гасова из котловница и превозних средстава (CO, CO₂, NO₂, SO₂, H₂SO₄, NaOH), као и физички утицаји (подизање пиљевине и прашине са манипулативних површина).

Саобраћај представља извор бројних гасова, који настају сагорјевањем течних горива у моторима са унутрашњим сагорјевањем, и имају негативан утицај на здравље људи. Прије свега ту су: угљенмоноксид, азотни оксиди и олово у ваздуху. Кроз градско насеље пролазе два веома фреквентна магистрална пута, М 19 и М 19-2, што уз велику старост возила утиче на квалитет ваздуха.

Имајући у виду да топлификациона инфраструктура у Власеници није у функцији већ дужи период, тако да сви објекти у урбаној зони посједују властите изворе топлотне енергије, може се закључити да квалитет ваздуха у зимском периоду није на задовољавајућем нивоу.

Мониторинг квалитета ваздуха на подручју општине Власеница се не врши системски, те због тога није могуће представити податке о квалитету ваздуха, као што је концентрација CO₂, SO₂, NO₂, чађи и других честица. Надзор над загађивачима ваздуха врши републички еколошки инспектор повремено и по пријави грађана.

Иако не постоје подаци о прекомјерним концентрацијама загађујућих материја у ваздуху, Општина предузима значајне напоре у имплементацији пројеката унапређења енергетске ефикасности и замјене енергената у јавним и приватним објектима што утиче на заштиту животне средине. На простору општине Власеница потребно је спровести мјере за успостављање доброг квалитета ваздуха, прије свега успостављање редовног система мониторинга квалитета ваздуха, што ће омогућити сагледавање реалне ситуације. Један од корака на путу постизања дугорочно доброг квалитета ваздуха представља пројектовање и изградња централног система гријања у урбаном дијелу града, изградња индустријских постројења изван стамбених подручја, реализација мјера енергетске ефикасности, употреба обновљивих извора енергије, успостављање заштитних - зелених појаса око индустријских објеката и сл.

II.8.3. Квалитет воде у водотоковима

Подручје општине Власеница обилује водотоцима, у виду кратких ријека и потока, који припадају сливу ријеке Дрине. Ријеке Дрињача, Тишча и Студени Јадар чине главнину хидрографске мреже. За град највећи значај има ријека Тишча, са чијег изворишта се користи вода за потребе градског становништва као и локалне привреде.

Стајаће воде су ријетка појава на територији општине, постоје једино мање мочваре на планини Јавор, као и вјештачко језеро које се налази се на ширем подручју града.

На територији општине Власеница не постоји континуирани систем контроле и праћења квалитета вода у водотоцима, а самим тим и адекватна статистичка база података.

Што се тиче третмана отпадних вода тренутна ситуација није задовољавајућа обзиром да не постоје системи за пречишћавање отпадних вода. Постоје 4 реципијента отпадних вода: Табана, Сушица, Хатибовац и повремени водоток Зебан - Бегово поље. Од облика пречишћавања отпадних вода прије упуштања у реципијент, постоји један септик (таложница) за дио градског насеља Власеница (насеља Топлик II и Топлик III), који има испуст у реципијент Табана.

Због великог броја непрописно изграђених септичких јама у руралном дијелу општине, јављају се проблеми повремених изливања садржаја и неконтролисаног отицања, што изазива загађење површинских и подземних вода и земљишта. Овакве отпадне воде карактерише велика бактериолошка загађеност, која највећим дијелом потиче од људских фекалија, и оне могу да садрже разне узрочнике заразних болести.

Поред испуштања отпадних вода, на загађивање површинских и подземних вода на подручју општина Власеница утиче и неконтролисано одлагање отпада, што је посебно изражено у руралним срединама, које нису обухваћене системом организованог одвоза отпада.

Поуздана оцјена квалитета површинских и подземних вода је могућа уколико се за поређење и анализу користе резултати физичких и хемијских параметара који одређују квалитет вода, забиљежени кроз дужи временски период. У супротном, квалитет или рањивост вода, као и вријеме трајања потенцијалних негативних утицаја на воде, се квалитативно процјењују на основу доступних информација, појединачних резултата мониторинга и научно-стручних сазнања.

Третман индустријских отпадних вода постоји само унутар појединих индустријских погона која подлијежу обавези прибављања еколошке дозволе и њихова технологија третмана је прилагођена врсти отпадних вода, те на тај начин задовољавају одговарајуће критеријуме. Иначе, индустријски отпади су пријетња животној средини због високих концентрација органских материја, уља, масти и ефлуенти из различитих производних процеса – дрвопрерада, металопрерада и др.

Поред загађења водотока комуналним и индустријским отпадним водама, квалитет површинских и подземних вода је угрожен потенцијалним расипањем загађивача какви су прашина, нафта и њени деривати, детерџенти, лако разградљиве материје, процједне воде отпадних материја, пестициди и минерална ђубрива.

Недостатак континуираног мониторинга и контроле квалитета површинских и подземних вода отежава анализу стања и значајно утиче на избор одговарајућих мјера заштите.

Када је ријеч о инвестицијама у овој области, у протеклом периоду већина активности се односила на санацију примарне и секундарне водоводне мреже на урбаном подручју, те помоћи приликом изградње и адаптације постојећих сеоских водовода у руралним подручјима.

Отпадне воде се упуштају у водотоке без претходног пречишћавања, што се негативно одражава на квалитет површинских водотока (повећан садржај бактерија у љетњем периоду и сл). На дијеловима насеља гдје нема изграђене јавне канализације, преливи од бројних септичких јама негативно утичу на квалитет подземних вода. Третман индустријских отпадних вода постоји само унутар појединих индустријских погона која подлијежу обавези прибављања еколошке дозволе и њихова технологија третмана је прилагођена врсти отпадних вода.

Да би се пратило и самим тим вршило побољшало стања квалитета вода на подручју општине, потребно је системски почети спроводити редован мониторинг стања квалитета вода, спровести санацију свих неадекватних септичких јама које врше загађења површинских и подземних вода и изградити систем за третман отпадних вода.

II.8.4. Организовано управљање отпадом

На подручју општине Власеница налази се већи број мањих нелегалних одлагалишта отпада. Дивље депоније се најчешће појављују на простору који није покривен организованим одвозом отпада. Поред овог, главни разлози настанка дивљих депонија су и недовољна информисаност становништва о одвозу кабастог отпада, као и отпор становништва плаћању услуга комуналном предузећу. На овим одлагалиштима се најчешће сакупља чврсти отпад из домаћинства, који углавном чини папир, пластика, стакло, остаци хране, вртни отпад, анимални отпад и сл.

На територији општине тренутно постоји 5 регистрованих локација на подручју МЗ Власеница гдје се отпад неконтролисано одлаже, као и већи број мањих које нису регистроване. Комунално предузеће реагује по налогу комуналне полиције и у кратком временском периоду врши санацију дивљих депонија.

Према процјени комуналне полиције, у мјесним заједницама на подручју општине Власеница гдје не постоји организован одвоз отпада, у просјеку се налази по 2-3 мања нелегална одлагалишта отпада. Најчешће локације дивљих депонија су: у близини насеља, путни појас око саобраћајница, корита ријека и потока, шуме, вртаче, увале и друга природна или вјештачки настала удубљења, као и стрме падине на којима је тешко организовати чишћење и одвоз депонованог материјала.

На подручју општине се сваке године проводе активности на идентификацији и уклањању дивљих депонија, учешћем волонтера, НВО и комуналног предузећа. Такође, у сарадњи са НВО су организована бројна предавања и акције у циљу подизања свијести становништва о значају правилног одлагања отпада. У наредном периоду потребно је организовати координиране активности на санацији дивљих одлагалишта, заједно са проширењем система организованог прикупљања отпада.

Неконтролисано одложен отпад утиче на загађење свих аспеката животне средине, а нарочито површинских и подземних вода, ваздуха и земљишта. Нелегална одлагалишта отпада су потенцијални извор заразних обољења и представљају директну опасност по здравље људи.

Према подацима општинске комуналне полиције на територији општине Власеница, неконтролисане дивље депоније регистроване су на 5 локација. Након што се поједине дивље депоније санирају, ради дугогодишњих устаљених навика несавјесног становништа поново се на истим локацијама појављује одлагање комуналног отпада.

У наредном периоду општинска администрација ће бити усмјерена на организовано прикупљање отпада у руралним подручјима гдје је потреба најизраженија односно гдје дивље депоније угрожавају здравље и сигурност грађана. Поред тога, неопходно је даље унаприједити селективно прикупљање отпада и иницирати активности за изградњу рециклажног дворишта. За затворену локалну депонију, потребна је израда пројектне документације за санирање и рекултивацију терена.

Неопходно је у сарадњи са надлежним институцијама и становништвом подизати јавну свијест и одговорност становништва о правилном одлагању отпада и ригорозније спроводити одредбе Одлуке о комуналном реду, посебно казнене одредбе, како би се у циљу превенције стварања дивљих депонија.

II.8.5. Канализациона мрежа

Питање рјешавања канализационе мреже употребљених и оборинских вода је од стратешког интереса за општину Власеница.

Канализациони систем је мјешовитог типа, а изграђен углавном у централном дијелу града, и у новом насељу Топлик. За око 20% корисника градског и приградског система водоснабдијевања није обезбијеђен сервис јавног канализационе мреже употребљених вода. Градска канализациона мрежа има укупно 17.230 метара колектора од бетонских и ПВЦ цијеви од чега 13.505 m бетонских и 3.725 m ПВЦ колектора.

У периоду јаких киша у градском центру често долази до изливања канализације, а честа су и излијевања употребљене воде на мјестима локалних зачепљења и када нема оборина. Поред тога, евидентна су и процуривања употребљене воде у подземље, јер је већина колектора изграђена од бетонских цијеви, које након помјерања тла услед слијегања нису квалитетно увезане.

У постојећем канализационом систему постоје четири сливне површине. Реципијенти су водоток Табахана, водоток Сушица, водоток Хатибовац и повремени водоток између узвишења Кула Зебан и Бегово поље. На подручју општине Власеница не постоји постројење за пречишћавање отпадних вода.

Да би се сакупљање употребљених и оборинских вода у урбаном дијелу Власенице вршило у складу са законским нормама које обухватају и аспект заштите животне средине, неопходно је извршити реконструкцију постојећег канализационог система и изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода. У урбаним дијеловима града, приградским и сеоским подручјима потребно је израдити септичке јама са потребном техничком документацијом, односно септичке јаме које задовољавају све потребне санитарне услове како се отпадне воде не би директно испуштале у водотоке, канале и околно земљиште.

II.8.6. Биодиверзитет

Овај геопростор припада планинско-котлинској фитогеографској области. Најзаступљеније врсте шума су комплекси црногоричне шуме (јела- *abies alba*, смрча - *pine abies*, бор бијели и црни – *pinus sylvestris* и *pinus nigra*, обична клека или смрека *juniperus communis*..) и листопадне шуме (буква-*fagus sylvatica*), храст китњак и цер - *Quercus petraea*, *Quercus cerris*, црни граб – *ostrya carpinifolia*, бреза-*betula pendula*, јавор *acer pseudoplatanus*, јасен-*fraxinus excelsior*, јова бијела и црна-*alnus incana*, *alnus glutinosa*, дивља трешња - *prunus avium*, дивља крушка-*pyrus pyraster*, дивља јабука-*malus sylvestris*..). Осим експлоатације у дрвној индустрији шумска вегетација омогућава излетничко-рекреативна кретања, а имају и изузетну естетску улогу и санатогени (лијечнички) значај.

Најзаступљеније врсте жбунастог биља су: малина - *rubus idaeus*, купина - *rubus fruticosus*, боровница - *vaccinium myrtillus*, глог - *crataegus monogyna*, дријен - *cormus mas*, трњина - *prunus spinosa*, лијеска - *corylus avillana*, шипурак - *rosa canina*, зова - *sambucus nigra* и др.

Од травног љекобиља најзаступљеније су: кантарион-*hipericum perforatum*, сријемож-*allium ursinum*, мушка и женска боквица-*plantago lanceolata*, *plantago minor*, мајчина душица-*thymus serpyllum*, маслчак-*taraxacum officinale*, нана-*mentha piperita*, преслица-*equisetum arvense*, јагорчевина-*primula vulgaris*, жути гавез-*symphytum tuberosum*, плућњак - *pulmonaria officinalis*, коприва-*lamium maculatum*, хајдучка трава-*ahilea millefolium*, зечји купус-*oxalis acetosella* и др.

Најзначајније врсте гљива овог простора су: смрчак лишћарски (*morchella esculenta*), смрчак четинарски (*morchella elata*), буковача (*pleurotus ostreatus*), редуша (*agaricus arvensis*), врагњ (*boletus edulis*), сунчаница (*makrolepiotaproscera*), рујница (*lactarius deliciosus*), млијечница (*lactarius piperatus*), лисичарка (*cantharellus cibarius*) и др.

Богатство шумама, травним површинама и водом омогућило је и развој бројних врста дивљачи. Посебно је битна заштита ријетких врста дивљачи које су на овом простору скоро истребљене (дивокоза, медвјед). Такође је битно и спречавање превеликог размножавања дивљачи које се убрајају у штеточине и пријете истребљењу других врста. У смислу успостављања одрживе равнотеже животињских врста потребне су прихране угрожених врста и организовање лова на штеточине.

Као посебно богатство овог ловног подручја издвајају се трајно заштићене врсте дивљачи: ласице, сове, соколови, јастребови (осим јастреба кокошара), орлови, ронци, црна и бијела рода, чапље, еје, луње, шљуке, кукавице, дивље гуске, дјетлић, и гавран.

Такође зависно од природног циклуса обнављања дивљачи постоје и ловостајем заштићене врсте дивљачи, чиме се постиже правилан циклус обнављања, те се томе и прилагођава период ловостаја. У те врсте дивљачи спада: срна, зец, јазавац, куна, дивља свиња, медвјед, дивља гуска, дивља патка, сива чапља, шумска шљука, гњурци, јастреб кокошар.

Биодиверзитет је важан елемент биосфере и вишеструко је значајан за живот људи на Земљи. У наредном периоду потребно је проводити мјере на заштити и очувању биодиверзитета на подручју општине Власеница. Својом разноврсношћу и богатством биодиверзитет има истакнут значај за развој туризма јер утиче на повећање туристичких вриједности осталих елемената туристичке понуде и обогаћује туристичке садржаје.

II.8.7. Енергетска ефикасност

Најзначајнији пројекти енергетске ефикасности на подручју општине Власеница који су имплементирани у последње 3 године су:

1. Унапређење економичности и ефикасности Општинске управе кроз успостављање савремених метода рада и примјену мјера енергетске ефикасности. 2021. и 2022. години пројекат је обухватио замјену кровног покривача, унутрашње и вањске столарије и остале грађевинско-занатске радове на објекту Општинске управе, а реализован је у сарадњи са УНДП БиХ (ИЛДП пројекат) и Министарством финансија Републике Српске.
2. Суфинансирање замјене фасада и кровова на стамбено-пословним објектима. У периоду 2020-2021. година извршена је санација кровног покривача или фасаде на 16 објеката ЗЕВ.
3. Побољшање енергетске ефикасности јавне расвјете на подручју општине Власеница. У 2020. години је извршена комплетна замјена свјетилки у урбаном подручју енергетски

ефикаснијим лед свјетилкама (637 свјетилки). Реализован је у сарадњи са УНДП БиХ (ИЛДП пројекат) и Министарством локалне управе и самоуправе Републике Српске. Поред урбаног подручја, замјена свјетилки енергетски ефикаснијим свјетилкама је реализована и изван урбаног подручја и то: насеље Тишча (28 свјетилки), Драгасевац (11 свјетилки), Луке (6 свјетилки) и Сушица (10 свјетилки).

4. Унапређење енергетске ефикасности у ОШ „Вук Караџић“. У 2020. години је завршена санација просторија у основној школи за потребе најмлађих односно ученика првог разреда који због недостатка посебног простора за њихове потребе су наставу похађали у предшколској установи.
5. Јачање капацитета и унапређење енергетске ефикасности у предшколској установи Први кораци у Власеници. У 2020. години је извршена замјена столарије, санација фасаде, систем гријања, санација просторија, као и техничко опремање у предшколској установи Први кораци. Пројекат је реализован у сарадњи са ИРБ Републике Српске и Владом Републике Србије.

У претходном периоду уложена су значајна средства у циљу модернизације јавне расвјете, замјеном постојећих сијалица LED расвјетом, што је допринијело побољшању квалитета расвјете, као и уштедама за трошкове електричне енергије.

Општина Власеница је у току 2020. године спроводила активности на изради Акционог плана одрживог управљања енергијом и прилагођавања климатским промјенама (SECAP) за период до 2030. године. С тим у вези, Општина Власеница приступила је Споразуму градоначелника за климу и енергију (енг. The Covenant of Mayors - CoM) који представља највећу свјетску иницијативу усмјерену на локалне енергетске и климатске активности с циљем смањења енергетске потрошње, емисија CO₂ и утицаја климатских промјена те адаптације на климатске промјене. Потписници споразума обвезују се на:

- смањење емисија CO₂ (по могућности и осталих стакленичких гасова) на локалном подручју за најмање 40% до 2030. године у односу на референтну годину, кроз унапријеђену енергетску ефикасност те повећање кориштења обновљивих извора енергије;
- повећање отпорности на климатске промјене услијед примјене принципа прилагођавања климатским промјенама;
- размјену искустава, визија, резултата и пракси с локалним и регионалним властима унутар ЕУ и шире, кроз директну кооперацију и размјену знања, унутар контекста "Global Covenant of Mayors" споразума;
- израду Акционог плана одрживог енергетског развоја и климатских промјена (енг. Sustainable Energy and Climate Action Plan – SECAP) унутар двије године од датума

приступања Споразуму те припадајуће документације о извјештавању provedбе Акционог плана.

У складу с препорукама Европске комисије, сектори енергетске потрошње Општине Власеница подијељени су на три основна сектора: Зградарство (јавне зграде које су у власништву општине, јавне зграде које нису у власништву општине Власеница, стамбене зграде (зграде колективног становања и индивидуални стамбени објекти); саобраћај (јавни пријевоз на подручју општине Власеница, приватна и комерцијална возила и сектор јавне расвјете коју чини електрична мрежа јавне расвјете на подручју општине Власеница. Поређење потрошње финалне енергије у добијеном базном и контролном инвентару показује да је потрошња финалне енергије на подручју општине Власеница у контролној 2020. години за 15,90% мања у односу на потрошњу у базној 2005. години. Приказ промјена укупне потрошње енергије и потрошње у разматраним секторима те учешћа појединих сектора у укупној финалној енергији, у периоду од базне до контролне године, дат је у наредној табели.

Табела: Поређење укупне потрошње финалне енергије и потрошње по разматраним секторима у базној и контролној години

СЕКТОРИ	БАЗНИ ИНВЕНТАР у 2005. години		КОНТРОЛНИ ИНВЕНТАР у 2020. години		СМАЊЕЊЕ ПОТРОШЊЕ ЕНЕРГИЈЕ	
	Финална енергија [MWh]	Учешће појединих сектора [%]	Финална енергија [MWh]	Учешће појединих сектора [%]	Финална енергија [MWh]	Смањење потрошње енергије по секторима [%]
ЗГРАДАРСТВО И ЈАВНА РАСВЈЕТА						
Јавне зграде у власништву Општине	1.335,08	2,96	1.244,91	3,28	90,17	6,75
Јавне зграде које нису у власништву Општине	5.267,18	11,67	3.993,04	10,52	1.274,14	24,19
Стамбене зграде	15.950,88	35,33	12.598,58	33,18	3.352,30	21,02
Јавна расвјета	354,00	0,78	360,30	0,95	-6,30	-1,78
САОБРАЋАЈ						
Возила у надлежности Општине	124,58	0,28	124,53	0,33	0,05	0,04
Јавни превоз	1.844,48	4,09	1.407,29	3,71	437,19	23,70
Путничка и комерцијална возила	20.270,93	44,90	18.241,20	48,04	2.029,73	10,01
УКУПНО	45.147,13	100,00	37.969,85	100,00	7.177,28	15,90%

Извор: Акциони план одрживог управљања енергијом и прилагођавања климатским промјенама (SECAP) општине Власеница за период до 2030. године

Евидентно је да је у периоду 2005-2020. највеће смањење апсолутних вриједности потрошње енергије остварено у сектору зградарства, и то у подсектору стамбених зграда,

гдје се потрошња енергије до контролне 2020. године смањила за 3.352,30 MWh, односно за 21,02 % у односу на базну 2005. годину.

Поређење емисија CO₂ у базном и контролном инвентару показује да су емисије CO₂ на подручју општине у контролној 2020. години за 36,54% мање у односу на емисије у базној 2005. години. Приказ промјена укупних емисија CO₂ те заступљености појединих сектора у укупним емисијама, у периоду од базне до контролне године, дат је у наредној табели.

Табела: Поређење укупних емисија CO₂ и емисија из разматраних сектора у базној и контролној години

СЕКТОРИ	БАЗНИ ИНВЕНТАР у 2005. години		КОНТРОЛНИ ИНВЕНТАР у 2020. години		ОСТВАРЕНО СМАЊЕЊЕ ЕМИСИЈА CO ₂	
	Емисије CO ₂ [tCO ₂]	Учешће појединих сектора [%]	Емисије CO ₂ [tCO ₂]	Учешће појединих сектора [%]	Емисије CO ₂ [tCO ₂]	Смањење емисија CO ₂ по секторима [%]
ЗГРАДАРСТВО И ЈАВНА РАСВЈЕТА						
Јавне зграде у власништву Општине	930,42	5,83	909,98	8,98	20,44	2,20
Јавне зграде које нису у власништву Општине	1.911,16	11,97	1.445,21	14,26	465,95	24,38
Стамбене зграде	7.084,56	44,35	2.322,80	22,92	4.761,76	67,21
Јавна расвјета	269,04	1,68	273,83	2,70	-4,79	-1,78
САОБРАЋАЈ						
Возила у надлежности Општине	32,52	0,20	32,93	0,32	-0,41	-1,27
Јавни превоз	492,48	3,08	375,75	3,71	116,73	23,70
Путничка и комерцијална возила	5.252,28	32,88	4.775,84	47,12	476,44	9,07
УКУПНО	15.972,45	100,00	10.136,33	100,00	5.836,11	36,54%

Извор: Акциони план одрживог управљања енергијом и прилагођавања климатским промјенама (SECAP) општине Власеница за период до 2030. године

Евидентно је да је у периоду 2005-2020. највеће смањење вриједности емисија остварено у сектору зградарства, нарочито у подсектору стамбених зграда, гдје су се емисије CO₂ смањиле за 4.761,76 t односно за 67,21% у односу на стање у базној години. Из Табеле је такође евидентно да је у периоду 2005.-2020. остварено смањење емисија од 36,54 % у односу на базну 2005. годину, што је за 3,46% мање од 40% смањења предвиђеног у циљу постављеном за 2030. годину. У наредној фази прорачуна извршена је процјена могућег смањења емисија CO₂ до 2030. године за сценарио наставка досадашњих трендова у разматраним секторима, без интензивнијег учешћа Општине Власеница и без реализације додатних мјера енергетске ефикасности. Резултати овог прорачуна показали су да би у том случају укупно смањење емисија CO₂ у 2030. години износило 39,63%, што је такође испод постављеног циља од најмање 40% смањења.

Циљеви постављени у овом Акционим плану, који трасирају пут према остварењу визије и који су усклађени са осталим стратешким развојним циљевима општине Власеница, су:

1. смањење емисија CO₂ за најмање 40% до 2030. године у односу на базни инвентар из 2005. године;
2. смањење губитака и штета проузрокованих посљедицама климатских промјена на стамбеним, привредним и инфраструктурним објектима за 30% до 2030. године.

Поређење емисија CO₂ из базног и контролног инвентара јасно показује да су у периоду од базе 2005. до контролне 2020. године на подручју општина Власеница уложени значајни напори на смањењу потрошње енергије у свим разматраним секторима, а тиме и на смањењу емисија CO₂. Спроведени прорачуни и анализе такође показују да су постављени циљеви реални, те да их Општина Власеница може без проблема достићи реализацијом планираних мјера. За достизање првог циља, Акционим планом је предвиђена реализација 6 мјера усмјерених на смањење потрошње енергије те на смањење припадајућих емисија CO₂ из свих разматраних сектора финалне енергетске потрошње. За достизање другог циља, Акционим планом је предвиђена реализација 14 мјера усмјерених на јачање капацитета општине за прилагођавање постојећим и будућим посљедицама климатских промјена.

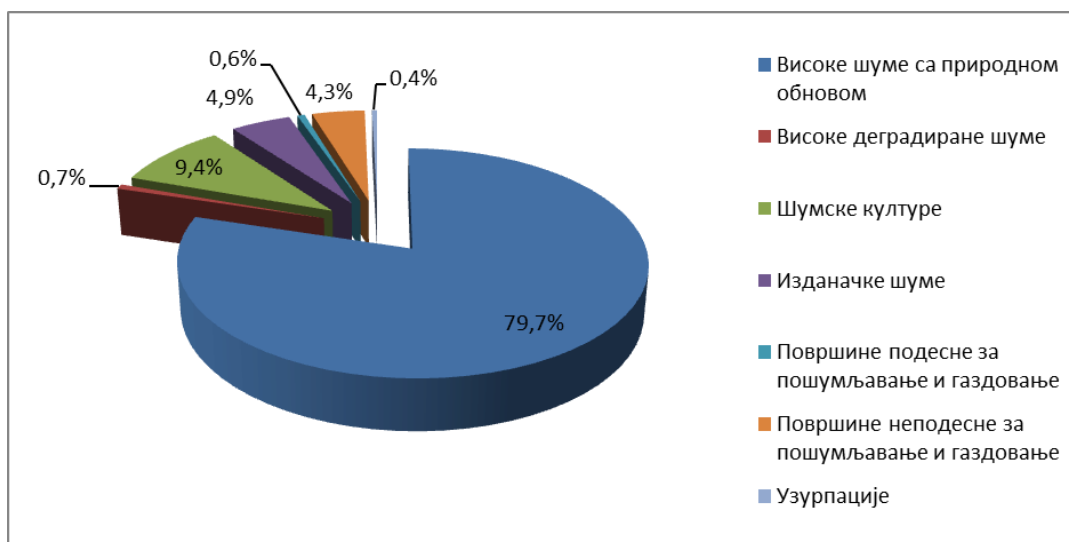
Успостављање одговарајућег институционалног механизма за спровођење, праћење и контролу реализације планираних мјера и извјештавање о постигнутим резултатима и циљевима, те коришћење финансијских механизма који су на располагању јединицама локалне самоуправе, представљају додатну гаранцију за достизање постављених циљева.

На подручју општине се проводе пројекти енергетске ефикасности, а општина приступа и међународним иницијативама за енергетску ефикасност и смањење емисије CO₂. Најзаступљенији енергент у потрошњи енергије је дрвна биомаса, док је најмање заступљен енергент природни гас. Највећи удио у потрошњи енергије и укупним емисијама CO₂ имају сектор зградарства и сектор саобраћаја, те су у тим секторима потребна и највећа улагања како би се достигли постављени циљеви.

II.8.8. Стање шумских екосистема

Шуме и шумска земљишта на територији општине Власеница налазе се највећим дијелом на територији "Власеничког" шумско - привредног подручја, које су дате на управљање ШГ „Бирач“ из Власенице, и то у оквиру Господарских јединица: Удрч - Каменица, Доња Дрињача, Тишча и Студени Јадар. Поменутом газдинству дате су на коришћење и шуме на територији општина Зворник, Осмаци и Шековићи. Потребно је нагласити да на јужном

дијелу границе ШПП-а у зони Игришта постоји неусаглашеност граница општина Власеница и Хан Пијесак са границама ШПП.⁴

Графикон: Стање шумског фонда у државном власништву
Извор: Просторни план општине Власеница

У Власеничком шумскопривредном подручју преовладавају букове шуме, које заузимају преко 50% површине. Од шума које се налазе у државном власништву, високе шуме са природном обновом заузимају 8.175 ha, високе деградиране шуме 69 ha, шумске културе 964 ha, изданачке шуме 502 ha, површине подесне за пошумљавање и газдовање 61 ha, површине неподесне за пошумљавање и газдовање 441 ha, узурпације 44 ha.

Шумама и шумским земљиштем у својини Републике управља и газдује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде. Шумско газдинство “Бирач” Власеница, у складу са Законом о шумама и планским документима, организује и спроводи: заштиту шума од пожара, биљних болести, заштиту шума од стоке, дивљачи, глодара, вјетра и снијега, као и заштиту од штетног дјеловања човјека.

Анализирајући начин газдовања шумама овог подручја уочава се преовладавање природних начина селекције, а мјере његе шума нису из објективних разлога повећане јер често дистрибуција сортимената нема адекватно тржиште.

Човјек има највећи утицај на шуме овог подручја. Као основни проблем појављује се бесправна сјеча у близини већ постојећих асфалтних саобраћајница и шумских путева, при чему долази до деградације и девастације шума и шумског земљишта. Бесправним сјечама годишње се посјече просјечно 94,98 m³ бруто дрвне масе⁵. Један од значајнијих проблема проблема представља неконтролисан превоз трупаца унутар зона санитарне заштите изворишта „Тишчино врело”, што има негативан утицај на квалитет и квантитет

⁴Дијелом површине општине Власеница газдује ШГ „Височник“ из Хан Пијеска.

⁵Подаци ШГ „Бирач“ Власеница

воде. Контролу сјече шуме врши ШГ Бирач и општина Власеница нема контролу бесправне сјече.

Због тога су потребне хитне узгојне мјере које подразумевају и проредне сјече ради побољшања квалитета шуме. Производна функција шума се углавном односи на произвоњу дрвних асортимената, које треба проширити и што више везивати за друге привредне гране. Собзиром на то да таквим начином газдовања долази до исцрпљивања шума, неопходно је свести степен експлоатације испод текућег, повећати пошумљавање огољених површина, повећати удио зелених површина у излетничким и потенцијалним излетничким зонама и много више се усмјерити на друге функције шума као што су туристичко-рекреативна, здравствена и др. Процес пошумљавања проводи и врши ШГ Бирач док општина Власеница до сада није имала активности везаних за пошумљавање. Сигурно је да би се у овом дијелу могла поправити ситуација и да би се општина кроз подршку властитим или екстерним пројектима могла укључити у акције пошумљавања.

Човјек је узрочник и повремених пожара, као и остатка минираних подручја по шумама. На овом подручју у просјеку избије 3 шумских пожара годишње, а просјечна површина захваћена шумским пожаром износи 3,43 ha.⁶

Минска поља која су била евидентирана на територији општине, по завршетку ратних дејстава су углавном очишћена, а само повремено се пронађе локалитет са неексплодираним експлозивним средствима, која се посредством Цивилне заштите и Министарства унутрашњих послова одмах деактивирају, уклоне и униште.

Такође је изражен и проблем неадекватног одлагања отпада, најчешће у близини сеоских насеља у оближњим шумама и поред шумских путева. Тај отпад утиче на загађење шумског земљишта, површинских и подземних вода, шумских екосистема, и представља потенцијални извор заразних болести.

Друштвени значај шума у оквиру њеног вишенамјенског коришћења посебно је изражен кроз заштитно-регулаторне функције. На овом мјесту треба посебно истаћи заштиту земљишта од ерозије, заштиту изворишта питке воде, значај шума као регулатора атмосферских падавина, сунчевог зрачења и температурних колебања.⁷

Табела: Шумски сортименти – државно власништво

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Површина општине под шумама (ha)	9.986	9.986	9.986	10.652	10.652
Производња (m³)					
Трупци	28.923	27.242	29.775	23.612	30.283
Рудно дрво	1.981	2.328	2.511	1.470	1.013

⁶Подаци ШГ „Бирач“ Власеница

⁷Обрадовић, В. (2006).

Целулозно дрво	14.458	17.046	18.143	13.878	17.788
Дестилационо дрво					
Огревно дрво (обло)	25.394	22.141	19.948	12.820	13.569
Огревно дрво цијепано					
Укупно	70.756	68.757	70.377	51.780	62.653
Продаја m³					
Трупци	30.603	26.404	30.072	23.242	29.277
Рудно дрво	2.121	2.793	2.647	1.384	940
Целулозно дрво	13.183	13.305	14.366	13.552	16.589
Дестилационо дрво					
Огревно дрво (обло)	28.330	25.384	22.696	14.103	15.053
Огревно дрво цијепано					
Укупно	74.237	67.886	69.781	52.281	61.859
Сјеча					
Трупци	28.923	27.242	29.775	23.612	30.283
Рудно дрво	1.981	2.328	2.511	1.470	1.013
Целулозно дрво	14.458	17.046	18.143	13.878	17.788
Дестилационо дрво					
Огревно дрво (обло)	25.394	22.141	19.948	12.820	13.569
Огревно дрво цијепано					
Укупно	70.756	68.757	70.377	51.780	62.653

Извор: ЈПШ Шуме РС, ШГ Бинач Власеница

На основу података у претходној табели уочљиво је да се око 40% дрвне масе користити за производњу трупаца а око 38% као огријевно дрво, што би свакако требало мијењати у наредном периоду у корист производње дрвне масе за даљу прераду јер се на тај начин остварују знатно већи финансијски ефекти производње. Овакав однос свакако доноси далеко мање финансијске ефекте, какви би иначе били да је ситуација другачија јер би се поред примарне прераде дрвета могле више ангажовати и друге привредне гране које би се бавиле производњом финалних производа.

Пошто је човјек највећи узрочник деградације шумских ресурса на простору општине потребно је спријечити даљу бесправну сјечу шумског фонда, успоставити хитне узгојне мјере које подразумевају и проредне сјече ради побољшања квалитета шуме и на мјестима гдје се врши легална сјеча стабала вршити рекултивацију односно садњу нових младих стабала.

Контролу сјече шуме врши ШГ Бинач и општина Власеница нема контролу бесправне сјече. Неопходно је и повећати пошумљавање огољених површина, повећати удио зелених површина у излетничким и потенцијалним излетничким зонама и много више се усмјерити на друге функције шума као што су туристичко-рекреативна, здравствена и др, због чега је неопходно и смањити неадекватно одлагање отпада у шумама и поред шумских путева.

На основу података ЈПШ Шуме РС, ШГ Бинач Власеница, уочљиво је да се око 40% дрвне масе користити за производњу трупаца а око 38% као огријевно дрво, што би свакако требало мијењати у наредном периоду у корист производње дрвне масе за даљу прераду.

II.8.9. Заштита културно-историјског наслеђења

На подручју општине Власеница и њеној околини постоје видљиви трагови материјалне културе из ранијих историјских раздобља. На основу расположивих података, сазнања и трагова ови споменици се могу подијелити према времену у ком су настали и то:

- Праисторија
- Римско доба
- Средњи вијек
- 19 вијек
- новија историја.

Културно-историјски споменик из раздобља праисторије који је пронађен у насељу Горњи Залуковик, су праисторијаска остава из касног бронзаног доба која садржи бронзане предмете који су случајно откривени на овом простору.

Најважнији споменици културе а који припадају раздобљу римског царства на простору општине су остаци римског насеља и римска стела који датирају из 2-3 вијека. Споменици се налазе у насељу Црквина.

Средњовијековни споменици културе који су пронађени на подручју општине Власеница су средњовијековни град Веледин, средњовијековне некрополе те више десетина стећака у облику плоча, сандука, саркофага и стела. Ови пронађени споменици се налазе на више локација на простору општине и чине најважније споменике из ове епохе.

Културна баштина, односно споменици културе из периода 19. вијека су Православна Црква Св. апостола Петра и Павла и Џамија Хајрија у Власеници као и зграда Општине Власеница која потиче из периода Аустро-Угарске монархије. Тренутно је у изградњи Саборни храм, у насељу Топлик.

Од објеката културног наслеђења из новије историје најважнији су споменици из II свјетског рата као и спомен соба и споменик српским борцима из Одбрамбено отаџбинског рата који се десио на простору БиХ.

Заштита културно историјског наслеђења није системска него се проводи од случаја до случаја. До сада је извршена реконструкција и унутрашња рестаурација Цркве Св. апостола Петра и Павла као и дограђивење помоћних просторија и вањско уређење.

Наведено природно наслеђење и споменици културе представљају историјско богатство које је потребно детаљно изучити и финансијски улагати у њихову заштиту, у циљу промоције и туристичке валоризације општине Власеница као и промоције још увијек ненарушене природне средине у којима се већина ових културних споменика налази.

II.8.10. Резиме стања, развојних изазова и перспектива у сектору животне средине

Квалитет земљишта је задовољавајући, као и квалитет ваздуха, мада на подручју општине постоје загађивачи (индустријска постројења, гријање). На простору општине Власеница потребно је спровести мјере за успостављање доброг квалитета ваздуха у зимском периоду, прије свега успостављање редовног система мониторинга квалитета ваздуха. Један од корака на путу постизања дугорочно доброг квалитета ваздуха представља пројектовање и изградња централног система гријања у урбаном дијелу града, изградња индустријских постројења изван стамбених подручја, реализација мјера енергетске ефикасности, употреба обновљивих извора енергије, успостављање заштитних - зелених појаса око индустријских објеката и сл.

Канализациони колектори фекалних отпадних вода се упуштају у водотоке без претходног пречишћавања, што се негативно одражава на квалитет површинских водотока. Третман индустријских отпадних вода постоји само унутар појединих индустријских погона која подлијежу обавези прибављања еколошке дозволе и њихова технологија третмана је прилагођена врсти отпадних вода.

Да би се пратило и самим тим вршило побољшало стања квалитета вода на подручју општине, потребно је системски почети спроводити редован мониторинг стања квалитета вода, спровести санацију свих неадекватних септичких јама које врше загађења површинских и подземних вода и изградити систем за третман отпадних вода. У наредном периоду општинска администрација ће бити усмјерена на организовано прикупљање отпада у руралним подручјима гдје је потреба најизраженија односно гдје дивље депоније угрожавају здравље и сигурност грађана. Поред тога, неопходно је даље унаприједити селективно прикупљање отпада и иницирати активности за изградњу рециклажног дворишта. За затворену локалну депонију, потребна је израда пројектне документације за санирање и рекултивацију терена.

Неопходно је у сарадњи са надлежним институцијама и становништвом подизати јавну свијест и одговорност становништва о правилном одлагању отпада и ригорозније спроводити одредбе Одлуке о комуналном реду, посебно казнене одредбе, а у циљу превенције стварања дивљих депонија.

На подручју општине се проводе пројекти енергетске ефикасности, а општина приступа и међународним иницијативама за енергетску ефикасност и смањење емисије CO₂. Најзаступљенији енергент у потрошњи енергије је дрвна биомаса, док је најмање заступљен енергент природни гас. Највећи удио у потрошњи енергије и укупним емисијама CO₂ имају сектор зградарства и сектор саобраћаја, те су у тим секторима потребна и највећа улагања како би се достигли постављени циљеви.

Пошто је човјек највећи узрочник деградације шумских ресурса на простору општине потребно је спријечити даљу бесправну сјечу шумског фонда, успоставити хитне узгојне мјере које подразумевају и проредне сјече ради побољшања квалитета шуме.

Неопходно повећати удио зелених површина у излетничким и потенцијалним излетничким зонама и више се усмјерити на друге функције шума као што су туристичко-рекреативна, здравствена и др, због чега је неопходно и смањити неадекватно одлагање отпада у шумама.

На основу података ЈПШ Шуме РС, ШГ Бинач Власеница, уочљиво је да се око 40% дрвне масе користити за производњу трупаца а око 38% као огријевно дрво, што би свакако требало мијењати у наредном периоду у корист производње дрвне масе за даљу прераду.

Наведено природно наслеђе и споменици културе представљају историјско богатство које је потребно детаљно изучити и финансијски улагати у њихову заштиту, у циљу промоције и туристичке валоризације општине Власеница као и промоције још увијек ненарушене природне средине у којима се већина ових културних споменика налази.

II.9. Стање и кретање јавних прихода и расхода

II.9.1. Анализа прихода Општине Власеница

Приходовну страну буџета општине чине порески и непорески приходи, грантови, трансфери и примици за нефинансијску имовину. У периоду 2018-2022. година укупни буџетски приходи и примици за нефинансијску имовину остварени су у износу од 34.572.963 што је 94,63% од планираног износа. Раст прихода у 2019. години је резултат задужења Општине односно емитовања дугорочних обвезница у износу од 1.800.000 КМ. Највећи пад остварених прихода је настао 2020. године а разлог је посљедица изазвана појавом корона вируса. Раст остварених прихода у 2021. години и 2022. години је резултат раста индиректних пореза, трансфера и грантова.

Табела: Укупни планирани и остварени приходи општинског буџета у КМ

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Укупни планирани приходи	5.303.000	7.196.001	7.642.826	6.513.517	9.880.775
Укупни остварени приходи	5.174.858	7.338.411	5.477.766	7.125.896	9.456.032

Извор: Одјељење за финансије Општинске управе општине Власеница

Планирани и остварени приходи 2018-2022. година

Табела: Листа прихода општине и њихово процентуално учешће у укупним приходима

Врста прихода	2018.	(%)	2019.	(%)	2020.	(%)	2021.	(%)	2022.	(%)
ПОРЕСКИ ПРИХОДИ (укупно)	3.470.621	67	3.747.090	51	3.559.950	65	4.304.237	60	4.998.148	53
Порез на доходак	153	0	153	0	0	0	0	0	0	0
Порези на приходе од обављања самосталне дјелатности										
Порез на лична примања	299.670	6	200.383	3	235.625	4	248.635	3	322.758	3
Порез на имовину	122.491	2	6.271	0	100.639	2	115.680	2	102.180	1
Порез на промет производа и услуга	19.696	0	10.008	0	34	0	1.352	0	28	0
Индириктни порез	3.028.611	59	3.361.536	46	3.217.994	59	3.932.967	55	4.558.354	48
Остали порези	0		8.746	0	5.658	0	5.603	0	14.828	0
НЕПОРЕСКИ ПРИХОДИ (укупно)	1.033.591	20	823.303	11	904.292	16	771.871	11	911.340	10
Приходи од финансијске и нефинансијске имовине	4.215	0	12.640	0	86.036	2	5.071	0	20.649	0
Административне таксе	42.599	1	41.753	1	29.499	1	36.104	1	22.040	0
Комуналне таксе	95.582	2	93.009	1	82.707	2	84.961	1	33.701	0
Накнаде по разним основама	759.614	15	525.261	7	593.675	11	464.870	7	607.110	6

Приходи од пружања јавних услуга	60.587	1	77.542	1	49.997	1	95.156	1	116.354	1
Новчане казне	570	0	1.355	0	950	0	3.260	0	1.000	0
Остали непорески приходи	70.425	1	71.743	1	61.428	1	82.449	1	110.486	1
ГРАНТОВИ (укупно)	246.301	5	208.396	3	31.381	1	263.418	4	44.872	0
Грантови из иностранства-најменски	0	0	0		0		0		0	
Грантови из земље - најменски	246.301	5	208.396	3	31.381	1	263.418	4	16.744	0
ТРАНСФЕРИ (укупно)	406.190	8	691.321	10	910.334	17	1.710.281	24	3.425.644	36
Трансфери између различитих јединица власти-најменски	343.820	7	630.267	1	523.474	10	1.602.212	22	3.337.094	35
ПРИМИЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ (укупно)	15.005		46.310	1	42.286	1	22.237	0	9.557	0
Остали примцици (укупно)	3.150	0	1.821.991	25	29.523	1	53.852	1	66.471	1
ПРИХОДИ (укупно)	5.174.858	100	7.338.411	100	5.477.764	100	7.125.896	100	9.456.032	100

Извор: Одјељење за финансије Општинске управе општине Власеница

Табела: Листа најменских прихода и врста намјене

Врста најменских прихода	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	Врста расхода за које су намијењени наведени приходи
Накнада за кориштење шума	430.770	355.654	465.048	282.625	467.066	Изградња и одржавање инфраструктурних објеката у руралним подручјима са којих потичу продати дрвни сортименти
Накнада за воде	16.564	21.793	23.629	24.186	22.462	Изградња и одржавање водених објеката и система
Накнада за заштиту од пожара	11.354	12.001	11.507	9.639	15.015	Техничко опремање ватрогасне јединице и друге мјере у области

						противопожарне заштите
Накнада за кориштење електроенергетских извора	35.603	27.198	29.368	60.681	10.243	Изградња примарних инфраструктурних објеката који су у функцији привредног развоја и запошљавања

Извор: Одјељење за финансије Општинске управе општине Власеница

II.9.2. Анализа расхода општине Власеница

Буџет Општине Власеница у расходовној структури има четири компоненте:

- Расходе за лична примања запослених и расходе за робе и услуге;
- Грантове, субвенције и дознаке на име социјалне заштите;
- Издатке за нефинансијску имовину (капиталне инвестиције);
- Издатке за отплату дугова (отплата дугова по кредитима).

Трећа компонента општинског буџета представља развојну компоненту буџета и чини средство за реализацију програма зацртаних у стратешком развојном документу.

Осим средстава која се у буџету планирају за капиталне инвестиције, циљеви Стратешког плана развоја општине реализују се и кроз средства за грантове, субвенције и дознаке, која представљају неповратан вид дознака које имају за циљ да помогну у обављању редовне или специфичне групе активности (пројеката).

У периоду 2018-2022. година удио издатака за нефинансијску имовину је растао са највећим процентом 2020. и 2022. године (36% и 29%). Издаци за отплату дугова су учествовали у укупним расходима у проценту од 3% 2022. године.

Табела: Листа расхода општине и њихово процентуално учешће у укупним расходима

Врста расхода	2018.	(%)	2019.	(%)	2020.	(%)	2021.	(%)	2022.	(%)
Плате и накнаде трошкова запослених (укупно)	1.922.883	37	2.019.180	35	2.018.859	26	2.234.055	37	2.564.329	31
Бруто плате и остале накнаде запосленима	1.727.659	33	1.822.791	32	1.847.204	24	2.062.827	34	2.385.165	19
Бруто накнаде одборника и остала давања	195.224	4	196.389	3	171.655	2	171.228	3	179.164	2
Материјални издаци (укупно)	886.997	17	838.722	15	650.695	8	577.488	10	945.146	11
Текући грантови (укупно)	527.047	10	694.391	12	671.597	9	701.588	11	851.718	10

Капитални грантови (укупно)	31.724		41.513		115.472	2	60.140	1	27.960	
Издаци за камате и остале накнаде (укупно)	39.704		48.598		91.489	1	82.916	1	72.966	1
Дознаке вањским корисницима (укупно)	784.926	15	774.049	13	845.647	11	890.816	15	978.659	12
Субвенције	3.500		7.000		36.421		28.781		1.203	
Расходи по судским рјешењима	4.034		79.246	1	193.805	2	112.592	2	9.411	
Трансфери између и унутар јединица власети	4.441		1.993		1.599		4.705		3.702	
Издаци за нефинансијску имовину	683.312	13	837.314	15	2.810.737	36	1.144.451	19	2.430.847	29
Издаци за отплату дугова	247.979	5	267.799	5	230.433	3	225.552	4	222.222	3
Остали издаци	76.873		162.810	3	151.234	2	33.676		191.647	2
Расходи/издаци (УКУПНО)	5.213.420	1	5.772.615		7.817.988		6.096.760		8.299.810	

Извор: Одјељење за финансије Општинске управе општине Власеница

Табела: Преглед остварених прихода и расхода

ОПИС	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
УКУПНО: ПРИХОДИ	5.174.858	7.338.411	5.477.766	7.125.896	9.456.032
ПОРЕСКИ ПРИХОДИ	3.470.621	3.747.090	3.559.950	4.304.237	4.998.148
НЕПОРЕСКИ ПРИХОДИ	1.033.591	823.303	904.292	771.871	911.340
ПОМОЋИ	652.491	899.717	941.715	1.973.699	3.470.516
Текуће помоћи (грантови)	246.301	208.396	31.381	263.418	44.872
Капиталне помоћи (трансфери)	406.190	691.321	910.334	1.710.281	3.425.644
ПРИМИЦИ	18.155	1.868.301	71.809	76.089	76.028
УКУПНО: РАСХОДИ	5.213.420	5.772.615	7.817.988	6.096.760	8.299.810
ТЕКУЋИ ТРОШКОВИ	4.530.108	4.935.301	5.007.251	4.952.309	5.868.963
КАПИТАЛНИ ТРОШКОВИ	683.312	837.314	2.810.737	1.144.451	2.430.847
РАЗЛИКА: ПРИХОДИ - РАСХОДИ	-38.562	1.565.796	-2.340.222	1.029.136	1.156.222

Извор: Одјељење за финансије Општинске управе општине Власеница

Осврт на финансирање током претходног периода имплементације стратегије

Од почетка реализације развојне Стратегије у потпуности је завршено 35 пројеката, што је 26% од укупно планираних 133 пројекта.

Укупна вриједност планираних пројеката је 36.674.500,00 КМ, док је вриједност у потпуности завршених пројеката као и пројеката који су још увијек у процесу реализације 21.020.090,26 КМ, што је 57,31% реализације планираног. Од тога, вриједност у потпуности завршених пројеката је 2.399.635,04 КМ, што је 6,54% у односу на укупан број планираних пројеката.

У структури вриједности укупног броја планираних пројеката, 3.061.000 (8,35%) је предвиђено из општинског буџета док је 33.613.500,00 КМ (91,65%) предвиђено из екстерних извора.

Када је ријеч о структури реализованих пројеката, од укупног броја у потпуности завршених пројеката или пројеката који су још увијек у процесу реализације, вриједност од 4.033.379,97 КМ (19,19%) је реализована из општинског буџета док је 16.986.710,29 КМ (80,81%) реализовано из екстерних извора.

Посматрајући реализацију укупног броја започетих и у потпуности завршених пројеката од почетка реализације стратегије може се закључити да је постигнута *висока* реализација стратегије и да постоји *континуиран раст* реализације пројеката од почетка имплементације Стратегије.

Када је ријеч о финансијској реализацији проценат реализације у односу на укупно планирана средства за пројекте је 57,31%, што представља висок проценат финансијске реализације. Процент реализованих буџетских средстава је значајно већи од планираних на шта указује и континуирани раст буџета Општине у последњих пет година, а средства реализована из екстерних извора су мања од планираних са позитивном тенденцијом испуњења до краја планског периода имплементације Стратегије.

И поред неизвјесности коју карактерише финансирање из екстерних извора, Општина реализацију комплексних и пројеката чија реализација подразумијева значајна финансијска средства може финансирати само уз помоћ вањских средстава.

II.9.3. Пројекција финансијских средстава потребних за имплементацију стратегије са изворима

Извори финансирања стратегије развоја	Оквирна процјена по годинама – у милионима КМ							Укупно
	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	
Из буџета	915.000	920.000	1.290.000	830.000	820.000	820.000	805.000	6.400.000
Из екстерних извора	26.764.000	13.839.000	7.299.000	4.159.000	6.754.000	4.054.000	1.694.000	64.563.000
УКУПНО	27.679.000	14.759.000	8.589.000	4.989.000	7.574.000	4.874.000	2.499.000	70.963.000

II.10. SWOT анализа

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Комуникацијска повезаност и добро развијена примарна путна мрежа • Природна богатства (пољопривредно земљиште, шуме, велике количине питке воде) • Потенцијал за развој пољопривреде нарочито у области воћарства, повртларства и сточарства • Незагађен ваздух и земљиште као потенцијал за развој туризма и пољопривреде • Потенцијал и искуство за развој дрво-прерађивачке и алуминијумске индустрије • Потенцијал за развој туризма (зимски, лов и риболов, вјерски, планинарење и алпинизам, еко и етно туризам) • Извозна оријентисаност домаће привреде • Опремљене greenfield и brownfield зоне са повољним условима за покретање бизниса • Повећан број високо образованог кадра • Обновљиви извори енергије као потенцијал за развој • Израђена просторна и спроведбено-планска документација за пословне зоне и ски-центар • Расположиви објекти и локације у власништву Општине за отварање економских, туристичких и културних центара • Изграђена савремена водоводна, канализациона и остала инфраструктура на подручју општине Власеница • Постојање образовних установа свих нивоа укључујући високообразовну установу у Власеници-студијски програм Шумарство • Квалитетан кадар у основном и средњем образовању • Успостављен ХИСПА Центар као свеобухватан центар за лијечење болести срца 	<ul style="list-style-type: none"> • Континуирано смањење радно способног становништва • Незаинтересованост радно способног становништва за образовање и рад у дрвопрерађивачком сектору • Недовољна искориштеност пољопривредних потенцијала због: уситњености посједа, старости становништва које се бави пољопривредом и недовољно развијена пољопривредна инфраструктура (систем за наводњавање, противградна мрежа и застарјела механизација) • Недовољно развијен сектор малих и средњих предузећа и недостатак предузетничких иницијатива • Недовољно искуство и неизграђена туристичка инфраструктура • Непостојање промоције и организованог система пласирања домаћих пољопривредних производа • Значајна ослоњеност на финансирање из вањских извора • Недовољни смјештајни капацитети за боравак студената • Недостатак специјалистичких кадрова у области здравствене заштите • Непостојање и слаби капацитети организација цивилног друштва • Непостојање адекватне инфраструктуре за културне садржаје у зимском периоду • Непостојање садржаја за игру и учење дјете најмањег доба на отвореном • Лоша путна мрежа локалних путева у руралном подручју општине због сложене конфигурације терена • Постојање клизишта која угрожавају пољопривредна земљишта, саобраћајнице и мањи број стамбених једница • Постојање минских поља

<ul style="list-style-type: none"> • Повољни услови за изградњу центара за боравак особа старије животне доби • Традиционалне културне и спортске манифестације • Осигурана безбједност грађана • Организован одвоз отпада на санитарну Регионалну депонију 	<ul style="list-style-type: none"> • Неријешен систем гријања на подручју општине Власеница • Недовољна техничка опремљеност јавног комуналног предузећа посебно у условима интезивног развоја туризма • Непостојање организованог система јавног паркинга • Непостојање професионалне метеоролошке станице • Недовољно развијена свијест грађана за примјену обновљивих извора енергије и примјену мјера ЕЕ • Недовољна покривеност руралног подручја системом прикупљања чврстог отпада • Ниска свијест грађана о одлагању чврстог отпада и значајан број дивљих депонија • Неизвршена санација и рекултивација терена привремене градске депоније • Непостојање колектора за пречишћавање отпадних вода • Недовољно уређене зелене површине • Недовољна брига грађана о животној средини • Неконтролисана сјеча приватних шума
<p>ПРИЛИКЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Отварање ски-центра „Игишта“ • Распоживи фондови за финансирање економског, друштвеног и еколошког развоја општине (ЕУ и остали фондови) • Заинтересованост инвеститора за улагање у обновљиве изворе енергије • Изградња крака гасовода на подручју општине Власеница • Повећана тражња на глобалном тржишту за здравом храном • Повећана тражња за авантуристички туризам и за остале видове туризма у природи • Заинтересованост инвеститора за улагање у greenfield и brownfield зоне 	<p>ПРИЈЕТЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Економска и политичка нестабилност у Европи • Честе измјене законодавства • Наставак одлива радно способног становништва • Неусаглашеност законских регулатива у појединим областима са прописима и стандардима ЕУ • Клима и климатске промјене

II.11. Развојни стратешки правци – стратешко фокусирање

Стратешки правци развоја се дефинишу на основу упоређивања садашњег стања и кретања у кључним областима развоја општине са трендовима у ширем окружењу, као и стратешким усмјерењима са нивоа Републике Српске и БиХ, као и са *Оквиром за циљеве одрживог развоја у БиХ 2030*. Притом се настоје искористити постојеће предности (снаге) и расположиве прилике у регионалном и глобалном окружењу, с једне стране, уз настојање да се отклоне уочене слабости и битно ограничи негативан утицај пријетњи из окружења.

У складу са описаним приступом и налазима, идентификовани су сљедећи **стратешки изазови**:

- Како зауставити одлив радно способног становништва,
- Како повећати привредну активност и убрзати економски раст истовремено водећи рачуна о животној средини,
- Како подићи ниво и приступ у организацији рада у туристичкој дјелатности,
- Како побољшати доступност и квалитет јавних услуга (образовање, здравство, социјална заштита и безбједност грађана),
- Како унаприједити друштвене аспекте развоја локалне заједнице, укључујући инфраструктуру и нематеријалне садржаје (културне, спортске и друге), како би се повећала атрактивност општине,
- Како подстаћи грађански активизам и учешће у процесу доношења одлука,
- Како обезбједити здраву и еколошки прихватљиву животну средину те њено кориштење на економски ефикасан и одржив начин.

У складу са идентификованим изазовима, дефинисани су сљедећи **стратешки фокуси**:

Искориштавање потенцијала за развој пољопривреде и туризма

Општина Власеница има значајне природне потенцијале за развој пољопривреде и туризма. Велике површине обрадивог незагађеног земљишта и повољни агроеколошки услови стварају могућност за развој воћарства, повртларства и сточарства како органске производње тако и производње великих приноса уз минималан третман.

Изузетни природни услови отварају могућност за развој зимског туризма гдје на темељу наведеног потенцијала ОЦ „Јахорина“ инвестира средства у отварање ски-центра „Игришта“ које се налази на планини Јавор. Отварање савременог зимског центра ће имати велики утицај на развој туризма на подручју општине и регије уз убрзање развоја сродних дјелатности. Поред развоја зимског туризма постоје и потенцијали за развој осталих типова туризма: лов и риболов, планинарење и алпинизам, еко и етно туризам, љетни туризам.

Развој предузетништва и МСП

На подручју општине Власеница највећи број привредних субјеката је у области прераде дрвета, производње намјештаја и алуминијске индустрије и они остварују значајне приходе, профит, извоз и запошљавају највећи број радника.

Атрактивне инвестиционе локације, стимулативни услови за покретање бизниса, отварање ски-центра „Игришта“ отвара могућност за отварање нових и проширење капацитета постојећих привредних субјеката.

Унапређење квалитета живота грађана

Досадашњим улагањима у област унапређења квалитета друштвене средине су значајно побољшани услови за живот и рад грађана и побољшана је доступност јавних услуга а у наредном периоду се потребно додатно фокусирати на:

- Побољшање квалитета и доступности образовања на подручју општине,
- Снажнију популациону политику прије свега пронаталитетне мјере у циљу повећања броја и услова за живот дјете и родитеља,
- Улагања у објекте у којима се одвија друштвени и културни живот грађана а потом и унаприједити културну и умјетничку понуду на подручју општине,
- Осигурање подршке младим и талентованим спортистима уз подршку броја и садржаја спортских манифестација,
- Улагање у јачање техничких и кадровских капацитета прије свега специјалистичких услуга у области здравствене заштите,
- Побољшање стања и квалитета услова институција које се баве социјалном заштитом,
- Подршка раду и дјеловању цивилног сектора,
- Унапређење рада администрације кроз даље поједностављење процеса и процедура и примјену савремених технолошких рјешења,
- Осигурање безбједности грађана и имовине и
- Унапређење јавне инфраструктуре и услуга (путеви, водоводи, канализациона мрежа, електро мрежа и јавне комуналне услуге).

Унапређење заштите животне средине

На подручју општине квалитет земљишта и ваздуха је задовољавајућем нивоу, али је и даље неопходно континуирано предузимати мјере за смањење негативних утицаја становништва и индустрије на животну средину. Фокуси у овој области се односе на:

- Пројектовање и изградња централног система гријања у урбаном подручју,

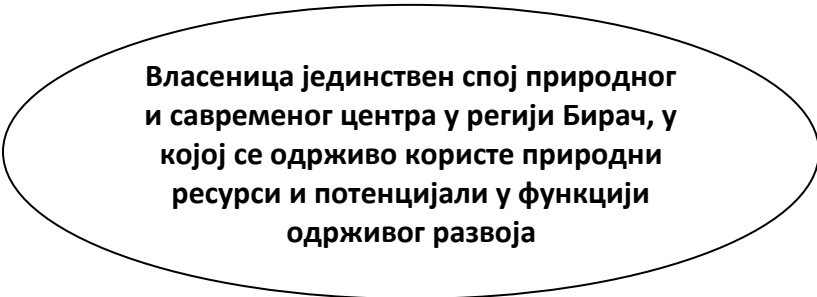
- Изградња индустријских постројења изван стамбених подручја и успостављање зелених појаса око индустријских објеката,
- Изградња система пречишћавања отпадних вода,
- Реализација мјера енергетске ефикасности и употреба обновљивих извора енергије,
- Подизање свијести грађана о одлагању отпада и проширење система управљања чврстим отпадом на рурална подручја,
- Унапређење селективног прикупљања отпада,
- Санирање и рекултивација локалне депоније,
- Спречавање сјече шума и успостављање узгојних мјера и
- Повећање удјела зелених површина на подручју цијеле општине.

II.12. Визија развоја

Визија развоја представља сажету изјаву о изгледу жељене промјене у дугорочној перспективи којој ће стратегија допринијети.

Визија представља дугорочно пожељан правац развоја, јасан и привлачан за све заинтересоване актере, тако да свако може да подешава своје циљеве и активности према тој оријентацији.

Имајући у виду SWOT анализу и стратешке фокусе, визија општине гласи:

Власеница јединствен спој природног и савременог центра у регији Бирач, у којој се одрживо користе природни ресурси и потенцијали у функцији одрживог развоја

II.13. Стратешки циљеви са индикаторима

Стратешки циљеви	Индикатори утицаја	Полазна вриједност 2022.	Циљна вриједност 2030.
Осигурано повољно пословно окружење за развој привреде са посебним фокусом на пољопривреду, индустрију и туризам	Приходи привредних субјеката	71.911.949 КМ	Повећани за 30%
	Порески приходи по глави становника	469 КМ/становнику	Повећани за 30%
	Стопа запослености	73%	Повећана за 20%
	Број привредних субјеката и предузетника	218 субјеката	Повећана за 20%
	Број посјета и гостију (туристи)	871 посјета и ноћења	Повећана за 100%
Развијена друштвена средина за квалитетан и инклузиван живот свих грађана	Стопа природног прираштаја становништва	-5,9	0
	Просјечна нето плата	1.034	Повећана за 30%
	Удио здравствено осигураних лица у односу на укупно становништво	65%	Повећана за 15%
	Број спортских, културних и осталих садржаја на подручју општине Власеница	20	Повећани за 40%
	Број насељених мјеста без путне комуникације	8	Смањено за 30%
	Постотак становништва општине Власеница обухваћеног системом јавног водоснабдијевања	80%	85%
	Постотак становништва општине Власеница обухваћеног системом канализационе мреже	34%	50%
Заштићена животна средина уз одрживо кориштење локалних ресурса	Степен покривености општине услугом одвоза чврстог комуналног отпада	59%	Повећано за 16%
	Количина селективно прикупљеног отпада	10т	Повећано за 50%
	Укупне емисије CO ₂	10.136,33 t	Смањено за 5%

III Приоритети и мјере са индикаторима

У наредном дијелу је дат преглед мјера груписаних по приоритетима, те преглед приоритета груписаних по стратешким циљевима, укључујући и полазне циљне вриједности индикатора приоритета и мјера. Приоритети су кључна поља и смјерови дјеловања за остварење стратешких циљева, оствариви у временском периоду важења стратегије, са индикаторима, а мјере представљају детаљнију разраду приоритета.

III.1. Приоритети за Стратешки циљ 1

	Приоритети	Индикатори (ниво крајњег резултата)
Стратешки циљ 1. Осигурано повољно пословно окружење за развој привреде са посебним фокусом на пољопривреду, индустрију и туризам	1.1. Повећати пословну активност привреде	<ul style="list-style-type: none"> - Број регистрованих привредних субјеката; полазна вриједност – 35, циљна вриједност 50 - Број регистрованих предузетничких радњи; полазна вриједност – 178, циљна вриједност 200 - Број запослених; полазна вриједност 1.384, циљна вриједност 1.500
	1.2. Повећати пољопривредну производњу	<ul style="list-style-type: none"> - Број регистрованих предузетничких радњи – пољопривреда, лов и рибарство; полазна вриједност 15, циљна вриједност 30 - Број регистрованих пољопривредних произвођача; полазна вриједност – 422, циљна вриједност 500
	1.3. Развој туризма	<ul style="list-style-type: none"> - Број запослених у туризму; полазна вриједност - 65, циљна вриједност - 200 - Остварени годишњи приходи у туризму (пружање услуга смјештаја, припрема и услуживање хране); полазна вриједност 0; циљна вриједност – 500.000 КМ

III.1.1. Опис мјера за Приоритет 1.1.

Мјера 1.1.1. Унапређење услова за повећање привредне активности. Како број привредних субјеката на подручју општине биљежи стагнацију уз благи пораст предузетничких радњи, гдје се истиче сектор прерађивачке индустрије, трговине на велико и мало и осталих услужних дјелатности у наредном планском периоду је потребно посебну пажњу посветити унапређењу услова за развој привредних активности успостављањем Програма подстицаја за оснивање нових привредних субјеката, раст и развој постојећих привредних субјеката кроз увођење иновација – нови производи, нови процеси, дигитализација, подршка младима и осталим рањивим категоријама становништва за покретање и унапређење пословања, подршка пословним субјектима за покретање бизниса у области кориштења природних потенцијала на подручју општине – хидропотенцијал, вјетар, пољопривредни ресурси, туристички потенцијали.

Мјера 1.1.2. Уређење и промоција пословних зона. Подстицање локалних привредних субјеката на инвестиције као и привлачење страних инвестиција су веома важни за даљи развој локалне привреде зато у наредном периоду треба посветити пажњу на даљем развоју пословних зона на подручју општине као атрактивних локација за улагање.

III.1.2. Опис мјера за Приоритет 1.2.

Мјера 1.2.1. Подршка унапређењу обима производње и продуктивности у пољопривреди. Полазећи од повољних услова за бављење пољопривредом, растуће тражње на домаћем и свјетском тржишту за пољопривредним производима, мјера треба да финансијском и савјетодавном подршком у набавци садног материјала, опреме и модернизацији објеката допринесе бољим резултатима у пољопривреди, у погледу продуктивности, повећања обима и разноликости понуде, прихода и препознатљивости локалних пољопривредних производа. Области које су фокус за директну подршку и за које постоје природни потенцијали су: воћарство, повртларство, сточарство, пчеларство и органска пољопривредна производња.

Мјера 1.2.2. Подршка за успостављање тржишног пословања у пољопривреди (обуке, савјетодавна подршка, задруге, сајмови). И поред повољних услова за развој пољопривреде, капацитети за пољопривредну производњу и пласман производа нису довољно искориштени, па ова мјера кроз обуке и савјетодавну подршку, дајући информације о могућим ефектима и начинима на који се ефекти могу остварити, треба да подстакне пољопривредне произвођаче да у већој мјери производе за тржиште. Пажњу

треба посветити растућем локалном тржишту, гдје се уз подстицање примарне пољопривредне производње може очекивати повећање обима производње.

Полазећи од захтјева тржишта и ограничених ресурса појединих привредних субјеката, јасно је да остваривање већих резултата захтјева и знатно већи степен сарадње, у погледу размјене информација, ангажовања ресурса, заједничких пословних иницијатива, промоције, па ова мјера треба да подржи активности задруга, кластера, сајмова и других видова заједничког дјеловања пољопривредника.

III.1.3. Опис мјера за Приоритет 1.3.

Мјера 1.3.1. Унапријеђени капацитети за развој зимског туризма. Како је у току ревитализација зимског спортско рекреативног центра „Игришта“ на планини Јавор на подручју општине Власеница које ће представљати модерни зимски центар чија дужина стаза износи 4.750 метара, а гдје су уз зимске активности на скијалишту планирани и љетни садржаји, даље мјере треба да подрже институционално, финансијски и промотивно унапређење садржаја и рада на зимско спортском рекреативном центру.

Мјера 1.3.2. Развој туристичких потенцијала. Поред развоја зимског туризма који ће представљати окосницу развоја, постоје значајни потенцијали на подручју општине за развој ловног и риболовног туризма, потенцијали за планинарење, алпинизам и спелеологију, вјерски туризам и еко и етно-туризам. Мјере у наредном периоду ће бити усмјерене на изградњу модерне инфраструктуре и садржаја који ће валоризовати наведене потенцијале.

III.2. Приоритети за стратешки циљ 2

	Приоритети	Индикатори (ниво крајњег резултата)
Стратешки циљ 2. Развијена друштвена средина за квалитетан и инклузиван живот свих грађана	2.1. Унапређење услова за развој образовања	- Број ученика и студената на подручју општине; полазна вриједност 1.227, циљна вриједност 1.500
	2.2. Унапређење живота грађана у области спорта и културе	- Број спортских, културних и осталих садржаја; полазна вриједност 20, циљна вриједност 30
	2.3. Унапређење здравствене и социјалне заштите и подршка угроженим категоријама становништва	- Број пружених здравствених услуга; полазна вриједност 38.285, циљна вриједност 50.000 - Број корисника савјетодавних услуга у области социјалне заштите;

		полазна вриједност 32, циљна вриједност 50 - 100% социјално угрожених породица стамбено збринута; полазна вриједност 10, циљна вриједност 0
	2.4. Унапређење подршке младима	- Број подржаних младих брачних парова; полазна вриједност 0, циљна вриједност 10 - Број младих укључених у активизам у локалној заједници; полазна вриједност 10, циљна вриједност 30
	2.5. Унапређење капацитета локалне управе, јавних предузећа и установа	- Уведен ВFC систем
	2.6. Унапређење безбједности грађана	- Процент расвјетљености кривичних дијела; полазна вриједност 91%, циљна вриједност 93%
	2.7. Унапређење саобраћајне, водоводне, канализационе и остале инфраструктуре	- Степен покривености општине путном инфраструктуром; полазна вриједност 26%, циљна вриједност 50% - Степен поривености општине водоводном мрежом; полазна вриједност 80%, циљна вриједност 85% - Степен поривености општине канализационом мрежом; полазна вриједност 34%, циљна вриједност 50%

III.2.1. Опис мјера за приоритет 2.1.

Мјера 2.1.1. Побољшани услови рада у образовању (предшколско, основно, средње и високо образовање)

Услови рада у образовању се могу оцијенити као задовољавајући, али су потребна даља улагања како би се створили што бољи услови за унапређење квалитета образовања. Потребно је унаприједити инфраструктуру образовних установа у складу са савременим

процесима и технологијама, опремити школе за усмјерено образовање и повећати степен безбједност ученика.

III.2.2. Опис мјера за приоритет 2.2.

Мјера 2.2.1. Подршка развоју спорта, културе, медија и осталих садржаја којима се повећава квалитет живота грађана

У наредном периоду је потребно улагати у изградњу и реконструкцију спортских терена, спортске дворане и садржаја за најмлађе, као и осигурати подршку раду спортским клубовима. Како окосницу будућег развоја представља ЗСРЦ „Игришта“, а постоје значајни природни потенцијали и локалитети за уређење, у наредном периоду је потребно инвестирати у уређење локалитета за планинарске стазе, бицикличке стазе и остале различите видове спортских садржаја.

У области културе је потребно пружити подршку културним, спортским и другим манифестацијама и реконструисати постојећи Културни центар у модеран и атрактиван објекат културе који ће пружати садржаје током цијеле године.

III.2.3. Опис мјера за приоритет 2.3.

Мјера 2.3.1. Унапређење капацитета за пружање здравствене заштите

У циљу осигурања доступне и квалитетне здравствене заштите потребно је наставити даља улагања у инфраструктуру и опрему у здравственој установи, као и улагања у развој људских потенцијала.

Мјера 2.3.2. Повећана подршка социјално угроженом становништву

Како би се на прави начин одговорило на изазове и пружила подршка социјално осјетљивим категоријама становништва, потребна је даља изградња капацитета, повећање обухвата и обима социјалне подршке. Ова мјера треба да допринесе рјешавању стамбеног питања свим угроженим категоријама становништва, као и побољшање њиховог квалитета живота.

III.2.4. Опис мјера за приоритет 2.4.

Мјера 2.4.1. Унапријеђена подршка младима

Мјера ће обухватити како подршку младим брачним паровима, кроз пронаталитетне мјере и рјешавање осталих егзистенцијалних питања, тако и подршку раду омладинских организација и група младих које исказу интерес. Подршка би обухватила запошљавање, едукацију, унапређење друштвеног живота, активизам и сл.

III.2.5. Опис мјера за приоритет 2.5.

Мјера 2.5.1. Изградња капацитета и подршка дигитализацији управе, јавних предузећа и установа

Јавне услуге се могу оцјенити као задовољавајуће. Будуће мјере треба да буду усмјерене на редовну набавку савремене опреме и едукацију запослених уз истовремену дигитализацију процедура и процеса (е-управа) како би се постигла већа економичност и ефикасност управе, јавних предузећа и установа.

Мјера 2.5.2. Благовремена израда стратешких, просторних и планских докумената

У циљу осигурања просторног, планског и осталих видова развоја мјера треба да осигура благовременост израде стратешких, просторних и планских докумената уз укључивање свих заинтересованих страна.

III.2.6. Опис мјера за приоритет 2.6.

Мјера 2.6.1. Повећати безбједност грађана и развити механизме заштите од катастрофа

Безбједност грађана општине Власеница је на задовољавајућем нивоу, али кроз мјере у наредном периоду је потребно имплементирати пројекте којима се осигурава правовремена и адекватна заштита људи и имовине у случају елементарних непогода и катастрофалних догађаја, којима се унапређује општа безбједност и безбједност понашања свих учесника у саобраћају.

III.2.7. Опис мјера за приоритет 2.7.

Мјера 2.7.1. Побољшана саобраћајна инфраструктура

У урбаном подручју општине је потребно модернизовати градске улице, осигурати уређен приступ паркинзима и изградити већи број тротоара и остале инфраструктуре. Како би се осигурао равномјеран развој општине посебно у контексту развоја туризма и пољопривреде потребно је даље интензивирати изградњу и реконструкцију локалних путева у руралном подручју.

Мјера 2.7.2. Унапријеђено водоснабдијевање и канализација

Како је степен покривености општине водоводним снабдијевањем на високом нивоу (80%) кроз мјере у наредном периоду је потребно обухватити преостали дио руралног подручја општине. У наредном периоду у области развоја канализационе мреже планиране су интервенције за проширења у приградска насеља и реконструкцију појединих дијелова у урбаном подручју.

Мјера 2.7.3. Унапријеђена комунална инфраструктура

У циљу осигурања уређења градских и приградских насеља у наредном периоду је планирано уређење јавних и зелених површина, градских гробаља и осталих подручја. Систем јавне расвјете је осигуран за урбано подручје и за нека приградска насеља, а у наредном периоду је потребно даље повећање обухвата на остала приградска насеља, посебно која су у зони магистралних путева и туристичких локација.

III.3. Приоритети за Стратешки циљ 3

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3. ЗАШТИЂЕНА ЖИВОТНА СРЕДИНА УЗ ОДРЖИВО КОРИШТЕЊЕ ЛОКАЛНИХ РЕСУРСА	Приоритети	Индикатори (ниво крајњег резултата)
	3.1. Побољшан систем заштите вода	- Број екстерних извора финансирања интервенција за заштиту вода; Полазна вриједност – Н/А, циљна вриједност – 2 - Број имплементираних рјешења/рјешења чија је имплементација почела; Полазна вриједност – 0, циљна вриједност – 2
3.2. Унапријеђен систем управљања чврстим отпадом	- Степен покривености општине услугом одвоза чврстог комуналног отпада; Полазна вриједност – 59%, циљна вриједност – 75% - Количина селективно прикупљеног отпада; Полазна вриједност – 10%, циљна вриједност – 20%	
3.3. Унапријеђено управљање енергијом у јавном и приватном сектору	- Укупне емисије CO ₂ ; Полазна вриједност – 10.136,33 tCO ₂ / годишње, циљна вриједност – смањење за 5%	

III.3.1. Опис мјера за Приоритет 3.1.

Мјера 3.1.1. Унапријеђена инфраструктура за пречишћавање вода

Иако се ради о изузетно захтјевној интервенцији, имајући у виду да тренутно ови капацитети нису изграђени, ипак је потребно приступити постепеном рјешавању овог проблема, од израде потребне документације до изградње инфраструктуре према дефинисаним приоритетима, за шта је потребно у највећој могућој мјери користити

екстерне изворе финансирања. У складу са могућностима (доступним средствима која ће се моћи користити за финансирање ових активности) прије свега је потребно израдити пројектну документацију (студије изводљивости, грађевински пројекат, итд) и обезбиједити све потребне дозволе што је за ову врсту инфраструктурних радова веома сложена активност.

III.3.2 Опис мјера за Приоритет 3.2.

Мјера 3.2.1. Унапријеђена комунална инфраструктура за збрињавање чврстог отпада

Унапријеђење комуналне инфраструктура за збрињавање чврстог отпада треба да обухвати модернизацију опреме комуналног предузећа, повећање броја корисника и санацију одлагалишта. Када се говори о санацији локалног одлагалишта у насељу Драгасевац, ова интервенција се сматра изузетно изазовном, с обзиром на недостатак развијених капацитета у овом тренутку, неопходно је приступити постепеном решавању овог проблема. Ово укључује процес од израде потребне документације до изградње инфраструктуре у складу са дефинисаним приоритетима. За финансирање ових активности, потребно је користити екстерне изворе финансирања узимајући у обзир доступне ресурсе.

Први корак би требало да буде израда пројектне документације, укључујући студије изводљивости, идејно рјешење и главни пројекат, као и остваривање свих потребних дозвола. Овај процес је изузетно компликован, али треба да се обави у складу са доступним средствима која могу бити коришћена за финансирање ових радова.

Мјера 3.2.2. Уведена модерна рјешења рециклаже

Унапређење капацитета за збрињавање чврстог отпада треба да обухвати и увођење модерних рјешења за рециклажу (успостављање рециклажног дворишта), што може да обухвата уређење и опремање локалитета за селекцију и рециклажу, те за пријем посебних врста отпада, као што су гума и стакло.

III.3.3 Опис мјера за Приоритет 3.3.

Мјера 3.3.1. Уведене мјере енергетске ефикасности, кориштења обновљивих извора енергије, енергетског менаџмента у јавном и привредном сектору

У складу са постојећом регулативом и преузетим обавезама у оквиру потписаних споразума, те користећи расположиве екстерне изворе финансирања, потребно је дефинисати приоритете (јавна расвјета, објекти), припремити документацију и извести интервенцију.

Примјеном мјера енергетске ефикасности и имплементацијом енергетског менаџмента у јавном сектору испуњавају се циљеви Споразума градоначелника за климу и енергију до

2030. године. Ове мјере подразумијевају утопљавање објеката, замјену кровне конструкције, замјена столарије, увођење система гријања (хлађења) на еколошка горива итд. Општина Власеница има иницијалну обавезу за смањење емисије стакленичких гасова и интегрисање прилагођавања климатским промјенама.

Прилагођавање климатским промјенама подразумијева предвиђање штетних ефеката климатских промјена и предузимање одговарајућих мјера како би спријечили или смањили штету коју ти ефекти могу узроковати те искористили прилике које се у том процесу могу отворити.

Пошто се у наредном периоду може очекивати раст цијена енергије, потребно је промовисати и подржати мјере које ће привредним субјектима омогућити да се на вријеме и на прави начин суоче са овим изазовима, како би одржали конкурентност. Поред промотивних и едукативних активности које треба да информишу предузећа о могућим интервенцијама и њиховим ефектима и које могу да обухватају размјену искустава између привредних субјеката (умрежавање), активности могу да садрже и конкретне пројекте у предузећима од аудита и дефинисања приоритетних унапређења до извођења пројеката којима се дефинисана унапређења имплементирају у предузећима. Осим савјетодавне улоге, локална самоуправа пружа подршку у процесима издавања дозвола за енергетске сертификате и исходовање дозвола за градњу објеката обновљивих извора енергије и друге енергетске инфраструктурне пројекте.

Мјера 3.3.2. Унапређење у снабдијевању и потрошњи енергије у становању (енергетска ефикасност, обновљиви извори енергије)

Рационално управљање енергијом је веома значајно и из угла потрошње у домаћинствима, гдје такође постоји значајан простор за побољшања у погледу унапређења енергетске ефикасности објеката и кориштења обновљивих извора енергије, гдје је потребно пружити савјетодавну и финансијску подршку.

Примјена мјера енергетске ефикасности и кориштења обновљивих извора енергије у стамбеном сектору од изузетне је важности. Ове мјере подразумијевају утопљавање објеката, замјену кровне конструкције, замјена столарије, увођење система гријања (хлађења) на еколошка горива итд. С тим у вези локална заједница посебну пажњу и активности треба усмјерити на смањење потрошње енергије и емисија CO₂ у стамбеном сектору, јер анализирајући сектор зградарства највећи удио у укупним емисијама имају управо стамбени објекти.

IV Кључни стратешки пројекти

Подршка развоју малих и средњих предузећа

Пројекат обухвата финансијску подршку отварању, расту и развоју привредних субјеката на подручју општине Власеница. Подршка подразумјева подстицаје за запошљавање, улагање у набавку опреме и остала материјална улагања. Процијењена вриједност пројекта износи 420.000 КМ.

Подршка опремању и развоју пословних и индустријске зоне на подручју општине Власеница

Пројекат обухвата улагања у пословне зоне „Брегови“, комплекс „Нови Еластик-ДИВ-Бинач“, „Дрински корпус“ и индустријска зона „Кула Зебан“. Процијењена вриједност пројекта износи 390.000 КМ.

Подршка производњи и пласману воћа и поврћа

Пројекат обухвата подршку пољопривредним произвођачима у виду подстицаја за набавку садница и садног материјала и остале комплементарне опреме у циљу повећања пољопривредне производње и приноса на подручју општине. Процијењена вриједност пројекта износи 350.000 КМ.

Подршка пољопривредној производњи кроз набавку опреме и објеката

Пројекат обухвата подршку набавци и изградњи објеката за пољопривредну производњу и прераду производа, набавци механизације у циљу повећања продуктивности пољопривредних произвођача. Процијењена вриједност пројекта износи 140.000 КМ.

Подршка развоју сточарства и пчеларства

Пројекат обухвата подстицаје пољопривредним произвођачима за развој сточарства (производња меса и млијека) и пчеларства. Процијењена вриједност износи 350.000 КМ.

Подршка пласману и промоцији пољопривредне производње

У циљу повећања тржишне оријентације пољопривредне производње и пласмана производа пројекат обухвата изградњу савремених центара за пласман производа (пијаца, објеката за продају и промоцију локалних пољопривредних производа и сл.), организовање локалног сајма и гастро понуде и подршка промоцији локалних производа на регионалним и међународним сајмовима. Процијењена вриједност пројекта износи 410.000 КМ.

Ревитализација ски центра Игришта

Пројекат обухвата изградњу зимске скијашке инфраструктуре и осталих садржаја на ЗСРЦ „Игришта“ и процијењена вриједност улагања у планском периоду износи 40 милиона КМ.

Подршка развоју туристичких капацитета и потенцијала на подручју општине Власеница

Како постоје значајни потенцијали за развој различитих видова туризма на подручју општине планирана су улагања у развој инфраструктуре за ловни и риболовни туризам, планинарење, алпинизам, вјерски, еко и етно туризам. Укупна процијењена вриједност пројекта је 140.000 КМ.

Изградња објекта студентско-ђачког дома, фаза 2

Пројекат обухвата наставак изградње студентско-ђачког дома чија укупна бруто површина износи 7.047,40 м², нето 6.454 м² и планиран је за смјештај студената и ђака који долазе изван општине Власеница. Укупна процијењена вриједност пројекта износи 6,5 милиона КМ.

Изградња и санација спортских терена и дјечијих игралишта на подручју општине Власеница

Пројекат се односи на реконструкцију и изградњу нових модерних игралишта и спортских терена на подручју општине, како и терена на отвореном тако и у оквиру образовних установа. Укупна процијењена вриједност пројекта износи 250.000 КМ.

Изградња спортске дворане

Пројектом је планирана изградња спортске дворане укупне површине 2.936 м². Објекат спортске дворане би обухватио: спортску дворану са игралиштем за кошарку, рукомет и одбојку и трибинама капацитета 1.000 мјеста, са просторијама за спортске клубове, спортски центар са базеном и теретаном и пратећим просторима. Изградња спортске дворане у Власеници осигурава цјелогодишњи рад и бављење спортом свих спортских клубова као и свих спортиста и рекреативаца на подручју општине Власеница. Спортски центар који садржи унутрашњи базен са могућношћу кориштења током љетне сезоне осигурава развој и других спортова на подручју општине за које до сада није постојала могућност за бављење као и осигурање забавног садржаја за све становнике на подручју општине у оквиру отвореног купалишта. Процјењена вриједност пројекта је 5,2 милиона КМ.

Реконструкција јужног крила зграде Дома здравља у Власеници

Изградња геронтолошког центра у Власеници подразумјева реконструкцију постојећег објекта у оквиру Дома здравља (јужно крило) уз доградњу анекса и надоградњу једног спрата. Планирано је да у сутерену буде смјештен рехабилитациони центар са анексом који је повезан са Домом здравља, приземље које би обухватало улазну партију са пратећим садржајима, ресторан, кухињу, затим тешки одјел геронтологије и три спрата у којима би били дневни боравак и собе за смјештај. Укупан капацитет геронтолошког центра би износио око 120 лежајева. Поред комплетне реконструкције и набавке намјештаја, пројектом је планирана и набавка медицинске опреме и мобилијара. У оквиру геронтолошког центра је планирано да се пружају социјалне услуге (пријем корисника, праћење адаптације и организовање живота корисника домског смјештаја), здравствене (примарна здравствена заштита корисника, основна и специфична нега, услуге физиотерапеута, одржавање личне хигијене корисника и фармакотерапија), сервисне услуге и исхрана, као и услуге едукације и рекреације корисника. Успостављање геронтолошког центра осигурава смјештај и здравствену заштиту за особе старије животне доби и укупна процијењена вриједност пројекта износи 530.000 КМ.

Изградња саобраћајне, водоводне, канализационе и остале инфраструктуре

У наредном планском периоду планирана је изградња и реконструкција улица, паркинг простора и локалних и некатегорисаних путева при чему би степен покривености општине путном мрежом износио 50%. Планирана је даља реконструкција и проширење водоводне мреже и степен покривености би износио 85%. Изградњом канализационе мреже у планском периоду обухват би износио 50%. Планирано је даље проширење јавне расвјете и обухват 4 нова приградска насеља. Укупна планирана средства за изградњу и реконструкцију инфраструктуре износе 5.730.000 КМ.

Изградња система за пречишћавање вода

Ово подразумјева изградњу система за пречишћавање отпадних вода и система за пречишћавање воде за пиће на изворишту „Тишчино врело“, од израде потребне документације до изградње инфраструктуре у складу са дефинисаним приоритетима. Прва фаза имплементације би требало да буде израда пројектне документације, укључујући студије изводљивости, идејно рјешење и главни пројекат, као и остваривање свих потребних дозвола, те извођење радова на изградњи система. Процијењена вриједност пројекта је 9 милиона КМ.

Успостављање система селективног прикупљања отпада

Према Закону о управљању отпадом („Службени гласник Републике Српске“, број 111/13, 103/15 и 70/20), јединица локалне самоуправе обезбјеђује успостављање система

селективног прикупљања отпада и опрема центре за сакупљање комуналног отпада који није могуће одложити у контејнере за комунални отпад. Организовање и начин селекције и сакупљања отпада ради рециклаже уређује се локалним планом управљања отпадом. Реализација пројекта ће унаприједити систем управљања чврстим отпадом. Процијењена вриједност пројекта је 600.000 КМ.

Санација локалног одлагалишта отпада

Овај пројекат укључује процес од израде потребне документације до изградње инфраструктуре за привремено одлагалиште у насељу Драгасевац, као и остала нелегална одлагалишта, у складу са дефинисаним приоритетима. Прва фаза имплементације би требало да буде израда пројектне документације, укључујући студије изводљивости, идејно рјешење и главни пројекат, као и остваривање свих потребних дозвола, те извођење радова на санацији. Процијењена вриједност пројекта је 4 милиона КМ.

Примјена мјера енергетске ефикасности и кориштења обновљивих извора енергије у јавном и привредном сектору

Примјеном мјера енергетске ефикасности и кориштења обновљивих извора енергије у јавном и привредном сектору испуњавају се циљеви Споразума градоначелника за климу и енергију до 2030. године. Ове мјере подразумијевају утопљавање објеката, замјену кровне конструкције, замјена столарије, увођење система гријања (хлађења) на еколошка горива из обновљивих извора итд. Општина Власеница има иницијалну обавезу за смањење емисије стакленичких гасова и интегрисање прилагођавања климатским промјенама.

Прилагођавање климатским промјенама подразумијева предвиђање штетних ефеката климатских промјена и предузимање одговарајућих мјера како би спријечили или смањили штету коју ти ефекти могу узроковати те искористили прилике које се у том процесу могу отворити.

Успостављање енергетског менаџмента је основна мјера за уштеду енергије. Системом организованог управљања енергијом постиже се рационално коришћење енергије, смањење трошкова за енергију, подстицање одговорног понашања према енергији и спровођења мјера за ефикасно коришћење енергије из обновљивих извора.

Споразумом градоначелника за климу и енергију, општина Власеница такође се обавезује смањити емисије CO₂ за најмање 40% до 2030. године, ефикаснијом употребом енергије и већом употребом обновљивих извора енергије односно подстицањем примјене потенцијала обновљивих извора енергије. Процијењена вриједност пројекта је 1 милион КМ.

Примјена мјера енергетске ефикасности и кориштења обновљивих извора енергије у стамбеном сектору кроз програме подстицаја

Примјена мјера енергетске ефикасности и кориштења обновљивих извора енергије у стамбеном сектору од изузетне је важности. Ове мјере подразумијевају утопљавање објеката, замјену кровне конструкције, замјену столарије, увођење система гријања (хлађења) на еколошка горива итд. С тим у вези локална заједница посебну пажњу и активности треба усмјерити на смањење потрошње енергије и емисија CO₂ у стамбеном сектору, јер анализирајући сектор зградарства највећи удио у укупним емисијама имају управо стамбени.

Потребно је увести програме подстицаја и друге облике грантова за примјену мјера енергетске ефикасности и кориштење обновљивих извора енергије за власнике индивидуално стамбених објеката и зграде колективног становања у сарадњи са заједницама етажних власника. Осим тога, планирају се и активности на подизању свијести становништва о предностима кориштења обновљивих извора енергије и начинима постизања енергетске ефикасности. Процијењена вриједност пројекта је 500.000,00 КМ.

V Опис унутрашње и међусобне усклађености стратешког документа

У процесу израде стратегије развоја потребно је обезбиједити међусобну и усклађеност елемената стратегије са Оквиром за реализацију Циљева одрживог развоја у Босни и Херцеговини и другим релевантним стратешким документима, у складу са релевантним законским одредбама и уредбама који регулишу област стратешког планирања у Републици Српској.

Приликом израде елемената стратегије водило се рачуна о усклађености стратешких циљева, приоритета и мјера, као и њихових индикатора, што је јасно видљиво у дијелу Сажети преглед стратешких циљева, приоритета и мјера у стратешком документу. Такође, водило се рачуна и о усклађености елемената Стратегије са стратешким документима виших нивоа власти и релевантним документима из процеса европских интеграција, као и са SDG оквиром, како би се обезбиједила комплементарност развојних праваца и стратешких циљева, што је видљиво у табелама које слиједе.

Усклађеност са стратегијама виших нивоа

Елементи у области економског развоја усклађени су са важећим стратешким документима, правцима развоја и плановима виших нивоа, и то:

Стратешки документ вишег нивоа	Релевантни стратешки циљ, приоритет и/или мјера из стратегије развоја
Стратегија развоја индустрије Републике Српске за период 2021–2027. година	
Стратешки циљ 3. Повећати запосленост у индустрији Стратешки циљ 4. Повећати инвестиције у индустрију Приоритет 1.1.3. Унапређење и изградња пословних зона Приоритет 3.2. Већа запосленост у индустрији Приоритет 4.1. Побољшање пословног амбијента	Стратешки циљ 1. Осигурано повољно пословно окружење за развој привреде са посебним фокусом на пољопривреду, индустрију и туризам Приоритет 1.1. Повећати пословну активност привреде Мјера 1.1.1. Унапређење услова за повећање привредне активности Мјера 1.1.2. Уређење и промоција пословних зона
Стратегија развоја малих и средњих предузећа Републике Српске за период 2021 – 2027. година	
Стратешки циљ 1. Обновљање и раст предузетничке дјелатности у Републици Српској, са тежиштем на предузетништву младих и предузетништву жена Приоритет 1.2. Развој предузетништва младих и предузетништва жена Приоритет 1.3. Побољшање окружења за	Стратешки циљ 1. Осигурано повољно пословно окружење за развој привреде са посебним фокусом на пољопривреду, индустрију и туризам Приоритет 1.1. Повећати пословну активност привреде Мјера 1.1.1. Унапређење услова за повећање

<p>развој предузетничке дјелатности Стратешки циљ 2. Обновљање и јачање конкурентности МСП у глобалним ланцима вриједности Приоритет 2.1. Побољшање пословног окружења и приступа финансијама за МСП</p>	<p>привредне активности Мјера 1.1.2. Уређење и промоција пословних зона Приоритет 1.2. Повећати пољопривредну производњу Мјера 1.2.1. Подршка унапређењу обима производње и продуктивности у пољопривреди Приоритет 1.3. Развој туризма Мјера 1.3.1. Унапријеђени капацитети за развој зимског туризма</p>
Стратегија запошљавања Републике Српске 2021–2027. година	
<p>Стратешки циљеви 1. Повећање запослености продуктивније радне снаге кроз усклађивање понуде и потражње на тржишту рада Приоритет 1.1. Системска подршка стварању веће додане вриједности у привреди Приоритет 1.2. Развој инструмената подршке за запошљавање продуктивније радне снаге Приоритет 1.3. Јачање запошљивости младих</p>	<p>Стратешки циљ 1. Осигурано повољно пословно окружење за развој привреде са посебним фокусом на пољопривреду, индустрију и туризам Приоритет 1.1. Повећати пословну активност привреде Мјера 1.1.1. Унапређење услова за повећање привредне активности Приоритет 1.2. Повећати пољопривредну производњу Мјера 1.2.1. Подршка унапређењу обима производње и продуктивности у пољопривреди Приоритет 1.3. Развој туризма Мјера 1.3.1. Унапријеђени капацитети за развој зимског туризма</p>
Стратегија развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске 2021–2027. година	
<p>Стратешки циљ 1. Повећање обима и продуктивности пољопривредне производње Приоритет 1.1. Повећање употребе пољопривредних површина Приоритет 1.2. Повећање обима сточарске производње Приоритет 1.3. Повећање продуктивности у пољопривредној производњи Стратешки циљ 2. Повећање конкурентности и развој ланаца вриједности у пољопривредно-прехранбеном сектору 2.1. Подршка инвестиционим улагањима у модернизацију пољопривредне производње 2.3. Подршка унапређењу повезаности између произвођача, посредника и прерађивача примарних производа 2.5. Подршка развоју иновација и предузетничких способности произвођача 2.6. Подршка инвестицијама за развој дистрибутивних функција Стратешки циљ 3. Заштита природе и одрживо</p>	<p>Стратешки циљ 1. Осигурано повољно пословно окружење за развој привреде са посебним фокусом на пољопривреду, индустрију и туризам Приоритет 1.2. Повећати пољопривредну производњу Мјера 1.2.1. Подршка унапређењу обима производње и продуктивности у пољопривреди Мјера 1.2.2. Подршка примарној производњи и изградња капацитета за тржишно пословање у пољопривреди (обуке, савјетодавна подршка) Мјера 1.2.3. Унапријеђена тржишно оријентисана сарадња (задруге, сајмови, кластери)</p>

кориштење природних ресурса Приоритет 3.4. Повећање обима пољопривредне производње на принципима органске производње	
Стратегија развоја туризма Републике Српске 2021-2027. година	
Стратешки циљ 1. Унапријеђен туристички производ Приоритет 2. Проширити понуду смјештајних капацитета Приоритет 3. Искористити главне ресурсе (аутентична култура и наслеђе, специфична природа и могућности спортско-рекреативних активности) Приоритет 4. Диверзификовати туристичка искуства и активности засноване на природи, спортско-рекреативним садржајима, култури и наслеђу Приоритет 7. Унаприједити понуду забавно-рекреативних садржаја, манифестација и фестивала за привлачење туриста, повећање њиховог боравка и потрошње	Стратешки циљ 1. Осигурано повољно пословно окружење за развој привреде са посебним фокусом на пољопривреду, индустрију и туризам Приоритет 1.3. Развој туризма Мјера 1.3.1. Унапријеђени капацитети за развој зимског туризма Мјера 1.3.2. Развој туристичких потенцијала

Елементи у области друштвеног развоја усклађени су са важећим стратешким документима, правцима развоја и плановима виших нивоа, и то:

Стратешки документ вишег нивоа	Релевантни стратешки циљ, приоритет и/или мјера из стратегије развоја
Стратегија развоја предшколског, основног и средњег васпитања и образовања Републике Српске за период 2022–2030. година	
Стратешки циљ 5. Јачање повезаности образовања са тржиштем рада Приоритет 5.1. Континуирана сарадња са пословном заједницом Приоритет 5.2. Усклађивање наставних програма/модула са потребама тржишта рада Приоритет 5.3. Унапређење практичне наставе	Стратешки циљ 2. Развијена друштвена средина за квалитетан и инклузиван живот свих грађана Приоритет 2.1. Унапређење услова за развој образовања Мјера 2.1.1. Побољшани услови рада у образовању (предшколско, основно, средње и високо образовање)
Стратегија социјалне укључености Републике Српске 2021-2027. година	
Циљ бр. 1: Унапређење социјалног положаја дјете, младих и породица са дјецом Циљ бр. 2: Борба против сиромаштва Циљ бр. 3: Изједначавање могућности и укидање дискриминације лица са инвалидитетом Циљ бр. 4: Сигурна старост Циљ бр. 6: Изградња толерантног друштва за све	Стратешки циљ 2. Развијена друштвена средина за квалитетан и инклузиван живот свих грађана Приоритет 2.2. Унапређење живота грађана у области спорта и културе Мјера 2.2.1. Подршка развоју спорта, културе, медија и осталих садржаја којима се повећава квалитет живота грађана Приоритет 2.3. Унапређење здравствене и социјалне заштите и подршка угроженим

<p>Акцелератор 1: Унапређење политика социјалне заштите</p> <p>Акцелератор 2: Запошљавање за све и радна активација рањивих категорија</p> <p>Акцелератор 3: Ефикасна здравствена заштита</p> <p>Акцелератор 4: Инклузивност образовања</p>	<p>категоријама становништва</p> <p>Мјера 2.3.1. Унапређење капацитета за пружање здравствене заштите</p> <p>Мјера 2.3.2. Повећана подршку социјално угроженом становништву</p> <p>Приоритет 2.4. Унапређење подршке младима</p> <p>Мјера 2.4.1. Унапређена подршка младима</p>
<p>Стратегија унапређења друштвеног положаја лица са инвалидитетом у Републици Српској 2017-2026. година</p>	
<p>Циљ: Повећати економску самосталност лица са инвалидитетом кроз подршку запошљавању и samozapošljavanju</p> <p>Циљ: Осигурати једнак приступ правима и услугама здравствене заштите за лица са инвалидитетом</p> <p>Циљ: Унаприједити инклузивно и специјално образовање и васпитање и цјеложивотно учење за лица са инвалидитетом</p> <p>Циљ: Унаприједити учешће лица са инвалидитетом у умјетничким, културним и религијским активностима, у складу са њиховим могућностима и интересовањем</p> <p>Циљ: Обезбједити у потпуности приступачност окружења лицима са инвалидитетом примјеном начела универзалног дизајна</p> <p>Циљ: Унаприједити породични живот лица са инвалидитетом</p> <p>Циљ: Унаприједити спорт и рекреацију лица са инвалидитетом</p>	<p>Стратешки циљ 2. Развијена друштвена средина за квалитетан и инклузиван живот свих грађана</p> <p>Приоритет 2.3. Унапређење здравствене и социјалне заштите и подршка угроженим категоријама становништва</p> <p>Мјера 2.3.1. Унапређење капацитета за пружање здравствене заштите</p> <p>Мјера 2.3.2. Повећана подршка социјално угроженом становништву</p>
<p>Стратегија развоја локалне самоуправе у Републици Српској 2023-2029. година</p>	
<p>Циљ 3: Унапријеђени управљање, организација и капацитети локалних управа, предузећа и установа у надлежности јединица локалне самоуправе</p> <p>Приоритет 3.3. Изградња капацитета локалних управа, јавних предузећа и установа</p> <p>Приоритет 3.5. Јачање учешћа грађана у пословима и развоју ЈЛС</p> <p>Циљ 4: Унапријеђен квалитет и доступност услуга у надлежности јединица локалне самоуправе</p> <p>Приоритет 4.1. Унапређивање квалитета и доступности управних услуга</p> <p>Приоритет 4.2. Унапређивање квалитета и доступности комуналних услуга</p> <p>Приоритет 4.3. Унапређење услуга јавних установа</p>	<p>Стратешки циљ 2. Развијена друштвена средина за квалитетан и инклузиван живот свих грађана</p> <p>Приоритет 2.5. Унапређење капацитета локалне управе, јавних предузећа и установа</p> <p>Мјера 2.5.1. Изградња капацитета и подршка дигитализацији управе, јавних предузећа и установа</p> <p>Мјера 2.5.2. Благовремена израда стратешких, просторних и планских докумената</p> <p>2.6. Унапређење безбједности грађана</p> <p>Мјера 2.6.1. Повећати безбједност грађана и развити механизме заштите од катастрофа</p> <p>Приоритет 2.7. Унапређење саобраћајне, водоводне, канализационе и остале инфраструктуре</p> <p>Мјера 2.7.1. Побољшана саобраћајна инфраструктура</p> <p>Мјера 2.7.2. Унапријеђено водоснабдијевање и</p>

	канализација Мјера 2.7.3. Унапријеђена комунална инфраструктура
Стратегија развоја јавних путева у Републици Српској за период 2016-2025. година	
Општи циљ: Ефикасно управљање путном мрежом, које је усклађено према реалним потребама, са стручним и технички опремљеним кадром, те развој путне мреже у Републици Српској до 2025.	Стратешки циљ 2. Развијена друштвена средина за квалитетан и инклузиван живот свих грађана Приоритет 2.7. Унапређење саобраћајне, водоводне, канализационе и остале инфраструктуре Мјера 2.7.1. Побољшана саобраћајна инфраструктура
Стратегија интегралног управљања водама Републике Српске 2015–2024. година	
Општи циљеви: Уређење и рационално коришћење водних ресурса Републике Српске; Заштита вода у оквиру интегралне заштите и унапређења животне средине	Стратешки циљ 2. Развијена друштвена средина за квалитетан и инклузиван живот свих грађана Приоритет 2.7. Унапређење саобраћајне, водоводне, канализационе и остале инфраструктуре Мјера 2.7.2. Унапређено водоснабдијевање и канализација

Елементи у области заштите животне средине усклађени су са важећим стратешким документима, правцима развоја и плановима виших нивоа, и то:

Стратешки документ вишег нивоа	Релевантни стратешки циљ, приоритет и/или мјера из стратегије развоја
Стратегија интегралног управљања водама Републике Српске 2015–2024. година	
Општи циљеви: Уређење и рационално коришћење водних ресурса Републике Српске; Заштита вода у оквиру интегралне заштите и унапређења животне средине	Стратешки циљ 3. Заштићена животна средина уз одрживо кориштење локалних ресурса Приоритет 3.1. Побољшан систем заштите вода Мјера 3.1.1. Унапријеђена инфраструктура за пречишћавање вода
Стратегија управљања отпадом за период 2017–2026. година	
Циљеви/приоритети: Повећање покривености услугом сакупљања отпада; Организација разврставања отпада на мјесту настанка и одвојено сакупљање отпада	Стратешки циљ 3. Заштићена животна средина уз одрживо кориштење локалних ресурса Приоритет 3.2. Унапријеђен систем управљања чврстим отпадом Мјера 3.2.1. Унапријеђена комунална инфраструктура за збрињавање чврстог отпада Мјера 3.2.2. Уведена модерна рјешења рециклаже
Стратегија развоја енергетике Републике Српске до 2035. године	
Приоритети/фокуси: Ефикасно коришћење енергије, Даљи развој и имплементација мјера енергетске ефикасности у финалној потрошњи;	Стратешки циљ 3. Заштићена животна средина уз одрживо кориштење локалних ресурса Приоритет 3.3. Унапријеђено управљање

Енергетска транзиција и одговорност према животної средини, Редукција емисије CO₂	енергијом у јавном и приватном сектору Мјера 3.3.1. Уведене мјере енергетске ефикасности, кориштења обновљивих извора енергије, енергетског менаџмента у јавном и привредном сектору Мјера 3.3.2. Унапређење у снабдијевању и потрошњи енергије у становању (енергетска ефикасност, обновљиви извори енергије)
---	--

Усклађеност са стратешким документима произашлим из процеса европских интеграција

Имплементација Стратегије развоја општине Власеница може да буде подржана кроз активности ЕУ у БиХ у многим областима, а тренутно су на располагању сљедећи програми и пројекти: транснационални (Adriон, Дунавски и Медитерански), прекогранични - трилатерални (БиХ-ЦГ-ХР), прекогранични - билатерални (БиХ-ХР), Horizon 2020, COSME, Креативна Европа, Erasmus+, Европа за грађане.

Усклађеност са глобалним циљевима одрживог развоја

Поштовање принципа вертикалне координације, подразумијева и усклађеност са међународно прихваћеним глобалним циљевима одрживог развоја⁸. То значи да сви нивои власти у БиХ треба да дефинишу своје приоритете, мјере и активности на начин да истовремено осигурају допринос остваривању циљева одрживог развоја, као и да извјештавају о оствареном напретку. У БиХ утврђена су три правца одрживог развоја (добра управа и управљање јавним сектором, паметан раст и друштво једнаких могућности) и двије хоризонталне теме (улагање у људски капитал и принцип “нико не смије бити искључен”). Наведени правци одрживог развоја, као и хоризонталне теме, на одговарајући начин су рефлектоване кроз процес израде Стратегије, као и у самој Стратегији и Стратегија доприноси остварењу сва три одабрана правца одрживог развоја.

SDG оквир за БиХ	
Развојни правац: Паметни раст Акцелератор 1: Повељно окружење за предузетништво и иновације за производњу добара високе додане вриједности за извоз	Стратешки циљ 1. Осигурано повељно пословно окружење за развој привреде са посебним фокусом на пољопривреду, индустрију и туризам
Развојни правац: Добра управа и управљање	Стратешки циљ 2. Развијена друштвена средина

⁸ Генерална скупштина Уједињених нација 2015. године усвојила је Агенду одрживог развоја до 2030. године и том приликом су све земље чланице, укључујући и БиХ, преузеле обавезу провођења документа Агенде 2030 и глобалних Циљева одрживог развоја (енг. Sustainable Development Goals – SDG). Агенда 2030 се састоји од 17 глобалних циљева и 169 подциљева одрживог развоја који представљају трансформативни план за стварање боље и одрживе будућности.

јавним сектором Акцелератор 1: Ефикасан, отворен, инклузиван и одговоран јавни сектор Акцелератор 3: Отпорност на катастрофе	за квалитетан и инклузиван живот свих грађана
Развојни правац: Друштво једнаких могућности Акцелератор 1: Унапређење политика социјалне заштите Акцелератор 2: Активација и запошљавање са фокусом на рањиве категорије Акцелератор 3: Ефикасна здравствена заштита за све Акцелератор 4: Побољшање инклузивности образовних система	Стратешки циљ 2. Развијена друштвена средина за квалитетан и инклузиван живот свих грађана
Развојни правац: Паметни раст Акцелератор 4: Зелени раст и чиста енергија Акцелератор 5: Паметно управљање природним ресурсима и околишем	Стратешки циљ 3. Заштићена животна средина уз одрживо кориштење локалних ресурса
Развојни правац: Друштво једнаких могућности Акцелератор 5: Финансијска инклузија	Стратешки циљ 1. Осигурано повољно пословно окружење за развој привреде са посебним фокусом на пољопривреду, индустрију и туризам

VI Оквирни финансијски план

Оквирни финансијски план за период важења стратегије, садржи процјену потребних финансијских средстава по стратешким циљевима, приоритетима и мјерама из различитих извора финансирања: буџет, кредитна средства, приватни инвеститори, фондови донатора и др.

Оквирни финансијски план за период важења стратешког документа (КМ)					
Ознака стратешког циља, приоритета и мјере	Структура финансирања (у%)	Укупно (КМ)	Буџет општине (КМ)	Остали извори финансирања	
				КМ	Назив потенцијалниог извора финансирања
1. Стратешки циљ Осигурано повољно пословно окружење за развој привреде са посебним фокусом на пољопривреду, индустрију и туризам	60,61	43.013.000	1.706.000	41.307.000	

1.1. Приоритет Повећати пословну активност привреде	1,82	1.293.000	616.000	677.000	
1.1.1.Мјера Унапређење услова за повећање привредне активности	1,21	861.000	441.000	420.000	51,22% буџет Општине, 48,78% донатори и Влада РС
1.1.2.Мјера Уређење и промоција пословних зона	0,61	432.000	175.000	257.000	40,51% буџет Општине, 59,49% виши нивои власти
1.2.Приоритет Повећати пољопривредну производњу	2,23	1.580.000	1.020.000	560.000	
1.2.1.Мјера Подршка унапређењу обима производње и продуктивности у пољопривреди	1,18	840.000	560.000	280.000	66,67% буџет Општине, 33,33% донатори
1.2.2.Мјера Подршка за успостављање тржишног пословања у пољопривреди (обуке, савјетодавна подршка, задруге, сајмови)	1,04	740.000	460.000	280.000	62,16% буџет Општине, 37,84% донатори, виши нивои власти
1.3.Приоритет Развој туризма	56,56	40.140.000	70.000	40.070.000	
1.3.1.Мјера Унапријеђени капацитети за развој зимског туризма	56,37	40.000.000	0	40.000.000	100% ОЦ „Јахорина“ Пале
1.3.2. Мјера Развој туристичких потенцијала	0,19	140.000	70.000	70.000	50% буџет Општине, 50% Влада РС
2.Стратешки циљ Развијена друштвена средина за квалитетан и инклузиван живот	36,40	25.830.000	3.675.000	22.155.000	

свих грађана					
2.1.Приоритет Унапређење услова за развој образовања	9,41	6.675.000	140.000	6.535.000	
2.1.1.Мјера Побољшани услови рада у образовању (предшколско, основно,средње и високо образовање)	9,41	6.675.000	140.000	6.535.000	2,10% буџет Општине, 97,38% Влада РС, 0,52% донатори
2.2.Приоритет Унапређење живота грађана у области спорта и културе	8,37	5.940.000	330.000	5.610.000	
2.2.1.Мјера Подршка развоју спорта, културе, медија и осталих садржаја којима се повећава квалитет живота грађана	8,37	5.940.000	330.000	5.610.000	5,56% буџет Општине, 94,40% донатори
2.3.Приоритет Унапређење здравствене и социјалне заштите и подршка угроженим категоријама становништва	2,71	1.925.000	285.000	1.640.000	
2.3.1.Мјера Унапређење капацитета за пружање здравствене заштите	1,14	810.000	170.000	640.000	20,99% буџет Општине, 79,01% донатори
2.3.2.Мјера Повећана подршка социјално угроженом становништву	1,57	1.115.000	115.000	1.000.000	10,31% буџет Општине, 89,69% донатори
2.4.Приоритет Унапређење подршке младима	5,38	3.815.000	315.000	3.500.000	
2.4.1.Мјера Унапређење подршке младима	5,38	3.815.000	315.000	3.500.000	8,26% буџет Општине, 91,74% Влада РС
2.5.Приоритет	1,85	1.310.000	650.000	660.000	

Унапређење капацитета локалне управе, јавних предузећа и установа					
2.5.1.Мјера Изградња капацитета и подршка дигитализацији управе, јавних предузећа и установа	1,49	1.055.000	410.000	645.000	38,86% буџет Општине, ЈКП Власеница 46,45%, 14,69% донатори
2.5.2.Мјера Благовремена израда стратешких, просторних и планских докумената	0,36	255.000	240.000	15.000	94,12% буџет Општине, 5,88% Влада РС
2.6.Приоритет Унапређење безбједности грађана	0,56	395.000	185.000	210.000	
2.6.1.Мјера Повећати безбједност грађана и развити механизме заштите од катастрофа	0,56	395.000	185.000	210.000	46,84% буџет Општине, 17,72% ЦЗ, 17,72% АБСРС, 17,72% други донатори
2.7.Приоритет Унапређење саобраћајне, водоводне, канализационе и остале инфраструктуре	8,13	5.770.000	1.770.000	4.000.000	
2.7.1.Мјера Побољшана саобраћајна инфраструктура	5,64	4.000.000	1.050.000	2.950.000	26,25% буџет општине, 73,75% Влада РС
2.7.2.Мјера Унапријеђено водоснабдијевање и канализација	1,84	1.310.000	490.000	820.000	37,40% буџет Општине, 62,60% донатори
2.7.3.Мјера Унапријеђена комунална инфраструктура	0,65	460.000	230.000	230.000	50% буџет Општине, 50% донатори
3.Стратешки циљ Заштићена	2,99	2.120.000	1.019.000	1.101.000	

животна средина уз одрживо кориштење локалних ресурса					
3.1. Приоритет Побољшан систем заштите вода	0,38	270.000	149.000	121.000	
3.1.1. Мјера Унапријеђена инфраструктура за пречишћавање вода	0,38	270.000	149.000	121.000	55,18% буџет Општине, 44,82% донатори
3.2. Приоритет Унапријеђен систем управљања чврстим отпадом	0,93	660.000	260.000	400.000	
3.2.1. Мјера Унапријеђена комунална инфраструктура за збрињавање чврстог отпада	0,14	100.000	50.000	50.000	50% буџет Општине, 50% донатори
3.2.2. Мјера Уведена модерна рјешења рециклаже	0,79	560.000	210.000	350.000	37,50% буџет Општине, 62,50% донатори
3.3. Приоритет Унапријеђено управљање енергијом у јавном и приватном сектору	1,68	1.190.000	610.000	580.000	
3.3.1. Мјера Уведене мјере енергетске ефикасности, кориштења обновљивих извора енергије, енергетског менаџмента у јавном и привредном сектору	1,09	770.000	400.000	370.000	51,95% буџет Општине, 8,05% Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност РС и 40% донатори
3.3.2. Мјера Унапређење у снабдијевању и потрошњи енергије у становању (енергетска ефикасност,	0,59	420.000	210.000	210.000	50% буџет Општине, 5% Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност РС,

обновљиви извори енергије)					20% донатори и 25% грађани
Укупно из стратешког документа	100,00	70.963.000	6.400.000	64.563.000	
ПРЕГЛЕД ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (износи у КМ и проценти)					
Буџет Општине	Средства обезбјеђена по основу ЈПП		Средства претприступних и других фондова ЕУ		
6.400.000 КМ	0 КМ		0 КМ		
9,00%	0%		0%		
Бесповратна средства других међународних донација	Кредити међународних и развојних институција		Други извори (Влада РС, јавна предузећа, инвеститори, Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност РС, АБСРС		
1.200.000 КМ	0 КМ		63.363.000 КМ		
1,70%	0%		89,30%		

VII Оквир за спровођење, праћење, извјештавање и вредновање стратешког документа

Општина Власеница има значајно искуство у стратешком планирању и имплементацији стратешких докумената. У претходном периоду су успостављене структуре за управљање развојем. Општина Власеница је учествовала у ILDP пројекту који је имплементирао Развојни програм Уједињених нација, уз чију подршку је припремљена и Стратегија развоја, што је пратила и подршка у изградњи капацитета и успостављању процедура потребних за имплементацију. Уз подршку ILDP пројекта је у 2019. години усвојена ревидирана стратегија развоја (ревизија Стратегије развоја општине Власеница за период 2014-2023. година).

Што се тиче капацитета за управљање развојем у периоду израде ове Стратегије, треба нагласити да је 2018. године Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Општинске управе општине Власеница, основан Одсјек за развој. Најзначајније надлежности одсјека су организација, координација и реализација послова управљања развојем (стратешко планирање, имплементација, праћење, вредновање, извјештавање и др.), те праћење доступних средстава за финансирање пројеката из Стратегије развоја и аплицирање код потенцијалних донатора. У Одсјеку за развој систематизована су 4 радна мјеста.

Може се закључити да Општина Власеница располаже значајним капацитетима за стратешко планирање и имплементацију стратешких планова. Имајући у виду нови методолошки оквир који је усвојен у Републици Српској током 2021. и 2022. године, потребно је извршити потребна усклађивања. Ова Стратегија је припремљена у складу са новим методолошким оквиром, укључујући и дио који се односи на имплементацију Стратегије, гдје је Уредбом о стратешким документима у Републици Српској, члан 14, дефинисано да „оквир за спровођење, праћење, извјештавање и вредновање стратешког документа треба да садржи: опис кључних активности и одговорности надлежних институција, те предвиђену динамику за спровођење, праћење, извјештавање и вредновање стратешког документа.“

**Оквир за спровођење, праћење, извјештавање и вредновање стратешког документа – преглед
(према Закону о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској, Уредби о
стратешким документима у Републици Српској (Члан 17, 18 и 19) и Уредби о спроведбеним документима
у Републици Српској)**

Кључне активности	Носилац активности	Динамика - временски оквир
Спровођење стратешког документа подразумева израду и реализацију спроведбених докумената		
Израда Упутстава за средњорочно планирање рада јединица локалне самоуправе	Начелник општине, Одсјек за развој	У години која претходи периоду средњорочног планирања рада јединице локалне самоуправе
Израда Средњорочних планова рада начелника општине и општинске управе	Начелник општине, организационе јединице општинске управе, Одсјек за развој	Сваке године, у години која претходи средњорочном периоду на који се односе, односно за сљедећу годину и наредне двије године (принцип 1 + 2)
Израда Годишњих планова рада начелника општине и општинске управе	Начелник општине, организационе јединице општинске управе, Одсјек за развој	За сваку фискалну годину, начелник општине и општинска управа припрема радну верзију годишњег плана рада најкасније до 31. јула у години која претходи години за коју се доноси
Израда Акционих планова за спровођење стратешког документа	Начелник општине, Одсјек за развој	На период од три године, по принципу 1+2
Праћење стратешког документа и извјештавање		
Систематично и континуирано прикупљање, анализирање и коришћење података и индикатора у сврху мјерења напретка реализације стратешког документа	Одсјек за развој	Континуирано
Предузимање одговарајућих мјера и евентуалних корекција	Начелник општине	Према потреби
Израда Годишњих извјештаја о раду начелника општине и	Начелник општине, организационе јединице	Начелник општине доставља годишњи извјештај о раду

општинске управе	општинске управе, Одсјек за развој	скупштини јединице локалне самоуправе на усвајање најкасније до 30. априла текуће године за претходну годину
Израда Годишњих извјештаја о спровођењу стратешког документа	Начелник општине, Одсјек за развој	Сваке календарске године
Вредновање стратешког документа (врши се у процесу израде стратешког документа и/или у току његовог спровођења; обавезно се врши у предзадњој години спровођења стратешког документа, а по потреби и на средини периода спровођења; вредновање се може повјерити и независном вањском евалуатору)		
Израда Плана вредновања	Начелник општине, Одсјек за развој	Према динамици имплементације и приступу вредновању
Припрема описа послова за спровођење процеса вредновања	Начелник општине, Одсјек за развој	Према Плану вредновања
Организовање и учествовање у вредновању	Начелник општине, организационе јединице општинске управе, Одсјек за развој	Према Плану вредновања
Припремање објаве резултата вредновања	Одсјек за развој	Према Плану вредновања
Израда извјештаја о вредновању	Начелник општине, организационе јединице општинске управе, Одсјек за развој	Према Плану вредновања
Надзирање спровођења усвојених препорука вредновања	Начелник општине	Према Плану вредновања

VIII Прилози стратешког документа:

VIII.1. Сажет преглед стратешких циљева, приоритета и мјера у стратешком документу

Редни број и ознака	Назив	Индикатори и финансијски извори		
1. Стратешки циљ	Осигурано повољно пословно окружење за развој привреде са посебним фокусом на пољопривреду, индустрију и туризам	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Приходи привредних субјеката	71.911.949 КМ	Повећани за 30%
		Порески приходи по глави становника	469 КМ/становнику	Повећани за 30%
		Стопа запослености	73%	Повећана за 20%
		Број привредних субјеката и предузетника	218 субјеката	Повећана за 20%
		Број посјета и гостију (туристи)	871 посјета и ноћења	Повећана за 100%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
1.706.000	41.307.000	43.013.000		
1.1. Приоритет	Повећати пословну активност привреде	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број регистрованих привредних субјеката	35	50
		Број регистрованих предузетничких радњи	178	200
		Број запослених	1.384	1.500
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		616.000	677.000	1.293.000
1.1.1. Мјера	Унапређење услова за повећање привредне активности	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број подржаних привредних субјеката	10	50
		Број	74	350

		новозапослених		
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		441.000	420.000	861.000
1.1.2. Мјера	Уређење и промоција пословних зона	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Дужина путне инфраструктуре у индустријској зони „Кула Зебан“	0,236 км	2 км
		Дужина канализационе мреже у индустријској зони „Кула Зебан“	0 км	1,5 км
		Дужина водоводне мреже у индустријској зони „Кула Зебан“	0 км	2,3 км
		Изграђена трафо-станица у индустријској зони „Кула Зебан“	0	1
		Број инвеститора у пословним зонама	3	6
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		175.000	257.000	432.000
		1.2. Приоритет	Повећати пољопривредну производњу	Индикатори приоритета
Број регистрованих предузетничких радњи – пољопривреда, лов и рибарство	15			30
Број регистрованих пољопривредних произвођача	422			500
Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)			Укупно (КМ)
1.020.000	560.000	1.580.000		
1.2.1. Мјера	Подршка унапређењу обима производње и	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број	22	50

	продуктивности у пољопривреди	пољопривредних произвођача којима је одобрена подршка за узгој поврћа	корисника годишње	корисника годишње
		Број пољопривредних произвођача којима је одобрена подршка за узгој воћа	114 корисника годишње	150 корисника годишње
		Број пољопривредних произвођача којима је одобрена подршка за развој органске производње воћа и поврћа	1 корисник годишње	5 корисника годишње
		Број пољопривредних произвођача којима је одобрена подршка за набавку објеката и опреме	25 корисника годишње	30 корисника годишње
		Број пољопривредних произвођача којима је одобрена подршка за производњу млијека	31 корисника годишње	40 корисника годишње
		Број пољопривредних произвођача којима је одобрена подршка за производњу меса	0 корисника годишње	20 корисника годишње
		Број пољопривредних произвођача којима је одобрена подршка за пчеларство	61 корисник годишње	80 корисника годишње
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		560.000	280.000	840.000

1.2.2. Мјера	Подршка за успостављање тржишног пословања у пољопривреди (обуке, савјетодавна подршка, задруге, сајмови)	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број пољопривредних произвођача који су прошли стручну едукацију и обуку	50 корисника годишње	70 корисника годишње
		Број пољопривредних произвођача којима је одобрена савјетодавна подршка	50 корисника годишње	70 корисника годишње
		Број активних чланова пољопривредних задруга	5 чланова	20 чланова до краја планског периода
		Број излагача на Сајму пољопривреде у Власеници	66 излагача	100 излагача до краја планског периода
		Број излагача на сајмовима у регији	5 излагача годишње	10 излагача годишње
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		460.000	280.000	740.000
1.3. Приоритет	Развој туризма	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број запослених у туризму	65	200
		Остварени годишњи приходи у туризму (пружање услуга смјештаја, припрема и услуживање хране)	0	500.000
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
70.000	40.070.000	40.140.000		
1.3.1. Мјера	Унапријеђени капацитети за развој зимског туризма	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Дужина ски-стаза	4,8 км	10 км
		Угоститељски и смјештајни	0	5

		капацитети		
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		0	40.000.000	40.000.000
1.3.2. Мјера	Развој туристичких потенцијала	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Стављени у функцију туристички потенцијали	0	10
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		70.000	70.000	140.000
2. Стратешки циљ	Развијена друштвена средина за квалитетан и инклузиван живот свих грађана	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Стопа природног прираштаја становништва	-5,9	0
		Просјечна нето плата	1.034	Повећана за 30%
		Удио здравствено осигураних лица у односу на укупно становништво	65%	Повећана за 15%
		Број спортских, културних и осталих садржаја на подручју општине Власеница	20	Повећани за 40%
		Број насељених мјеста без путне комуникације	8	Смањено за 30%
		Постотак становништва општине Власеница обухваћеног системом јавног водоснабдијевања	80%	85%
		Постотак становништва општине Власеница обухваћеног системом канализационе мреже	34%	50%

		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		3.675.000	22.155.000	25.830.000
2.1 Приоритет	Унапређење услова за развој образовања	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број ученика и студената на подручју општине	1.227	1.500
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		140.000	6.535.000	6.675.000
2.1.1 Мјера	Побољшани услови рада у образовању (предшколско, основно, средње и високо образовање)	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број студентско- ђачких домова на подручју општине Власеница	0	1
		Број ученика уписаних у прве разреде у школама на подручју општине (основна и средња)	82 годишње	100 годишње
		Број стипендија за ученике и студенте на подручју општине	62	80
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		140.000	6.535.000	6.675.000
2.2. Приоритет	Унапређење живота грађана у области спорта и културе	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број спортских, културних и осталих садржаја	20	30
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		330.000	5.610.000	5.940.000
2.2.1 Мјера	Подршка развоју спорта, културе, медија и осталих садржаја којима се повећава	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број спортских терена	20	23

	квалитет живота грађана	Број дјечијих игралишта	0	1
		Број спортских дворана на подручју општине Власеница	0	1
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		330.000	5.610.000	5.940.000
2.3. Приоритет	Унапређење здравствене и социјалне заштите и подршка угроженим категоријама становништва	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број пружених здравствених услуга	38.285	50.000
		Број корисника савјетодавних услуга у области социјалне заштите	32	50
		100% социјално угрожених породица стамбено збринута	10	0
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		285.000	1.640.000	1.925.000
		2.3.1. Мјера	Унапређење капацитета за пружање здравствене заштите	Индикатори мјере
Број нових медицинских уређаја	7 годишње			20 до краја планског периода
Број љекара специјалиста	2			5
Број геронтолошких објеката	0			1
Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)			Укупно (КМ)
170.000	640.000			810.000
2.3.2. Мјера	Повећана подршка социјално угроженом становништву			Индикатори мјере
		Број новоизграђених и санираних објеката за угрожене категорија	30	10

		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		115.000	1.000.000	1.115.000
2.4. Приоритет	Унапређење подршке младима	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број подржаних младих брачних парова	0	10
		Број младих укључених у активизам у локалној заједници	10	30
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		315.000	3.500.000	3.815.000
2.4.1. Мјера	Унапређење подршке младима	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број организованих садржаја за младе	3 годишње	20 до краја планског периода
		Број ученика (основне школе) укључене у активности помирења	20 годишње	100 до краја планског периода
		Број корисника пронаталитетних мјера	50 годишње	300 до краја планског периода
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
315.000	3.500.000	3.815.000		
2.5. Приоритет	Унапређење капацитета локалне управе, јавних предузећа и установа	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Уведен ВФС систем	0	1
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
650.000	660.000	1.310.000		
2.5.1. Мјера	Изградња капацитета и подршка дигитализацији управе, јавних	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број успостављених услуга е-управе	1	2

	предузећа и установа	Процент обновљене ИТ опреме	0	50%
		Техничко опремање ЈКП	200.000,00 КМ годишње	500.000,00 КМ до краја планског периода
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		410.000	645.000	1.055.000
2.5.2. Мјера	Благовремена израда стратешких, просторних и планских докумената	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број израђених просторно-планских докумената	0	2
		Број израђених докумената пројектно-техничке документације	0	10
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		240.000	15.000	255.000
2.6. Приоритет	Унапређење безбједности грађана	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Процент расвјетљености кривичних дијела	91,50 %	93,00 %
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		185.000	210.000	395.000
2.6.1. Мјера	Повећати безбједност грађана и развити механизме заштите од катастрофа	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број саобраћајних несрећа у зонама масовног кретања	41 годишње	30 годишње
		Површина земљишта које је контаминирано минама	0,246 %	0,200 %
		Број успостављених система видео надзора градске зоне	0	3

		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		185.000	210.000	395.000
2.7. Приоритет	Унапређење саобраћајне, водоводне, канализационе и остале инфраструктуре	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Степен покривености општине путном инфраструктуром	26 %	50 %
		Степен поривености општине водоводном мрежом	80 %	85 %
		Степен поривености општине канализационом мрежом	34 %	50 %
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		1.770.000	4.000.000	5.770.000
2.7.1. Мјера	Побољшана саобраћајна инфраструктура	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Изграђено и реконструисано улица у урбаном подручју	1 km годишње	5 km до краја планског периода
		Број уређених паркинг мјеста у урбаном подручју	0	50
		Модернизовано локалних и некатегорисаних путева	7,753 km годишње	20 km до краја планског периода
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		1.050.000	2.950.000	4.000.000
2.7.2. Мјера	Унапређено водоснабдијевање и канализација	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Дужина изграђене и реконструисане водоводне мреже	0,5 km годишње	5 km до краја планског периода
		Дужина изграђене и	1 km	5 km

		реконструисане канализационе мреже	годишње	до краја планског периода
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		490.000	820.000	1.310.000
2.7.3. Мјера	Унапређена комунална инфраструктура	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		м ² уређено површина	100 м ² годишње	1.000 м ² до краја планског периода
		Број инсталираних ЛЕД свјетиљки	90 ком годишње	200 ком до краја планског периода
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		230.000	230.000	460.000
3. Стратешки циљ	Заштићена животна средина уз одрживо кориштење локалних ресурса	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора*	Циљне вриједности индикатора**
		Процент становништва који сматра да је дошло до значајног унапређења у збрињавању чврстог отпада	Н/А	Најмање 75% испитаника
		Процент становништва који сматра да је дошло до значајног унапређења у области заштите вода	Н/А	Најмање 75% испитаника
		Процент становништва који сматра да је дошло до значајног	Н/А	Најмање 75% испитаника

		унапређења у области управљања енергијом		
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		1.019.000	1.101.000	2.120.000
3.1.	Побољшан систем заштите вода	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
Приоритет		Број екстерних извора финансирања интервенција за заштиту вода	Н/А	Најмање 3 екстерна извора
		Број рјешења/рјешења чија је имплементација почела	Н/А	2
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		149.000	121.000	270.000
3.1.1.	Унапријеђена инфраструктура за пречишћавање вода	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
Мјера		Израђена пројектно-техничка документација за третман отпадних вода	0	1
		Израђена пројектно-техничка документација за заштиту и унапређење	Н/А	3

		изворишта и површинских водотокова		
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		149.000	121.000	270.000
3.2. Приоритет	Унапријеђен систем управљања чврстим отпадом	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Степен покривености општине услугом одвоза чврстог комуналног отпада	59%	75%
		Количина отпада који се трајно збрињава	90%	10% мање
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		260.000	400.000	660.000
3.2.1. Мјера	Унапријеђена комунална инфраструктура за збрињавање чврстог отпада	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број домаћинстава обухваћених системом прикупљања отпада	2.207	2.400
		Израђена пројектно-техничка документација за затварање депоније и рекултивацију терена	Н/А	3

		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		50.000	50.000	100.000
3.2.2. Мјера	Уведена модерна рјешења рециклаже	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Количине издвојеног и преузетог амбалажног и рециклираног отпада	10%	20%
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		210.000	350.000	560.000
3.3. Приоритет	Унапријеђено управљање енергијом у јавном и приватном сектору	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Укупне емисије CO2	10.136,33 t CO2/ годишње	смањено за 5%
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		610.000	580.000	1.190.000
3.3.1. Мјера	Уведене мјере енергетске ефикасности, кориштења обновљивих извора енергије, енергетског менаџмента у јавном и привредном	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број објеката у којима су имплементирани мјере енергетске ефикасности и енергетског менаџмента	0	3

	сектору	Инсталирана аутоматска станица за мјерење квалитета ваздуха	0	1
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		400.000	370.000	770.000
3.3.2 Мјера	Унапређење у снабдијевању и потрошњи енергије у становању (енергетска ефикасност, обновљиви извори енергије)	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		Број објеката у којима су имплементиране мјере енергетске ефикасности и енергетског менаџмента	0	10
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		210.000	210.000	420.000

VIII.2. Детаљан преглед мјера

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1: ОСИГУРАНО ПОВОЉНО ПОСЛОВНО ОКРУЖЕЊЕ ЗА РАЗВОЈ ПРИВРЕДЕ СА ПОСЕБНИМ ФОКУСОМ НА ПОЉОПРИВРЕДУ, ИНДУСТРИЈУ И ТУРИЗАМ		
Приоритет	1.1. Повећати пословну активност привреде		
Назив мјере	Мјера 1.1.1. Унапређење услова за повећање привредне активности		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Како број привредних субјеката на подручју општине биљежи стагнацију уз благи пораст предузетничких радњи, гдје се истиче сектор прерађивачке индустрије, трговине на велико и мало и осталих услужних дјелатности у наредном планском периоду је потребно посебну пажњу посветити унапређењу услова за развој привредних активности успостављањем Програма подстицаја за оснивање нових привредних субјеката, раст и развој постојећих привредних субјеката кроз увођење иновација – нови производи, нови процеси, дигитализација, подршка младима и осталим рањивим категоријама становништва за покретање и унапређење пословања, подршка пословним субјектима за покретање бизниса у области кориштења природних потенцијала на подручју општине – хидропотенцијал, вјетар, пољопривредни ресурси, туристички потенцијали.		
Кључни стратешки пројекти	Кључни стратешки пројекти за наведену мјеру су <i>Подршка развоју малих и средњих предузећа, Јачање улоге дијаспоре у развоју општине и Економско оснаживање рањивих група</i> и обухватају институционалну и финансијску подршку за оснивање, раст и развој малих и средњих предузећа.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне вриједности (последња година спроведбе стратешког документа)
	Број подржаних привредних субјеката	10	50
	Број новозапослених	74	350
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	У циљу подстицаја отварању нових привредних субјеката и раста и развоја постојећих кроз мјере подршке ће се осигурати повећање привредне активности на подручју општине Власеница.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 861.000 КМ Извор: 441.000 КМ буџет Општине Власеница, 420.000 КМ донатори		
Период спровођења мјере	2024-2030. година		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Предузећа (инвеститори), Општина и донатори		
Носиоци спровођења мјере	Предузећа (инвеститори)		
Циљне групе	Привредни субјекти и предузетници, незапослена лица		

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1: ОСИГУРАНО ПОВОЉНО ПОСЛОВНО ОКРУЖЕЊЕ ЗА РАЗВОЈ ПРИВРЕДЕ СА ПОСЕБНИМ ФОКУСОМ НА ПОЉОПРИВРЕДУ, ИНДУСТРИЈУ И ТУРИЗАМ		
Приоритет	1.1. Повећати пословну активност привреде		
Назив мјере	Мјера 1.1.2. Уређење и промоција пословних зона		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Подстицање локалних привредних субјеката на инвестиције као и привлачење страних инвестиција су веома важни за даљи развој локалне привреде зато у наредном периоду треба посветити пажњу даљем развоју пословних зона на подручју општине као атрактивних локација за улагање.		
Кључни стратешки пројекти	Кључни стратешки пројекти обухватају развој и промоцију пословних зона „Брегови“, „Дрински корпус“, индустријске зоне „Кула Зебан“ и комплекс „Нови Еластик-Див-Бинач“.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне вриједности (посљедња година спроведбе стратешког документа)
	Дужина путне инфраструктуре у индустријској зони „Кула Зебан“	0,236 км	2 км
	Дужина канализационе мреже у индустријској зони „Кула Зебан“	0 км	1,5 км
	Дужина водоводне мреже у индустријској зони „Кула Зебан“	0 км	2,3 км
	Израђена трафо-станица у индустријској зони „Кула Зебан“	0	1
	Број инвеститора у пословним зонама	3	6
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Кроз улагање у пословне и индустријске зоне на подручју општине Власеница као и уређење њиховог пословања стварају се атрактивне локације за улагање инвеститора.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 432.000 КМ Извор: 40% буџет Општине, 60% донатори		
Период спровођења мјере	2024-2030. година		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница		
Носиоци спровођења мјере	Општина Власеница, предузећа (инвеститори)		
Циљне групе	Привредни субјекти		

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1: ОСИГУРАНО ПОВОЉНО ПОСЛОВНО ОКРУЖЕЊЕ ЗА РАЗВОЈ ПРИВРЕДЕ СА ПОСЕБНИМ ФОКУСОМ НА ПОЉОПРИВРЕДУ, ИНДУСТРИЈУ И ТУРИЗАМ		
Приоритет	1.2. Повећати пољопривредну производњу		
Назив мјере	Мјера 1.2.1. Подршка унапређењу обима производње и продуктивности у пољопривреди		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Полазећи од повољних услова за бављење пољопривредом, растуће тражње на домаћем и свјетском тржишту за пољопривредним производима, мјера треба да финансијском и савјетодавном подршком у набавци садног материјала, опреме и модернизацији објеката допринесе бољим резултатима у пољопривреди, у погледу продуктивности, повећања обима и разноликости понуде, прихода и препознатљивости локалних пољопривредних производа. Области које су фокус за директну подршку и за које постоје природни потенцијали су: воћарство, повртларство, сточарство, пчеларство и органска пољопривредна производња.		
Кључни стратешки пројекти	Кључни пројекти обухватају подршку производњи поврћа, воћа и развој органске пољопривредне производње, подршка за набавку објеката и опреме и развој сточарства и пчеларства.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне вриједности (последња година спроведбе стратешког документа)
	Број пољопривредних произвођача којима је одобрена подршка за узгој поврћа	22 корисника годишње	50 корисника годишње
	Број пољопривредних произвођача којима је одобрена подршка за узгој воћа	114 корисника годишње	150 корисника годишње
	Број пољопривредних произвођача којима је одобрена подршка за развој органске производње воћа и поврћа	1 корисник годишње	5 корисника годишње
	Број пољопривредних произвођача којима је одобрена подршка за набавку објеката и опреме	25 корисника годишње	30 корисника годишње
	Број пољопривредних произвођача којима је одобрена подршка за производњу млијека	31 корисник годишње	40 корисника годишње
	Број пољопривредних произвођача којима је одобрена подршка за производњу меса	0 корисника годишње	20 корисника годишње
	Број пољопривредних произвођача којима је одобрена подршка за пчеларство	61 корисник годишње	80 корисника годишње
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Подстицаји пољопривредним произвођачима за набавку садног материјала и опреме за развој воћарства, повртларства, сточарства и пчеларства доприноси повећању и унапређењу пољопривредне производње, постизању већих приноса и продуктивности у пољопривредној производњи и у коначном већој добити пољопривредних произвођача.		
Индикативна финансијска пројекција	Износ: 840.000 КМ Извор: 66% буџет Општине, 34% донатори		

са изворима финансирања	
Период спровођења мјере	2024-2030. година
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске Општина Власеница Донатори
Носиоци спровођења мјере	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске Општина Власеница, пољопривредни произвођачи, привредни субјекти и предузетници регистровани за дјелатност пољопривреде
Циљне групе	Пољопривредни произвођачи, привредни субјекти и предузетници регистровани за дјелатност пољопривреде, пољопривредне задруге

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1: ОСИГУРАНО ПОВОЉНО ПОСЛОВНО ОКРУЖЕЊЕ ЗА РАЗВОЈ ПРИВРЕДЕ СА ПОСЕБНИМ ФОКУСОМ НА ПОЉОПРИВРЕДУ, ИНДУСТРИЈУ И ТУРИЗАМ		
Приоритет	1.2. Повећати пољопривредну производњу		
Назив мјере	Мјера 1.2.2. Подршка за успостављање тржишног пословања у пољопривреди (обуке, савјетодавна подршка, задруге, сајмови)		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	И поред повољних услова за развој пољопривреде, капацитети за пољопривредну производњу и пласман производа нису довољно искориштени, па ова мјера кроз обуке и савјетодавну подршку, дајући информације о могућим ефектима и начинима на који се ефекти могу остварити, треба да подстакне пољопривредне произвођаче да у већој мјери производе за тржиште. Пажњу треба посветити растућем локалном тржишту, гдје се уз постицање примарне пољопривредне производње може очекивати повећање обима производње. Полазећи од захтјева тржишта и ограничених ресурса појединих привредних субјеката, јасно је да остваривање већих резултата захтјева и знатно већи степен сарадње, у погледу размјене информација, ангажовања ресурса, заједничких пословних иницијатива, промоције, па ова мјера треба да подржи активности задруга, кластера, сајмова и других видова заједничког дјеловања пољопривредника.		
Кључни стратешки пројекти	Кључни пројекти обухватају подршку тржишној оријентацији пољопривредних произвођача и подршку пласману и промоцији пољопривредне производње. У оквиру подршке пласману планирана је изградња савремених продајних мјеста за пласман производа и промоција производа на сајмовима на регионалном и међународном нивоу.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне вриједности (последња година спроведбе стратешког документа)
	Број пољопривредних произвођача који су прошли стручну едукацију и обуку	50 корисника годишње	70 корисника годишње
	Број пољопривредних произвођача којима је одобрена савјетодавна подршка	50 корисника годишње	70 корисника годишње
	Број активних чланова пољопривредних задруга	5 чланова	20 чланова до краја планског периода
	Број излагача на Сајму пољопривреде у Власеници	66 излагача	100 излагача до краја планског периода
	Број излагача на сајмовима у регији	5 излагача годишње	10 излагача годишње
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Подстицајне мјере које се користе као едукативна средства и савјетодавна подршка директно утичу на повећање знања код примјене нових технологија, употребе заштитних средстава, нових сорти, технологије исхране стоке, приступа различитим финансијским изворима којима се финансира пољопривредна производња. Кроз јачање канала продаје и промоције локалних пољопривредних производа се директно утиче на повећање прихода локалних пољопривредних		

	произвођача.
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 740.000 КМ Извор: 60% буџет Општине, 40% донатори
Период спровођења мјере	2024-2030. година
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске и остала ресорна министарства Општина Власеница донатори
Носиоци спровођења мјере	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске Општина Власеница, пољопривредни произвођачи, привредни субјекти и предузетници регистровани за дјелатност пољопривреде
Циљне групе	Пољопривредни произвођачи, привредни субјекти и предузетници регистровани за дјелатност пољопривреде, пољопривредне задруге

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1: ОСИГУРАНО ПОВОЉНО ПОСЛОВНО ОКРУЖЕЊЕ ЗА РАЗВОЈ ПРИВРЕДЕ СА ПОСЕБНИМ ФОКУСОМ НА ПОЉОПРИВРЕДУ, ИНДУСТРИЈУ И ТУРИЗАМ		
Приоритет	1.3. Развој туризма		
Назив мјере	Мјера 1.3.1. Унапријеђени капацитети за развој зимског туризма		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Како је у току ревитализација зимског спортско рекреативног центра „Игришта“ на планини Јавор на подручју општине Власеница које ће представљати модерни зимски центар чија дужина стаза износи 4.750 метара, а гдје су уз зимске активности на скијалишту планирани и љетни садржаји, даље мјере треба да подрже институционално, финансијски и промотивно унапређење садржаја и рада на зимско спортском рекреативном центру.		
Кључни стратешки пројекти	Кључни пројекти обухватају ревитализацију зимско спортско рекреативног центра „Игришта“, даље унапређење садржаја и рада на зимско спортском центру.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне вриједности (последња година спроведбе стратешког документа)
	Дужина ски-стаза	4,8 км	10 км
	Угоститељски и смјештајни капацитети	0	5
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Отварање зимско спортско рекреативног центра „Игришта“ има значајан ефекат на развој туризма, повећање привредне активности општине и повећање запослености.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 40 милиона Извор: ОЦ „Јахорина“ Пале, инвеститори		
Период спровођења мјере	2024-2030. година		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница, ОЦ „Јахорина“ Пале		
Носиоци спровођења мјере	Општина Власеница, ОЦ „Јахорина“ Пале, инвеститори		
Циљне групе	Туристи, привредни субјекти и предузетници		

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1: ОСИГУРАНО ПОВОЉНО ПОСЛОВНО ОКРУЖЕЊЕ ЗА РАЗВОЈ ПРИВРЕДЕ СА ПОСЕБНИМ ФОКУСОМ НА ПОЉОПРИВРЕДУ, ИНДУСТРИЈУ И ТУРИЗАМ		
Приоритет	1.4. Развој туризма		
Назив мјере	Мјера 1.3.2. Развој туристичких потенцијала		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Поред развоја зимског туризма који ће представљати окосницу развоја, постоје значајни потенцијали на подручју општине за развој ловног и риболовног туризма, потенцијали за планинарење, алпинизам и спелеологију, вјерски туризам и еко и етно-туризам. Мјере у наредном периоду ће бити усмјерене на изградњу модерне инфраструктуре и садржаја који ће валоризовати наведене потенцијале.		
Кључни стратешки пројекти	Кључни пројекти обухватају изградњу инфраструктуре за развој ловног и риболовног туризма, уређење стаза за планинарење и алпинизам, изградња објеката за еко и етно туризам.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне вриједности (последња година спроведбе стратешког документа)
	Стављени у функцију туристички потенцијали	0	10
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Валоризација постојећих природних и културних потенцијала на подручју општине доприноси развоју туризма, повећању привредне активности и запослености.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 140.000 КМ Извор: 50% Општина, 50% донатори		
Период спровођења мјере	2024-2030. година		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница		
Носиоци спровођења мјере	Општина Власеница		
Циљне групе	Туристи, привредни субјекти и предузетници		

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2: РАЗВИЈЕНА ДРУШТВЕНА СРЕДИНА ЗА КВАЛИТЕТАН И ИНКЛУЗИВАН ЖИВОТ СВИХ ГРАЂАНА		
Приоритет	Приоритет 2.1. Унапређење услова за развој образовања		
Назив мјере	Мјера 2.1.1. Побољшани услови рада у образовању (предшколско, основно, средње и високо образовање)		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Услови рада у образовању се могу оцијенити као задовољавајући, али су потребна даља улагања како би се створили што бољи услови за унапређење квалитета образовања. Потребно је унаприједити инфраструктуру образовних установа у складу са савременим процесима и технологијама, опремити школе за усмјерено образовање и повећати степен безбједност ученика.		
Кључни стратешки пројекти	Кључни стратешки пројекти у области унапређења образовања обухватају наставак изградње објекта студентско-ћачког дома и унапређења услова за рад и учење у предшколском, основном, средњем и високошколском образовању.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне вриједности (посљедња година спроведбе стратешког документа)
	Број студентско-ћачких домова на подручју општине Власеница	0	1
	Број ученика уписаних у прве разреде у школама на подручју општине (основна и средња)	82 годишње	100 годишње
	Број стипендија за ученике и студенте на подручју општине	62	80
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Побољшањем услова рада у образовању кроз унапређење инфраструктуре и набавке нове потребне опреме значајно би се унаприједио квалитет рада у образовним установама на подручју општине Власеница.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 6.675.000,00 КМ Извор: 6.500.000,00 КМ донатор Влада Републике Српске (97,38%), 35.000,00 КМ други донатори (0.52%), 140.000,00 КМ буџет општине Власеница (2.10%)		
Период спровођења мјере	2024-2030. година		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница		
Носиоци спровођења мјере	Влада Републике Српске, Министарство просвјете и културе Републике Српске, Предшколска установа „Први кораци“ Власеница, Основна школа „Вук Караџић“, Средњошколски центар „Милорад Влачић“, Пољопривредни факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Студијски програм Шумарство, Власеница		
Циљне групе	Дјеца која похађају предшколску установу, ученици основне и средње школе и студенти, наставно особље образовних установа.		

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2: РАЗВИЈЕНА ДРУШТВЕНА СРЕДИНА ЗА КВАЛИТЕТАН И ИНКЛУЗИВАН ЖИВОТ СВИХ ГРАЂАНА		
Приоритет	Приоритет 2.2. Унапређење живота грађана у области спорта и културе		
Назив мјере	Мјера 2.2.1. Подршка развоју спорта, културе, медија и осталих садржаја којима се повећава квалитет живота грађана		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	<p>У наредном периоду је потребно извршити даља улагања у изградњу и реконструкцију спортских терена, спортске дворане и садржаја за најмлађе, као и осигурати подршку раду спортским клубовима. Како окосницу будућег развоја представља ЗСРЦ „Игришта“, а постоје значајни природни потенцијали и локалитети за уређење, у наредном периоду је потребно инвестирати у уређење локалитета за планинарске стазе, бицикличке стазе и остале различите видове спортских садржаја.</p> <p>У области културе је потребно пружити подршку културним, спортским и другим манифестацијама и реконструисати постојећи Културни центар у модеран и атрактиван објекат културе који ће пружати садржаје током цијеле године.</p>		
Кључни стратешки пројекти	Кључни стратешки пројекти обухватају подршку раду спортским, културним, вјерским садржајима и медијима на подручју општине, изградњу и санацију спортских терена и дјечијих игралишта, изградњи спортске дворане и изградњи Саборног храма.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне вриједности (последња година спроведбе стратешког документа)
	Број спортских терена	20	23
	Број дјечијих игралишта	0	1
	Број спортских дворана на подручју општине Власеница	0	1
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Реализацијом ове мјере обезбиједиће се неопходни и квалитетни услови за бављење различитим врстама спорта чиме ће се проширити обухват свих узраста за активно бављење спортом. Кроз улагања у развој спортских, културних и других манифестација унаприједиће се квалитет живота свих становника општине.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 5.940.000,00 КМ Извор: 5.610.000,00 КМ донатори (94.44%), 330.000,00 КМ буџет општине Власеница (5.56%)		
Период спровођења мјере	2024-2030. године		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница		
Носиоци спровођења мјере	Општина Власеница, спортски клубови		
Циљне групе	Становништво општине Власеница, спортски клубови		

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2: РАЗВИЈЕНА ДРУШТВЕНА СРЕДИНА ЗА КВАЛИТЕТАН И ИНКЛУЗИВАН ЖИВОТ СВИХ ГРАЂАНА		
Приоритет	Приоритет 2.3. Унапређење здравствене и социјалне заштите и подршка угроженим категоријама становништва		
Назив мјере	Мјера 2.3.1. Унапређење капацитета за пружање здравствене заштите		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Мјера унапређења капацитета за пружање здравствене заштите усмјерена је у правцу осигурања доступне и квалитетне здравствене заштите, кроз улагања у опремање објеката, медицинску опрему и развој људских потенцијала.		
Кључни стратешки пројекти	Кључни стратешки пројекти обухватају улагања у унапређење здравствене заштите и реконструкцију јужног крила зграде Дома здравља у циљу изградње геронтолошког центра.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне Вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне Вриједности (последња година спроведбе стратешког документа)
	Број нових медицинских уређаја	7 годишње	20 до краја планског периода
	Број љекара специјалиста	2	5
	Број геронтолошких објеката	0	1
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Мјера доприноси унапређењу квалитета и доступности здравствене заштите на подручју општине, са посебним фокусом на унапређење квалитета заштите старијих лица.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 810.000,00 КМ Извор: донатори 640.000,00 КМ (79.01%) , 170.000 КМ буџет општине Власеница (20.99%)		
Период спровођења мјере	2024-2030. година		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	ЈУ Дом здравља Власеница		
Носиоци спровођења мјере	ЈУ Дом здравља Власеница		
Циљне групе	Становништво општине Власеница, ЈУ Дом здравља Власеница		

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2: РАЗВИЈЕНА ДРУШТВЕНА СРЕДИНА ЗА КВАЛИТЕТАН И ИНКЛУЗИВАН ЖИВОТ СВИХ ГРАЂАНА		
Приоритет	Приоритет 2.3. Унапређење здравствене и социјалне заштите и подршка угроженим категоријама становништва		
Назив мјере	Мјера 2.3.2. Повећана подршка социјално угроженом становништву		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Мјера повећана подршка социјално угроженом становништву има за циљ унапријеђење доступности и квалитета услуга социјалне заштите. Како би се на прави начин одговорило на изазове и пружила подршка социјално осјетљивим категоријама становништва, потребна је даља изградња капацитета, повећање обухвата и обима социјалне подршке. Ова мјера треба да допринесе рјешавању стамбеног питања свим угроженим категоријама становништва, као и побољшање њиховог квалитета живота.		
Кључни стратешки пројекти	Кључни стратешки пројекат је изградња/санација стамбених објеката за угрожене категорије.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне Вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне Вриједности (последња година спроведбе стратешког документа)
	Број новоизграђених и санираних објеката за угрожене категорије	30	10
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Мјера доприноси рјешавању основних предуслова за живот и рад рањивих категорија становништва кроз осигурање стамбеног збрињавања.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 1.115.000,00 КМ Извор: 1.000.000,00 КМ донатори (89.69%), 115.000,00 КМ буџет општине Власеница (10.31%)		
Период спровођења мјере	2024-2030. година		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница		
Носиоци спровођења мјере	Општина Власеница, Секретаријат за избјегла и расељена лица РС, Министарство за људска права и избјеглице БиХ		
Циљне групе	Рањиве категорије становништва		

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2: РАЗВИЈЕНА ДРУШТВЕНА СРЕДИНА ЗА КВАЛИТЕТАН И ИНКЛУЗИВАН ЖИВОТ СВИХ ГРАЂАНА		
Приоритет	Приоритет 2.4. Унапређење подршке младима		
Назив мјере	Мјера 2.4.1. Унапријеђена подршка младима		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Мјера ће обухватити како подршку младим брачним паровима кроз пронаталитетне мјере и рјешавање осталих егзистенцијалних питања, тако и подршку раду омладинских организација и група младих које исказу интерес. Подршка би обухватила запошљавање, едукацију, унапређење друштвеног живота, активизам и сл.		
Кључни стратешки пројекти	Кључни стратешки пројекти обухватају унапређење услова за живот и рад младих, промоцију мира, међусобног повјерења и толеранције и пројекте којима се повећава наталитет и положај младих парова.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне Вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне Вриједности (последња година спроведбе стратешког документа)
	Број организованих садржаја за младе	3 годишње	20 до краја планског периода
	Број ученика (основне школе) укључене у активности помирења	20 годишње	100 до краја планског периода
	Број корисника пронаталитетних мјера	50 годишње	300 до краја планског периода
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Реализација мјере доприноси побољшању стандарда и квалитета живота младих на подручју општине Власеница.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 3.815.000,00 КМ Извор: 3.500.000,00 Влада Републике Српске (91.74%), 315.000,00 КМ буџет општине Власеница (8.26%)		
Период спровођења мјере	2024-2030. година		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница		
Носиоци спровођења мјере	Општина Власеница, Удружења младих		
Циљне групе	Млади, млади брачни парови, новорођенчад		

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2: РАЗВИЈЕНА ДРУШТВЕНА СРЕДИНА ЗА КВАЛИТЕТАН И ИНКЛУЗИВАН ЖИВОТ СВИХ ГРАЂАНА		
Приоритет	Приоритет 2.5. Унапређење капацитета локалне управе, јавних предузећа и установа		
Назив мјере	Мјера 2.5.1. Изградња капацитета и подршка дигитализацији управе, јавних предузећа и установа		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Мјера је усмјерена на имплементацију савремених информатичких рјешења у раду јавне управе, установа и предузећа као и набавку остале опреме која осигурава ефикасан и квалитетан рад.		
Кључни стратешки пројекти	Кључни стратешки пројекти обухватају успостављање е-управе и јачање капацитета као и унапређење капацитета јавног комуналног предузећа и јавних установа.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне Вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне Вриједности (последња година спроведбе стратешког документа)
	Број успостављених услуга е-управе	1	2
	Процент обновљене ИТ опреме	0	50%
	Техничко опремање ЈКП	200.000,00 КМ годишње	500.000,00 КМ до краја планског периода
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Реализација ове мјере допринеће унапређењу доступности и квалитета административних и комуналних услуга на подручју општине Власеница.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 1.055.000,00 КМ Извор: 490.000,00 КМ ЈКП „Власеница“ (46.45%), 410.000,00 КМ буџет општине Власеница (38.86%) , 155.000,00 КМ донатори (14.69%)		
Период спровођења мјере	2024-2030. година		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница		
Носиоци спровођења мјере	Општина Власеница, установе и комунално предузеће		
Циљне групе	Становништво и посјетиоци општине Власеница, установе и комунално предузеће		

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2: РАЗВИЈЕНА ДРУШТВЕНА СРЕДИНА ЗА КВАЛИТЕТАН И ИНКЛУЗИВАН ЖИВОТ СВИХ ГРАЂАНА		
Приоритет	Приоритет 2.5. Унапређење капацитета локалне управе, јавних предузећа и установа		
Назив мјере	Мјера 2.5.2. Благовремена израда стратешких, просторних и планских докумената		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	У циљу осигурања просторног, планског и осталих видова развоја мјера треба да осигура благовременост израде стратешких, просторних и планских докумената уз укључивање свих заинтересованих страна.		
Кључни стратешки пројекти	Кључни стратешки пројекти обухватају израду просторно-планске документације и пројектно-техничке документације.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне вриједности (посљедња година спроведбе стратешког документа)
	Број израђених просторно-планских докумената	0	2
	Број израђених докумената пројектно-техничке документације	0	10
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Реализација ове мјере осигурава планирање и изградњу на подручју општине уз поштовање законских и других стандарда уз укључивање свих заинтересованих страна у развој општине.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 255.000,00 КМ Извор: 240.000,00 КМ буџет општине Власеница (94.12%) , 15.000,00 КМ Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију РС (5.88%)		
Период спровођења мјере	2024-2030. година		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница		
Носиоци спровођења мјере	Општина Власеница		
Циљне групе	Становништво, инвеститори		

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2: РАЗВИЈЕНА ДРУШТВЕНА СРЕДИНА ЗА КВАЛИТЕТАН И ИНКЛУЗИВАН ЖИВОТ СВИХ ГРАЂАНА		
Приоритет	Приоритет 2.6. Унапређење безбједности грађана		
Назив мјере	Мјера 2.6.1. Повећати безбједност грађана и развити механизме заштите од катастрофа		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Планиране мјере у наредном периоду обухватају осигурање повећања безбједности грађана и имовине и заштиту од катастрофалних догађаја, као и осигурање повећања безбједности свих учесника у саобраћају.		
Кључни стратешки пројекти	Кључни стратешки пројекти обухватају унапређење заштите и спасавања људи и имовине од непогода и катастрофалних догађаја и унапређење безбједности саобраћаја на подручју општине Власеница.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне вриједности (последња година спроведбе стратешког документа)
	Број саобраћајних несрећа у зонама масовног кретања	41 годишње	30 годишње
	Површина земљишта које је контаминирано минама	0,246 %	0,200 %
	Број успостављених система видео надзора градске зоне	0	3
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Реализација ове мјере допринеће унапређењу безбједности грађана на подручју општине Власеница.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 395.000,00 КМ Извор: 185.000,00 КМ буџет општине Власеница (46,84%), 70.000,00 КМ Цивилна заштита (17,72%), 70.000,00 КМ АБСРС (17.72%), 70.000,00 КМ донатори (17.72%)		
Период спровођења мјере	2024-2030. година		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница, Цивилна заштита, АБСРС, БХМАЦ		
Носиоци спровођења мјере	Општина Власеница		
Циљне групе	Становништво, општина Власеница		

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2: РАЗВИЈЕНА ДРУШТВЕНА СРЕДИНА ЗА КВАЛИТЕТАН И ИНКЛУЗИВАН ЖИВОТ СВИХ ГРАЂАНА		
Приоритет	Приоритет 2.7. Унапређење саобраћајне, водоводне, канализационе и остале инфраструктуре		
Назив мјере	Мјера 2.7.1. Побољшана саобраћајна инфраструктура		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	У урбаном подручју општине је потребно модернизовати градске улице, осигурати уређен приступ паркинзима и изградити већи број тротоара и остале инфраструктуре. Како би се осигурао равномјеран развој општине посебно у контексту развоју туризма и пољопривреде потребно је даље интензивирати изградњу и реконструкцију локалних путева у руралном подручју.		
Кључни стратешки пројекти	Кључни стратешки пројекти обухватају модернизацију улица и уређење пракинг простора у урбаном подручју и модернизацију путева у руралном подручју.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне вриједности (посљедња година спроведбе стратешког документа)
	Израђено и реконструисано улица у урбаном подручју	1 km годишње	5 km до краја планског периода
	Број уређених паркинг мјеста у урбаном подручју	0	50
	Модернизовано локалних и некатегорисаних путева	7,753 km годишње	20 km до краја планског периода
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Реализација ове мјере доприноси уравнотеженом развоју локалне заједнице кроз побољшану повезаност свих њених дијелова, као и кроз бољу повезаност са другим општинама и градовима. Реализација мјере доприноси уређењу система одвијања саобраћаја у урбаном подручју као и уређење паркинг простора.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 4.000.000,00 КМ Извор: 2.950.000,00 КМ из вањких извора финансирања (73,75%), 1.050.000,00 КМ буџет општине Власеница (26,25%)		
Период спровођења мјере	2024-2030. година		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница, ЈП „Путеви Републике Српске“		
Носиоци спровођења мјере	Општина Власеница, ЈП „Путеви Републике Српске“		
Циљне групе	Становништво општине Власеница, инвеститори, посјетиоци и туристи		

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2: РАЗВИЈЕНА ДРУШТВЕНА СРЕДИНА ЗА КВАЛИТЕТАН И ИНКЛУЗИВАН ЖИВОТ СВИХ ГРАЂАНА		
Приоритет	Приоритет 2.7. Унапређење саобраћајне, водоводне, канализационе и остале инфраструктуре		
Назив мјере	Мјера 2.7.2. Унапријеђено водоснабдијевање и канализација		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Степен покривености општине водоводним снабдијевањем је на високом нивоу (80%) и кроз планиране мјере у наредном периоду је планирано проширење у руралном подручју. Како је канализационом мрежом обухваћено урбано подручје и мањи дио приградских насеља у наредном периоду је планирана реконструкција постојеће мреже и даље проширење.		
Кључни стратешки пројекти	Кључни стратешки пројекти обухватају изградњу, реконструкцију и санацију водоводне и канализационе мреже на подручју општине Власеница.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне вриједности (последња година спроведбе стратешког документа)
	Дужана изграђене и реконструисане водоводне мреже	0,5 km годишње	5 km до краја планског периода
	Дужана изграђене и реконструисане канализационе мреже	1 km годишње	5 km до краја планског периода
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Изградња, санација и реконструкција водоводне и канализационе мреже осигурава унапређење квалитета живота и заштиту животне средине на подручју општине Власеница.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 1.310.000,00 КМ Извор: 820.000,00 КМ донатори (62,60 %) , 490.000,00 КМ буџет општине Власеница (37,40%)		
Период спровођења мјере	2024-2030. година		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница		
Носиоци спровођења мјере	Општина Власеница, јавно комунално предузеће		
Циљне групе	Становништво, привреда, јавно комунално предузеће		

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2: РАЗВИЈЕНА ДРУШТВЕНА СРЕДИНА ЗА КВАЛИТЕТАН И ИНКЛУЗИВАН ЖИВОТ СВИХ ГРАЂАНА		
Приоритет	Приоритет 2.7. Унапређење саобраћајне, водовodne, канализационе и остале инфраструктуре		
Назив мјере	Мјера 2.7.3. Унапријеђена комунална инфраструктура		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Мјера је усмјерена на изградњу недостајуће и унапређење постојеће комуналне инфраструктуре на подручју општине Власеница (јавне и зелене површине, градска гробља, систем јавне расвјете).		
Кључни стратешки пројекти	Кључни стратешки пројекти обухватају изградњу и уређење јавних, зелених и комуналних површина и изградњу и реконструкцију јавне расвјете на подручју општине Власеница.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне вриједности (последња година спроведбе стратешког документа)
	m ² уређених површина	100 m ² годишње	1.000 m ² до краја планског периода
	Број инсталираних ЛЕД свјетиљки	90 ком годишње	200 ком до краја планског периода
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Унапређење комуналне инфраструктуре доприноси побољшању квалитета живота свих становника општине и заштити животне средине.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ:460.000,00 КМ Извор:230.000,00 КМ донатори (50 %) , 230.000,00 КМ буџет општине Власеница (50%)		
Период спровођења мјере	2024-2030. година		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница		
Носиоци спровођења мјере	Општина Власеница		
Циљне групе	Становништво, привреда, посјетиоци и туристи		

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3: ЗАШТИЋЕНА ЖИВОТНА СРЕДИНА УЗ ОДРЖИВО КОРИШТЕЊЕ ЛОКАЛНИХ РЕСУРСА		
Приоритет	Приоритет 3.1: Побољшан систем заштите вода		
Назив мјере	Мјера 3.1.1. Унапријеђена инфраструктура за пречишћавање вода		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Иако се ради о изузетно захтјевној интервенцији, имајући у виду да тренутно ови капацитети нису изграђени, ипак је потребно приступити постепеном рјешавању овог проблема, од израде потребне документације до изградње инфраструктуре према дефинисаним приоритетима, за шта је потребно у највећој могућој мјери користити екстерне изворе финансирања. У складу са могућностима (доступним средствима која ће се моћи користити за финансирање ових активности) прије свега је потребно израдити пројектну документацију (студије изводљивости, грађевински пројекат, итд) и обезбиједити све потребне дозволе што је за ову врсту инфраструктурних радова веома сложена активност.		
Кључни стратешки пројекти	Изградња система за пречишћавање вода. Ово подразумијева изградњу система за пречишћавање отпадних вода и система за пречишћавање воде за пиће на изворишту „Тишино врело“, од израде потребне документације до изградње инфраструктуре у складу са дефинисаним приоритетима. Прва фаза имплементације би требало да буде израда пројектне документације, укључујући студије изводљивости, идејно рјешење и главни пројекат, као и остваривање свих потребних дозвола, те извођење радова на изградњи система.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне Вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне Вриједности (последња година спроведбе стратешког документа)
	Израђена пројектно-техничка документација за третман отпадних вода	0	1
	Израђена пројектно-техничка документација за заштиту и унапређење изворишта и површинских водотокова	0	3
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Проблем пречишћавања вода је свакако један од најзначајнијих проблема који се јавља у области заштите животне средине и одрживог кориштења ресурса. Управо из тог разлога потребно је систематски, стручно, на најбољи могући начин приступити рјешавању истог. Израда пројектне документације, обезбјеђивање дозвола и изградња потребне инфраструктуре ће захтијевати дужи временски период и већа финансијска улагања, међутим, резултати ће свакако бити видљиви и огледаће се у побољшаном систему заштите вода, односно, у смањењу штетних утицаја на животну средину.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 270.000,00 КМ Извор: 55 % Општина Власеница 45 % Донатори		
Период спровођења мјере	2024-2030. године		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница		
Носиоци спровођења мјере	Општина Власеница, КП Власеница		
Циљне групе	Комунално предузеће, становништво општине Власеница		

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3: ЗАШТИЋЕНА ЖИВОТНА СРЕДИНА УЗ ОДРЖИВО КОРИШТЕЊЕ ЛОКАЛНИХ РЕСУРСА		
Приоритет	Приоритет 3.2: Унапријеђен систем управљања чврстим отпадом		
Назив мјере	Мјера 3.2.1. Унапријеђена комунална инфраструктура за збрињавање чврстог отпада		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Збрињавање чврстог отпада је изазов којем треба посветити посебну пажњу у наредном периоду, са фокусом на проширење система прикупљања чврстог отпада на рурална подручја и санацију локалног одлагалишта отпада..		
Кључни стратешки пројекти	Кључни стратешки пројекат је санација локалног одлагалишта отпада. Овај пројекат укључује процес од израде потребне документације до изградње инфраструктуре за привремено одлагалиште у насељу Драгасевац, као и остала нелегална одлагалишта, у складу са дефинисаним приоритетима. Прва фаза имплементације би требало да буде израда пројектне документације, укључујући студије изводљивости, идејно рјешење и главни пројекат, као и остваривање свих потребних дозвола, те извођење радова на санацији.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне Вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне Вриједности (посљедња година спроведбе стратешког документа)
	Број домаћинстава обухваћених системом прикупљања отпада	2.207	2.400
	Израђена пројектно-техничка документација за затварање депоније и рекултивацију терена	Н/А	3
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Изградњом капацитета за унапређење система управљања чврстим отпадом смањују се количине неправилно одложеног отпада, чиме се смањују вишеструки штетни утицаји на животну средину. Досадашњи концепти у планирању система управљања отпадом, суочени су са људским и технолошким развојем који проузрокују све веће потребе људи. С тим у вези потребно је повећање стандарда на које је потребно одговорити паралелно са укључивањем друштвених актера, едукацијом и повећањем свијести грађана о важности правилног управљања комуналним и другим врстама отпада.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 100.000,00 КМ Извор: 50 % Општина Власеница; 50 % Донатори		
Период спровођења мјере	2024-2030. године		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница		
Носиоци спровођења мјере	Општина Власеница, КП Власеница		
Циљне групе	Комунално предузеће, становништво општине Власеница		

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3: ЗАШТИЋЕНА ЖИВОТНА СРЕДИНА УЗ ОДРЖИВО КОРИШТЕЊЕ ЛОКАЛНИХ РЕСУРСА		
Приоритет	Приоритет 3.1: Унапријеђен систем управљања чврстим отпадом		
Назив мјере	Мјера 3.1.2. Уведена модерна рјешења рециклаже		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Унапређење капацитета за збрињавање чврстог отпада треба да обухвати и увођење модерних рјешења за рециклажу, што може да обухвата уређење и опремање локалитета за селекцију и рециклажу, те за пријем посебних врста отпада, као што су гума и стакло. Према Закону о управљању отпадом („Службени гласник Републике Српске“, број 111/13, 103/15 и 70/20), јединица локалне самоуправе обезбјеђује и опрема центре за сакупљање комуналног отпада који није могуће одложити у контејнере за комунални отпад. Организовање и начин селекције и сакупљања отпада ради рециклаже уређује се локалним планом управљања отпадом.		
Кључни стратешки пројекти	Кључни стратешки пројекат је Успостављање система селективног прикупљања отпада. У пројекту циљ је увести ефикасан систем за раздвајање и обрађивање отпада. Први корак обухвата едукацију грађана о значају раздвајања отпада и методама правилног одлагања. Затим се уводе различити контејнери за одвојено сакупљање различитих типова отпада, као што су пластична, папирна, и метална амбалажа. Да би се осигурала успјешна имплементација, пројекат укључује сарадњу са локалним заједницама, привредним сектором и организацијама цивилног друштва. Крајњи циљ је постицање значајног смањења отпада који завршава на депонији и заштита и унапређење животне средине у општини Власеница.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне Вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне Вриједности (последња година спроведбе стратешког документа)
	Количине издвојеног и преузетог амбалажног и рециклираног отпада	10%	20%
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Рециклажа отпада као један од циљева управљања отпадом доприноси укупном смањењу настајања отпада чиме се постиже искориштење вриједних својстава отпада као материјалне сировине, смањење волумена отпада и дјелимично или потпуно смањење штетних утицаја на животну средину. Примарна селекција отпада је веома битна у систему за управљање отпадом. Да би се примарна селекција увела, поред неопходне инфраструктуре за селектовано одвајање отпада, потребно је да се и становништво укључи у цијели систем. Да би становништво разврставало отпад на мјесту настанка неопходно је константно подизање свијести грађана о важности успостављања селекције отпада на мјесту настанка и утицаја који се истим јавља на животну средину. Увођење примарне сепарације, као и њен развој захтевају додатно ангажовање свих актера укључених у регионални систем, због чега је од велике важности развој систематске међуопштинске сарадње, као и координација ових активности од стране регионалног предузећа. У склопу информативних, промотивних и едукативних активности потребно је, у складу са хијерархијом управљања отпадом, подстицати смањење настанка отпада, поновну употребу и правилно разврставање на месту настанка, као и правилно поступање са опасним отпадом и отпадом који се не смије одлагати заједно са осталим комуналним отпадом. Значајан допринос у области едукације грађана са циљем развоја примарне селекције отпада треба да имају		

	и организације цивилног друштва.
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 560.000,00 КМ Извор: 37,50 % Општина Власеница 62,50 % Донатори
Период спровођења мјере	2024-2030. године
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница
Носиоци спровођења мјере	Општина Власеница, КП Власеница
Циљне групе	Комунално предузеће, становништво општине Власеница

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3: ЗАШТИЋЕНА ЖИВОТНА СРЕДИНА УЗ ОДРЖИВО КОРИШТЕЊЕ ЛОКАЛНИХ РЕСУРСА		
Приоритет	Приоритет 3.3: Унапријеђено управљање енергијом у јавном и приватном сектору		
Назив мјере	Мјера 3.3.1. Уведене мјере енергетске ефикасности, кориштења обновљивих извора енергије, енергетског менаџмента у јавном и привредном сектору		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	У складу са постојећом регулативом и преузетим обавезама у оквиру потписаних споразума, те користећи расположиве екстерне изворе финансирања, потребно је дефинисати приоритете (јавна расвјета, објекти), припремити документацију и извести интервенцију. Кључни стратешки пројекат је Примјена мјера енергетске ефикасности и имплементација енергетског менаџмента у јавном сектору.		
Кључни стратешки пројекти	<p>Кључни стратешки пројекат је Примјена мјера енергетске ефикасности и кориштења обновљивих извора енергије у јавном и привредном сектору.</p> <p>Примјеном мјера енергетске ефикасности и имплементацијом енергетског менаџмента у јавном сектору испуњавају се циљеви Споразума градоначелника за климу и енергију до 2030. године. Ове мјере подразумевају утопљавање објеката, замјену кровне конструкције, замјена столарије, увођење система гријања (хлађења) на еколошка горива итд. Општина Власеница има иницијалну обавезу за смањење емисије стакленичких гасова и интегрисање прилагођавања климатским промјенама.</p> <p>Прилагођавање климатским промјенама подразумева предвиђање штетних ефеката климатских промјена и предузимање одговарајућих мјера како би спријечили или смањили штету коју ти ефекти могу узроковати те искористили прилике које се у том процесу могу отворити.</p> <p>Успостављање енергетског менаџмента у јавном и привредном сектору је основна мјера за уштеду енергије. Системом организованог управљања енергијом постиже се рационално коришћење енергије, смањење трошкова за енергију, подстицање одговорног понашања према енергији и спровођења мјера за ефикасно коришћење енергије.</p> <p>Споразумом градоначелника за климу и енергију, општина Власеница такође се обавезује смањити емисије CO₂ за најмање 40% до 2030. године, ефикаснијом употребом енергије и већом употребом обновљивих извора енергије односно подстицањем примјене потенцијала обновљивих извора енергије.</p>		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне Вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне Вриједности (посљедња година спроведбе стратешког документа)
	Број објеката у којима су имплементирани мјере енергетске ефикасности и енергетског менаџмента	0	3
	Инсталирана аутоматска станица за мјерење квалитета ваздуха	0	1
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Примјеном мјера енергетске ефикасности и имплементацијом енергетског менаџмента у јавном сектору постиже се декарбонизација локалног територија и допринос ограничавању просјечног глобалног пораста температуре испод 2°C према међународном климатском споразуму. Утиче на повећање отпорности локалног територија те у том смислу јачање капацитета за прилагођавање неизбјежним утицајима климатских промјена. Омогућује се универзални приступ		

	сигурној, одрживој и цјеновно доступној енергији свим грађанима те тиме придноси унапређењу квалитета и стандарда живота те повећању енергетске сигурности.
Индикативна финансијска пројекција са изворима финансирања	Износ: 770.000,00 КМ Извор: 52 % Општина Власеница, 8 % Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске, 40 % Донатори
Период спровођења мјере	2024-2030. године
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница
Носиоци спровођења мјере	Општина Власеница
Циљне групе	Јавне установе, институције и организације

Веза са стратешким циљем	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3: ЗАШТИЋЕНА ЖИВОТНА СРЕДИНА УЗ ОДРЖИВО КОРИШТЕЊЕ ЛОКАЛНИХ РЕСУРСА		
Приоритет	Приоритет 3.3: Унапријеђено управљање енергијом у јавном и приватном сектору		
Назив мјере	Мјера 3.3.3. Унапређење у снабдијевању и потрошњи енергије у становању (енергетска ефикасност, обновљиви извори енергије)		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Рационално управљање енергијом је веома значајно и из угла потрошње у домаћинствима, гдје такође постоји значајан простор за побољшања у погледу унапређења енергетске ефикасности објеката и кориштења обновљивих извора енергије, гдје је потребно пружити савјетодавну и финансијску подршку. Кључни стратешки пројекат је Примјена мјера енергетске ефикасности и кориштења обновљивих извора енергије у стамбеном сектору кроз програме подстицаја.		
Кључни стратешки пројекти	Примјена мјера енергетске ефикасности и кориштења обновљивих извора енергије у стамбеном сектору кроз програме подстицаја. Примјена мјера енергетске ефикасности и кориштења обновљивих извора енергије у стамбеном сектору од изузетне је важности. Ове мјере подразумијевају утопљавање објеката, замјену кровне конструкције, замјена столарије, увођење система гријања (хлађења) на еколошке енергенте итд. С тим у вези локална заједница посебну пажњу и активности треба усмјерити на смањење потрошње енергије и емисија CO ₂ у стамбеном сектору, јер анализирајући сектор зградарства највећи удио у укупним емисијама имају управо стамбени објекти. Потребно је увести програме подстицаја и друге облике грантова за примјену мјера енергетске ефикасности и кориштење обновљивих извора енергије за власнике индивидуално стамбених објеката и зграде колективног становања у сарадњи са заједницама етажних власника. Осим тога, планирају се и активности на подизању свијести становништва о предностима кориштења обновљивих извора енергије и начинима постизања енергетске ефикасности.		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне Вриједности (година израде стратешког документа)	Циљне Вриједности (посљедња година спроведбе стратешког документа)
	Број објеката у којима су имплементирани мјере енергетске ефикасности и енергетског менаџмента	0	10
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Анализом енергетске потрошње стамбеног сектора општине Власеница, закључује се да је специфична потрошња енергије висока, те да гријање стамбених објеката чини највећи удио укупне потрошње енергије. Постојећи стамбени фонд је енергетски неефикасан, те је потребно спровести мјере за повећање енергетске ефикасности како би се емисије гасова са ефектом стаклене баште смањиле за 40% до 2030. године. Подизање свијести грађанства о предностима кориштења обновљивих извора енергије и начинима постизања енергетске ефикасности, као и обука о наведеним мјерама и друге промотивне активности могу имати висок допринос остваривању наведеног приоритета.		
Индикативна финансијска пројекција са изворима	Износ: 420.000,00 КМ Извор: 50 % Општина Власеница 5% Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност		

финансирања	Републике Српске 20 % Донатори 25 % Грађани
Период спровођења мјере	2024-2030. године
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Општина Власеница
Носиоци спровођења мјере	Општина Власеница Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске Заједнице етажних власника
Циљне групе	Власници стамбених објеката на подручју општине Власеница